

PRÀCTICUM

PLA D'ACTUACIÓ AMB ALUMNES

NOUINGUTS

**(Assessorament a un centre per l'elaboració del
Pla d'acollida)**

CONSULTORA: Irene Puig Pi

ALUMNA: Concepció Sardà Roca

2n semestre curs 2001 - 02

Dono les gràcies a totes aquelles persones que m'han ensenyat, que m'han dedicat una part del seu temps, que m'han encoratjat a continuar els estudis i també ara a acabar aquest projecte.

ÍNDIX

1.- INTRODUCCIÓ	4
1.1.- Justificació: Antecedents del projecte. Raons de l'elecció.....	5
1.2.- Objectius generals	8
1.3.- Estructura del projecte	9
2.- MARC TEÒRIC	11
3.- PROPOSTA D'INTERVENCIÓ	21
3.1.- Anàlisi del context d'intervenció	21
3.2.- Anàlisi de les funcions del psicopedagog en el context.....	26
3.3.- Actuació : Assessorament al centre per l'elaboració del Pla d'Acollida	29
3.3.1.- Primera sessió : Presentació i dinàmica de treball	29
3.3.2.- Segona sessió: El fet migratori	47
3.3.3.- Tercera sessió: Actuacions del Departament	75
3.3.4.- Quarta sessió: Pla d'acollida: Definició i matriculació	94
3.3.5.- Cinquena sessió : Pla d'acollida : Acollida inicial	111
3.3.6.- Sisena sessió: Pla d'acollida: Organització de l'escolarització	132
3.3.7.- Setena sessió: Pla d'acollida: Organització dels recursos	164
3.3.8.- Vuitena sessió: Pla d'acollida: Anàlisi d'una situació educativa. Avaluació	190
4.- CONCLUSIONS I PROSPECTIVA	209
5.- BIBLIOGRAFIA	215

*"Venim del nord, venim del sud,
de terra endins de mar enllà...."
(cantat per Lluís Llach)*

1.- INTRODUCCIÓ

Catalunya ha estat tradicionalment una terra d'acollida de població provenint d'altres indrets. Actualment, amb els processos de desenvolupament econòmic que es viuen i la distribució territorial dels recursos de treball, Catalunya té moltes possibilitats de continuar sent un lloc triat per la població que emigra dels països no comunitaris.

Les dificultats amb què aquestes persones es troben al nostre país pot provocar que es generin processos negatius d'incorporació a la societat que els acull. Les raons són diverses: l'aplicació d'una legislació que no els afavoreix, sovint, té més de controladora que d'inclusiva, la por al desconegut, tant per part de la població que arriba com per part de la població que els acull; les dificultats provocades per la manca de coneixement de la llengua, els costums, la religió, els recursos i els serveis; la precarietat i les males condicions de les ocupacions laborals que realitzen, i els sistemes d'accés a l'habitatge i la situació de degradació en què aquests es troben.

L'educació té com a missió formar persones que han de viure en una societat. La socialització de cada individu i la realització personal no han de ser antagonistes. Cal que tendim cap a un sistema que s'esforci per a saber combinar les virtuts de la integració amb el respecte dels drets i deures individuals.

Un model d'escola inclusiva ha de vetllar per la integració dels grups minoritaris, mobilitzant i implicant els mateixos interessats en el respecte del seu desenvolupament personal d'una banda i de l'altra el respecte dels seus trets culturals, així doncs, és a l'escola on ha de començar l'educació per una ciutadania conscient i activa.

Els sistemes educatius han de respondre als reptes de la societat actual, de la informació i el coneixement, en la perspectiva d'un enriquiment continuat i ajustat dels coneixements necessaris, per tal de poder-se moure i fer ús de l'exercici d'una ciutadania adaptada a les exigències del nostre temps.

L'escola ha de potenciar la convivència i la cohesió comunitària, així com promoure l'equitat, d'accés i adquisició dels recursos. El pla d'acollida de centre ha de ser un element de lluita contra l'exclusió social, ha de ser també una eina per ajudar als nousvinguts per què realment formin part de la comunitat escolar, per tal que acabin aquesta etapa amb les mateixes destreses, coneixements i possibilitats que els permeti viure en un territori com a subjectes actius, autònoms i responsables.

1.1.- Justificació: Antecedents del projecte. Raons de l'elecció.

El tema que em proposo treballar en el pràcticum és l'Assessorament a un centre per l'elaboració del pla d'acollida. El cas que es presenta té a veure amb la matrícula d'alumnes immigrants a la SES de la Selva del Camp i es pretén elaborar un document que ens serveixi com a guia per l'escolarització dels alumnes nousvinguts.

Donat que a la SES de La Selva del Camp s'han anat incorporant alumnes procedents d'altres països, l'equip directiu ha fet la demanda d'elaborar el Pla d'acollida, prescriptiu, en que hi col·laborés tot el centre i obert als altres centres i serveis del poble que intervenen en l'escolarització d'aquests alumnes.

Per tal d'afavorir la incorporació cal que cada centre disposi d'unes eines psicopedagògiques que l'ajudin en la tasca de l'acollida pensant no solament en aquesta des del vessant educatiu sinó també l'entorn social i cultural.

Per tal d'afavorir la incorporació cal que cada centre disposi d'unes eines psicopedagògiques que l'ajudin en la tasca de l'acollida pensant no solament en aquesta des del vessant educatiu sinó també l'entorn social i cultural.

La tasca de donar acollida als alumnes nous no ha de ser solament de l'equip directiu, que és qui fa la matrícula, o del psicopedagog / mestre de pedagogia terapèutica / mestre d'educació especial, es necessari que hi estigui implicada tota la comunitat educativa.

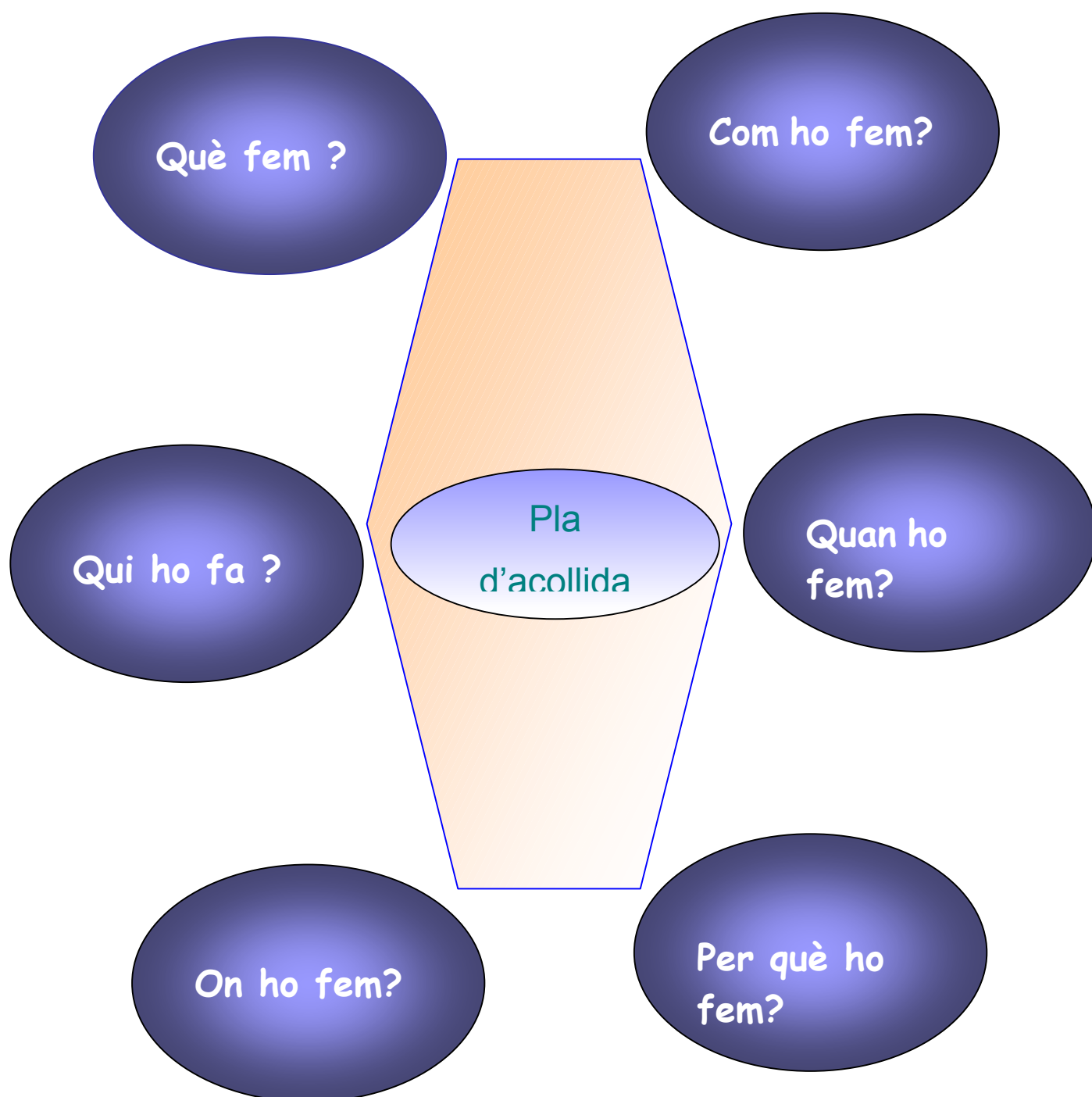
En aquests moments la meua relació amb el centre és la de mestra del Programa d'educació Compensatòria, i des que es van matricular alumnes magrebins al Centre s'havia portat la seva escolarització d'una manera normalitzada ja que procedien d'un dels centres de primària del poble, ara quan el nombre és més gran i no tots han tingut una escolarització prèvia, l'equip directiu va expressar, en el moment d'establir, quina podria ser la meua actuació al llarg d'aquest curs escolar, la necessitat d'elaborar el Pla d'acollida i juntament amb la professional de l'EAP, que és la persona que tutoritza el meu pràcticum vam pensar en un document que a la vegada serviria pel meu projecte final i seria d'utilitat pel centre.

Per tot això, l'interès a tractar aquest tema gira al voltant de donar una bona acollida als alumnes nous i facilitar eines als professors que l'ajudin en l'escolarització d'aquests alumnes, orientar en l'organització dels recursos tant humans com materials, i com fer possible la màxima implicació dels docents per tal que esdevingui un repte per a tot l'equip de professionals implicats.

Les sessions s'han preparat juntament amb la coordinadora pedagògica de l'IES i amb la professional de l'EAP que actua al centre.

La idea central d'aquest assessorament pot quedar reflectida en el següent esquema, que ha de ser el referent que hem de seguir en qualsevulla de les decisions que prendrem en l'elaboració del Pla d'acollida.

Elaborar

1.2.- Objectius generals

Els objectius que es proposa aconseguir aquest projecte són:

- **Reflexionar** sobre la **situació** del centre amb presència creixent d'alumnes d'altres cultures i països.
- **Reflexionar** sobre la importància de la **diversitat cultural i social** en els processos d'ensenyament – aprenentatge.
- **Arribar** a la conclusió que l'atenció a la diversitat és una tasca que afecta tots els professionals de l'ensenyament.
- **Entendre** que no hi ha alumnes diferents, que tots el nois i noies de les aules de Catalunya són diversos i han de viure la seva identitat.
- **Assumir**, com a centre, els canvis que comporta la interacció cultural amb alumnes procedents d'altres països.
- **Aconseguir** que l'alumne nou compregui el funcionament del centre, i s'hi adapti juntament amb els companys i professors.
- **Trobar** la manera d'establir criteris per a una bona acollida als alumnes que s'incorporen tardanament al nostre sistema educatiu.
- **Definir** les competències i actuacions tant pel que fa a professors, alumnes, AMPA.
- **Construir** una eina útil pels ensenyants, per tal que els sigui més àgil la tasca d'escolarització dels alumnes nous.
- **Adonar-se** del fet enriquidor que representa la diversitat

Aquests objectius es troben detallats al llarg de tot el projecte, després de la reunió establerta amb la Coordinadora pedagògica del centre i la professional de l'EAP així com en la primera sessió de l'assessorament; tots aquests objectius tenen com a finalitat:

PLA D'ACTUACIÓ AMB ALUMNES NOUINGUTS

(Assessorament a un centre per l'elaboració del Pla d'acollida)

1.3.- Estructura del projecte.

Pel que fa a l'**estructura del projecte**, hem llegit ja la **justificació i les raons de l'elecció**, també els **objectius** i ens trobem a partir d'ara el **Marc teòric** dins del qual es pretén emmarcar la temàtica que ens ocupa., el marc legal i les 4 corrents ideològic – polítiques: assimilacionisme, integracionisme, pluralisme i interculturalisme, que han intentat donar resposta al fenomen multicultural, des de pressupòsits antropològics, socials i polítics diferents.

Una vegada feta aquesta exposició teòrica, el següent apartat fa referència plena a **la proposta d'intervenció** en un centre en concret, s'analitza el **context** de la intervenció i les **funcions** que el psicopedagog haurà de portar a terme en aquest centre. Ambdós apartats són importants ja que ens trobarem immersos en la dinàmica del centre i ens aportaran un millor coneixement, no solament del centre sinó dels professors, AMPA, alumnes, personal de serveis i recordem que també intervenen en l'assessorament l'equip de professionals de Serveis Socials i Sanitat del poble.

El propi assessorament consta de **vuit sessions**, estructurades totes elles de la mateixa manera, una exposició teòrica per part meva i una part pràctica que es treballarà en grup i utilitzant diferents dinàmiques, elaborant documents que una vegada recollits han de configurar el Pla d'acollida de centre.

És important la darrera sessió, la que fa referència a l'avaluació, en aquesta veurem si els objectius proposats s'han aconseguit i si s'han complert les expectatives dels docents.

Un altre apartat del projecte exposa les **conclusions i la prospectiva**, conclusions que ens permet analitzar la tasca realitzada amb la finalitat de determinar com s'ha dut a terme, si es creu que s'ha aconseguit allò pretès i delimitar a partir d'ara quina feina cal fer.

No podem acabar sense incloure la bibliografia utilitzada, tant en suport paper com aquells consultats a través d'Internet.

Tot i que aquest projecte s'emmarca o es situa en un centre concret , la meva intenció és que pugui ser utilitzat per tots aquells centres que creguin que els pot ser útil en el marc de la reflexió i anàlisi de la tasca educativa que porta el conjunt de la comunitat. Veure si cal canviar-ne alguns aspectes, que ens ajudin a millorar i aconseguir que l'escola o centre on treballem ofereixi una educació de qualitat a cada un dels alumnes que omplen les diferents aules.

L'article 27 de la Constitució espanyola (art. 27 CE) ha reconegut el dret a l'educació com un dret fonamental i l'ha dotat amb els màxims instrument de protecció jurídica per a fer-lo real.

2.- MARC TEÒRIC.

El dret dels immigrants a l'educació es reduïa inicialment als residents, però en els últims anys ha estat reconegut en la seva autèntica dimensió constitucional i inclou tots els nens i joves en edat escolar, al marge de la situació legal de les seves famílies, tractament que ha recollit amb claredat l'article 9 de la Llei Orgànica dels drets dels estrangers del 2000. Per tant, es reconeix legalment el dret a l'educació bàsica i gratuïta que la Constitució estableix per a "tots" com un dret fonamental. Però el reconeixement de la igualtat en l'accés a l'educació no és suficient, ja que la situació social i cultural d'alguns immigrants així com també de nens i nenes espanyols en situacions socials desfavorides, els dificulta el progrés normal dels cicles educatius. Establir mesures per a compensar les dificultats es fonamenta en el principi social de la mateixa Constitució que, tant en educació com en altres drets, estimula els poders públics per remoure els obstacles que s'oposin a la igualtat real i efectiva.

El principal problema escolar que ha sorgit aquests anys ha estat la concentració d'alumnes immigrants en algunes escoles públiques, la qual cosa ha comportat la "fugida" d'alumnes autòctons cap a altres escoles sense immigrants, generalment concertades. S'inicia així un procés de segregació des de l'escola que a més, pot representar la guetització d'alguns centres escolars. La Llei Orgànica d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE) de 1990 i la Llei Orgànica de la Participació, l'Avaluació i el Govern dels centres docents (LOPEG), de 1995, han establert vies per a la resolució d'aquest problema fixant els mateixos criteris de matriculació per als centres públics que per als concertats i fent possible l'establiment de polítiques compensatòries. En realitat aquestes lleis no es refereixen expressament als alumnes immigrants, sinó "*als alumnes amb unes necessitats educatives especials*", derivades de situacions socials o culturals desfavorides, que inclou tant immigrants com nacionals que es trobin en aquesta situació.

L'educació dels immigrants presenta altres problemes característics com són la incorporació tardana al nostre sistema escolar; que, en els últims anys, s'ha incrementat a causa del reagrupament familiar i pot llastar tota la resta del cicle educatiu, la dificultat addicional per a l'aprenentatge de les llengües oficials de les Comunitats Autònomes, i el xoc amb les idees culturals dominants, que se sol abordar a través de les tècniques de la multiculturalitat. L'Estat i les Comunitats Autònomes i, a una altra escala, els municipis i les ONG, tenen tasques importants i difícils en tot aquest àmbit, que esperem es podran abordar amb més eficàcia a partir de la nova llei dels drets dels estrangers, aprovada el gener del 2000. De la resolució d'aquests problemes depèn no tan sols la integració social dels immigrants, i per tant, la convivència de tots, sinó la mateixa vigència dels principis democràtics, com diu la Constitució en el respecte a la dignitat de les persones.¹

La importància de l'educació per a tots els nens i nenes de qualsevol país està fora de dubte; d'ella depenen el ple desenvolupament de la seva personalitat, l'aprenentatge de les tècniques que li permetran en el futur una ocupació adequada i la facilitat o dificultat per a la seva integració en la societat; la mateixa convivència social del país depèn en gran part de l'educació de la infància i de la joventut.. És evident la importància de

¹ AJA; Eliseo (1999) "La regulació de l'educació dels immigrants" dins la Immigració estrangera a Espanya. Els reptes educatius. Col·lecció Estudis Socials. Número 1. Fundació La Caixa.

l'educació, però cal tenir en compte les dificultats que els nens i nenes immigrants es troben davant d'una llengua diferent a la seva, amb unes idees religioses i culturals diferents i, en la majoria de casos, perquè es troben en una etapa economicosocial més baixa. ... Però, a més, l'educació dels immigrants té una altra funció important per a la societat, perquè a través d'ella els mateixos pares entren en contacte amb la cultura del país, i això afavoreix la seva integració.

Per lògica, l'educació dels immigrants no tan sols depèn dels seus problemes específics, sinó també dels factors generals del sistema educatiu, com per exemple l'existència d'un bon sistema de beques, o, en l'actualitat, els efectes de l'extensió de l'educació fins als 16 anys. (cal dir que en aquest moment coincideix el període per a demanar beques al Consell Comarcal del Baix Camp i les del MEC, això vol dir que els alumnes que es matriculin de nou el mes de setembre no podran accedir a cap tipus d'ajuda i consegüentment la falta de mitjans repercutirà en els mateixos alumnes i centres escolars),

El desenvolupament del dret a l'educació previst a la Constitució en els seus trets fonamentals, ha estat realitzat per tres lleis bàsiques de l'Estat, i per alguns reglaments també bàsics. Les lleis són: Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació (LODE); Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu (LOGSE) i Llei orgànica 9/1995, de 20 de novembre, de la participació, l'avaluació i el govern dels centres docents (LOPEG). Després cal afegir-hi les normes principals de les Comunitats Autònomes aprovades en el desenvolupament d'aquestes lleis bàsiques.

L'ensenyament bàsic és, segons diu la Constitució, obligatori per a tothom. Inicialment abastava des dels 6 fins als 14 anys, però la LOGSE l'ha allargat fins als 16 anys, i l'ha dividit en l'educació primària i la secundària obligatòria. Per tant, la resta de cicles educatius, abans dels 6 anys i després dels 16, és voluntari, i l'Estat es limita a regular-ne les grans línies.

El dret a l'educació de tots els nens i nenes neix a partir de la Declaració Universal dels Drets Humans (ONU, 1948) que es concreta molt en el Pacte Internacional dels Drets Econòmics, Socials i Culturals (ONU, 1966), i en diversos tractats posteriors sobre immigració, i sobretot, resulta inequívoc en la Convenció sobre els drets del nen (ONU, 1989), que en el seu article 28 insisteix en què el dret a l'educació inclou "l'ensenyament primari obligatori i gratuït *per a tothom*" i l'accés *de tots els nens* a l'ensenyament general i professional.

En matèria educativa, la LOGSE conté les primeres mesures específiques per compensar les desigualtats derivades de les situacions econòmiques i socials de tota índole, i fa l'opció de no distingir en particular els alumnes immigrants, sinó de considerar que aquelles s'aplicaran als alumnes amb unes necessitats educatives especials, aquells que tinguin condicions més difícils per continuar amb normalitat els estudis i que necessitin recursos addicionals.. L'atenció a aquest tipus d'alumnat es regeix pels principis de normalització i d'integració social, i l'escolarització tindrà lloc als centres generals sempre que sigui possible, i només acudirán a unitats o centres d'educació especial quan les necessitats de l'alumne no puguin ser ateses per un centre ordinari.

La LOGSE introdueix un seguit de mesures destinades a compensar les desigualtats en l'educació i habilita els poders públics per adoptar accions específiques que afavoreixin la igualtat que poden recaure tant sobre persones com sobre grups o àmbits territorials que es trobin en situacions desfavorables. Aquestes polítiques compensatòries d'educació estan destinades a evitar les desigualtats derivades de factors socials, econòmics, culturals, geogràfics, ètnics, o d'una altra índole i, tant l'Estat com les Comunitats Autònomes han de fixar els seus objectius principals de política compensatòria (art 63.3 i 4)

A Catalunya, el Decret 72/1996, que estableix el règim d'admissió d'alumnes als centres docents sostinguts amb fons públics, reproduïx i quantifica els criteris de la llei bàsica per als supòsits de falta de places (proximitat del centre, renda etc.), però al mateix temps dona molta força al dret dels pares a l'hora de triar un centre concret i debilita, per tant, la programació educativa. Actualment l'aprovació d'una Resolució del Departament

d'Ensenyament el 1999, ha establert la reserva d'un nombre de places per a alumnes amb necessitats educatives especials.

La resolució de 21 de juny de 1999, dóna instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents públics d'ensenyament secundari de Catalunya per al curs 1999 – 2000.

A l'apartat 1.8, pàgina 1412 fa referència a l'alumnat que acaba d'incorporar-se al sistema educatiu de Catalunya.

A l'apartat 2.7.2.2, pàgina 1416 trobarem la definició d'Alumnes d'Incorporació tardana.

Al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, número 3573 de 12-02-02 es publica el Decret 31/2002, de 5 de febrer, pel qual s'estableix el règim d'admissió d'alumnat als centres docents públics, concertats o sufragats amb fons públics.

El capítol 4 tracta de l'admissió d'alumnat amb necessitats educatives especials i en l'article 19 es fa referència a l'admissió i atenció d'alumnat amb necessitats educatives especials derivades de situacions socials desfavorides o d'alumnat de nacionalitat estrangera de nova incorporació als sistema educatiu.

Com a marc teòric, no podem oblidar que el moviment multicultural és més que res un fenomen polític i social, es reivindiquen els drets humans i civils per part de tots aquells grups que es senten marginats o discriminats de la participació democràtic.

L'evolució que han sofert les diferents posicions ideològiques i polítiques, des de les més radicals a les més conciliadores, han depès de les circumstàncies històriques de cada país, de la pròpia reformulació de les reivindicacions i de les relacions de poder establertes entre els grups dominants i els grups minoritaris. Generalment aquestes tendències coexisteixen en una mateixa àrea d'influència, una d'elles es manté com a

predominant i la resta com a alternatives que van guanyant terreny en els àmbits de poder i presa de decisions. Sovint, les diferents respostes ideològiques recullen elements de corrents ja superades, provocant així una reformulació més comprensiva i holista.

A continuació exposo les 4 corrents ideològic – polítiques: assimilacionisme, integracionisme, pluralisme i interculturalisme, que han intentat donar resposta al fenomen multicultural, des de pressupòsits antropològics, socials i polítics diferents.

Assimilació: Procés pel qual un grup minoritari és sotmès culturalment, abandona la cultura d'origen i adopta els comportaments i els valors del grup majoritari pel qual és absorbit.

Integracionisme: Es tracta de crear una cultura comú que recolliria les aportacions dels diferents grups ètnics i culturals sense que cap s'imposés a la resta.

Pluralisme: Cada grup cultural té dret a conservar i desenvolupar la pròpia cultura en el marc de la societat i a educar-se en els propis valors i coneixements culturals en igualtat de condicions. El pluralisme corre el perill de caure en un exagerat relativisme cultural que a la llarga segueix discriminant els grups minoritaris, ja que els aïlla en la seva cultura i no els facilita mitjans socials i intel·lectuals per participar en àmbits culturals més amplis.

Interculturalisme: Valoració positiva del fet social de conviure diverses cultures, de manera que es doni una relació d'intercanvi mutu. És la tendència més recent i tracta de compensar els extremismes als que arriba l'assimilacionisme i el pluralisme cultural. Parteix d'un concepte de cultura més dinàmic i canviant que permet l'intercanvi i el diàleg entre els grups culturals i el seu enriquiment mutu.

Donat que aquesta darrera corrent ideològica considera la diversitat cultural com a positiva, no és considerada com un problema sinó com una expressió de la riquesa de l'espècie humana, es busquen els elements comuns que permeten la comunicació i l'entesa intercultural, penso que hem d'educar la diversitat d'alumnes que tenim a les

nostres aules seguint aquesta tendència i no hem d'oblidar que una escola de qualitat és aquella que és capaç de donar resposta a cada un dels alumnes que tenim a les nostres aules, sense fer cap tipus de distinció.

La comunitat escolar i en especial els companys autòctons haurien d'alliberar-se d'estereotips i de prejudicis per tal de relacionar-se en un pla d'igualtat total i considerar-los en qualitat de persones. La finalitat de l'educació en el camp de la identitat cultural hauria de consistir a ajudar als adolescents a triar el contingut concret de la seva identitat cultural, a escollir el màxim d'elements de la cultura del país d'acollida tot conservant el que desitgin del programa cultural familiar; és a dir, ajudar-los a reelaborar la seva pròpia fórmula cultural d'una manera harmònica i madura. Els adolescents de segona generació desitgen integrar-se en la societat d'acollida.

Per tot això exposat anteriorment crec que el model d'intervenció psicopedagògica per elaborar un pla d'acollida de centre s'ha de basar en un model preventiu o educatiu; ja que ha de vertebrar l'acollida i l'escolarització del centre docent. Els àmbits que s'han de tenir en compte quan s'elabora el document i quan es posa a la pràctica són:

- L'alumne
- El centre docent (aula, professors, recursos, espais ...)
- Altres serveis de la zona amb qui puguin mantenir una relació (mediadors culturals, traductors, EAP, treballadors socials, compensatòria, SEDEC ...)

L'escolarització de l'alumnat seguint les directrius de la reforma escolar, s'insereix dins la concepció constructivista de l'ensenyament – aprenentatge i per tant ha de ser també la referència a seguir en l'elaboració del Pla d'acollida de centre i que seguirà els següents criteris:

- La significativitat i funcionalitat dels aprenentatges.
- L'atenció a la diversitat
- La formació integral dels individus.

No voldria acabar aquest apartat sense fer una relació de la normativa i dels documents de referència per a l'escolarització de l'alumnat nouvingut:

NORMATIVA:

- Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE). Compensació de les desigualtats en educació. Títol V, articles 63,64,65,66, 67. (BOE núm. 238, de 4/10/199)
- Llei 1/1999, de 7 de gener, de política lingüística. (DOGC núm. 2553, de 9/1/1998).
- Llei Orgànica 8/2000 de desembre, de reforma de la Llei Orgànica 4/2000 de 11 de gener sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. (BOE núm. 307, de 23/11/2000)
- Decret 266/1997, de 17 d'octubre, sobre drets i deures dels alumnes dels centres de nivell no universitari de Catalunya. ART 7 (DOGC núm. 2503, de 24/10/1997)
- Decret 117/1984, de 17 d'abril, sobre ordenació de l'Educació Especial per a la seva integració en el sistema educatiu ordinari. Art. 1 (DOGC núm. 435, de 18/5/1984)
- Decret 299/1997, de 25 de novembre, sobre l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials. Art. 1. (DOGC núm. 2528, de 28/11/1997)
- Decret 320/2000 de 27 de setembre, de reestructuració del Departament d'Ensenyament. (DOGC núm. 3242, de 10/10/2000)
- Decret 56/2001, de 20 de febrer pel qual s'estableix el règim d'admissió d'alumnes als centres docents sostinguts amb fons públics. (DOGC 3334, de 23/2/2001)
- Decret 188/2001, de 26 de juny, dels estrangers i la seva integració social a Catalunya. (DOGC núm. 3431, de 16/07/2001)
- Ordre de 24 de novembre de 1998, per la qual s'estableix el procediment per a l'actualització de modificacions d'elements prescriptius del currículum de l'etapa d'educació secundària. Art. 1.2. (DOGC núm. 2807, de 18/01/1999)
- Resolució de 16 de setembre de 1998 de la Direcció General d'Ordenació Educativa, que dicta les instruccions per als equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP) respecte a l'elaboració del dictamen d'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives especials, temporals o permanents, derivades de condicions

personals de discapacitats psíquiques, motrius o sensorials. (Full de Disposicions i Actes Administratius del Departament d'Ensenyament núm. 733, any XVI, setembre 1998).

- Resolució de 21 de juny de 1999, que dóna instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents públics d'ensenyament secundari de Catalunya per al curs 1999 – 2000. Art. 2.7.2.1. i 2.7.2.2. (Full de Disposicions i Actes Administratius del Departament d'Ensenyament núm. 775, any XVII, juny 1999)
- Resolució de 18 de maig de 2000 que dóna instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents d'educació infantil i primària de Catalunya per al curs 2000 – 2001. (Full de Disposicions i Actes Administratius del Departament d'Ensenyament núm. 819, any XVII, maig 2000)
- Resolució de 18 de maig de 2000 que dóna instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents d'educació secundària de Catalunya per al curs 2000 – 2001. (Full de Disposicions i Actes Administratius del Departament d'Ensenyament núm. 819, any XVII, maig 2000)
- Resolució de 27 de febrer de 2001, per la qual s'aproven les normes de preinscripció i matriculació dels alumnes dels centres docents sostinguts amb fons públics que imparteixen ensenyaments de règim general i d'arts plàstiques i disseny per al curs 2001 – 2002. (DOGC núm. 3840, de 5.3.2001)
- Resolució de 29 de maig de 2001 que dóna instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents d'educació infantil i primària de Catalunya per al curs 2001 – 2002. (Full de Disposicions i Actes Administratius del Departament d'Ensenyament núm. 870, any XIX, juny 2001)
- Resolució de 29 de maig de 2001 que dóna instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents d'educació secundària de Catalunya per al curs 2001 – 2002. (Full de Disposicions i Actes Administratius del Departament d'Ensenyament núm. 870, any XIX, juny 2001)
- Resolució de 3 de juliol de 2001, que dóna instruccions per a l'organització i el funcionament dels serveis educatius i dels Programes de mestres itinerant per a Deficients Visuals i d'Educació Compensatòria del Departament d'Ensenyament per al curs 2001 – 2002.

- Instruccions de la Secretaria General relatives a l'organització i funcionament dels Tallers d'Adaptació Escolar i Aprenentatges Instrumentals Bàsics. 4 de juliol de 2001. (Full de Disposicions i Actes Administratius del Departament d'Ensenyament núm. 874, any XIX, juliol de 2001)

DOCUMENTS DE REFERÈNCIA:

- *Programa Educació 2000-2004*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.
- *Orientacions per al desplegament del currículum. Educació Intercultural*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament 1996.
- *Informes d'Ensenyament. Escolarització d'alumnat fill de les famílies immigrants*. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament 2000.
- *Pla d'acollida de centre*. (2001)
- *L'atenció a la diversitat. L'escola intercultural*. 2000. Consell Escolar de Catalunya.
- *Diccionari visual català – àrab*. (1999).
- *Diccionari català – xinès*. (2001).
- *Fullet de matriculació d'alumnes en centres docents públics i privats concertats*.
- *Fullet calendari de matriculació i Servei de traducció que ofereixen algunes associacions*.

*.... Des de Sant Pere del Puig,
veig la vila de la Selva.
Corre un vent que dóna enuig,
més la vila de la Selva
ni protesta ni se'n fuig.*

Ramon Muntanyola

Llocs i focs

3.- PROPOSTA D'INTERVENCIÓ

3.1.- Anàlisi del context d'intervenció.

La SES Joan Puig i Ferrer de la Selva del Camp és un centre públic situat a l'Hort d'Iglesias que pertany al departament d'ensenyament de la Generalitat de Catalunya i que imparteix ensenyament secundari obligatori.

El centre es compon de dues línies completes d'ESO.

L'Ensenyament Secundari Obligatori de la SES Joan Puig i Ferrer pretén una formació integral de l'alumnat en tots els seus aspectes: intel·lectual, motor, personal, afectiu, d'actuació, d'inserció social i professional. Per aquest motiu té unes àmplies funcions formatives i orientadores i intenta que els alumnes adquireixin un domini conceptual, de procediments i d'actituds perquè puguin incorporar-se a uns estudis posteriors o a una activitat laboral i, posteriorment, puguin prendre part en la societat activament i amb responsabilitat.

El centre es regeix pel principi de la coeducació, entenent-lo com el procés d'educar per a la igualtat sense cap mena de discriminació. Vetlla perquè els nois i les noies tinguin les mateixes oportunitats de formació, avaluació, orientació acadèmica i professional, i puguin participar en totes les activitats de l'Institut amb el mateix grau de responsabilitat i igualtat.

Des del centre es fomenta: l'objectivitat en el tractament de la informació; la transmissió dels conceptes de tolerància i el respecte envers la comunitat educativa (professors, alumnes i personal no docent).

Actualment, el centre compta amb una aula d'informàtica amb servei d'Internet, un laboratori per a ciències de la natura i ciències experimentals, una aula de tecnologia, una aula de música, una aula de dibuix, una aula d'educació física i un menjador, a part d'altres aules i espais de caràcter més general. A més a més té el suport de la Biblioteca municipal i l'Arxiu Històric que estan al mateix edifici, així com les instal·lacions del Pavelló d'Esports.

La SES Joan Puig i Ferrer disposa de l'assessorament dels psicopedagogs de l'EAP i dels professionals de compensatòria, a més a més del mestre de pedagogia terapèutica del centre.

El Pla d'Acció Tutorial del centre inclou la formació en valors, l'orientació acadèmica i professional, tècniques i hàbits d'estudi, i sobretot el contacte amb l'alumnat i la família.

Per tal de complementar els coneixements i l'educació de l'alumnat els diferents departaments didàctics planifiquen i preparen un ventall d'activitats a desenvolupar al llarg del curs escolar: visites a institucions, sortides culturals, activitats esportives, xerrades amb professionals de diversos àmbits, etc. A més a més l' A PM A ofereix a tot l'alumnat del centre un seguit d'activitats extraescolars tant lúdiques com de formació, que es realitzen setmanalment al llarg del curs.

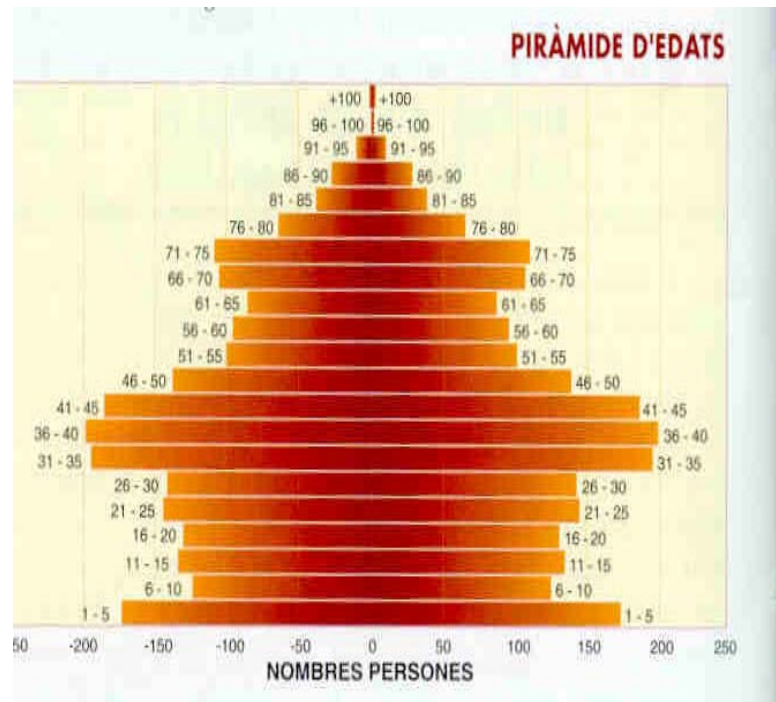
El servei de menjador i de transport està gestionat pel Consell Comarcal. El servei de menjador es realitza en dos torns: el primer de dos quarts de dues a un quart de tres pels alumnes de 1r cicle d'ESO i el segon de dos quarts de tres a un quart de quatre per als alumnes de 2n cicle d'ESO, supervisats per monitors. Els alumnes disposen d'una aula d'estudi per després de dinar.

El menjador ofereix el seu servei a tots els alumnes del centre.

El centre compta amb 22 professors per atendre 225 alumnes , i des de fa quatre cursos escolars ha matriculat alumnes procedents d'ètnies, cultures i religions diferents que demanen una atenció diferenciada.

²Per part del Instituto Nacional de Estadística s'ha confeccionat el Cens d'Habitants en tots els municipis d'Espanya. Les dades que corresponen a La Selva del Camp són de 4.328 habitants. Una de les dades significades de l'actual estructura de la piràmide de la Selva és el rejuvenint de la població ja que hi ha més canalla d'1 a 5 anys (347) que no pas de 6 a 10 (250).

² Dades extretes de La Selva Municipal. Informatiu Local. Publicació de l'Ajuntament de la Selva del Camp. N ° 24 –abril - 2002

L'índex d'envelliment, que és la proporció entre els majors de 65 anys i els menors de 18, és d'un 70,10% quan fa una anys era d'un alarmant 105% que volia dir que hi havia més gent jubilada que no pas joventut.

L'índex de dependència, que és la proporció entre persones que no treballen, els menors de 18 anys més els jubilats i les persones en edat de treballar, de 19 a 65 anys, és d'un 73,61%, que és un percentatge que millora any rere any.

El nombre de persones residents provinents d'altres països és de 119, la qual cosa representa un 2,88% del total de la població i que provenen dels llocs següents:

PAÍS	NOMBRE
MARROC	68
ROMANIA	11
CUBA	6
COLÒMBIA	6
PERÚ	6
FRANÇA	4
REGNE UNIT	3
ESTATS UNITS	3
UCRAÍNA	3
EQUADOR	3
FILIPINES	2
ARGENTINA	2
REP. DOMINICANA	1
IRLANDA	1

L'increment de la població entre l'any 1987 i 2002 ha estat de 1.050 persones que representa una mitjana de creixement anual del 2.22% i un creixement total del 31,16% en aquest període de 14 anys.

El psicopedagog ha d'ajudar a analitzar la situació escolar i amb diferents estratègies produir un canvi en l'acció educativa.

3.2.- Anàlisi de les funcions del psicopedagog en el context.

El conjunt de persones, que migren i s'estableixen a Catalunya creix significativament, concretament les persones procedents d'Àfrica i, en concret, del Magrib. La Multiculturalitat és present a les aules de la SES Joan Puig i Ferrer, el nombre d'alumnes estrangers ha anat augmentant any rera any.

Per part de l'equip directiu del centre i més en concret de la coordinadora pedagògica s'ha fet la demanda d'un assessorament que serveixi per:

- **Reflexionar** sobre la **situació** del centre amb presència creixent d'alumnes d'altres cultures i països.
- **Reflexionar** sobre la importància de la **diversitat cultural i social** en els processos d'ensenyament – aprenentatge.
- Arribar a la conclusió que **l'atenció a la diversitat** és una tasca que **afecta tots** els professionals de l'ensenyament.
- Entendre que **no hi ha alumnes diferents**, que tots el nois i noies de les aules de Catalunya són diversos i han de viure la seva identitat.

Aquests objectius marcats i proposats es podran aconseguir amb l'elaboració del Pla d'acollida del centre, una vegada respostes les preguntes que hem formulat anteriorment i hem dit que havien de ser el referent al llarg d'aquest assessorament:

- **Què fem?**
- **Com ho fem?**
- **Qui ho fa?**
- **Quan ho fem?**
- **On ho fem?**
- **Per què ho fem?**

Per tal de poder dur a terme aquestes accions s'ha establert un pla de treball que comptarà de les fases següents:

- **Conèixer** i analitzar la demanda.
- **Prendre els primers acords** conjuntament amb l'equip directiu sobre el tipus de necessitat i l'actuació que s'ha de seguir.
- **Aclarir i reformular** conjuntament la situació i els objectius que s'han d'aconseguir.
- **Elaborar** un pla d'actuació.
- **Participar**, segons el que s'hagi establert, en el desenvolupament del pla acordat.
- **Col·laborar** en el desenvolupament de la feina.
- **Avaluar** el procés de treball seguit durant la consecució dels objectius i dels resultats.
- **Plantejar** la continuïtat del procés, amb criteris de millora.

Com a psicopedagoga, el centre espera que sigui capaç de :

- **Representar** el dilema implícit en el cas, com també el context en què sorgeix la necessitat.

- **Plantejar** preguntes rellevants per tal d'obtenir la informació necessària per a la comprensió de la situació .
- **Compartir** les seves opinions amb els altres professionals que han participat en el cas.
- **Decidir** les vies d'actuació més adequades.
- **Anticipar** les conseqüències que poden derivar-se del procés escollit i que, si fos el cas, pugui arbitrar altres solucions alternatives.
- **Entendre** que la solució de qualsevol problema implica, necessàriament, el treball conjunt amb els altres professionals basat en la negociació, el diàleg, la col·laboració i el pacte o consens.
- **Fonamentar** la intervenció en els valors ètics de la professió.

*"La diversitat és cosa de tots; tots som diversos,
No podem pensar actuacions per a uns pocs suposadament
diferents."*

3.3.- Actuació : Assessorament al centre per l'elaboració del Pla d'acollida.

3.3.1.- Primera sessió : Presentació i dinàmica de treball.

PRIMERA SESSIÓ

CONTINGUTS	MATERIALS
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Presentació de les sessions. ▪ Objectius ▪ Horari ▪ Grups cooperatius 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Definir objectius ▪ Calendari de les sessions. ▪ Funcionament de les sessions. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Presentació dels participants. ▪ Fases assessorament ▪ Avaluació inicial. ▪ Enquesta d'expectatives: Preguntes per reflexionar. ▪ Recull d'acords. ▪ Diferència entre equip cooperatiu i grup de treball ▪ Rol del professor en aquest sistema de treball. <ul style="list-style-type: none"> ▪ L'arribada dels nens immigrants, un repte per a l'escola. ▪ Lectura de l'article i Preguntes.

Objectius.

Una vegada plantejada la demanda per part del centre i conjuntament amb l'EAP que hi intervé proposem com a objectius:

- **Assumir**, com a centre, els canvis que comporta la interacció cultural amb alumnes procedents d'altres països.
- **Aconseguir** que l'alumne nou compregui el funcionament del centre, i s'hi adapti juntament amb els companys i professors.
- **Trobar** la manera d'establir criteris per a una bona acollida als alumnes que s'incorporen tardanament al nostre sistema educatiu.
- **Definir** les competències i actuacions tant pel que fa a professors, alumnes, AMPA.

Horari.

S'ha cregut necessari portar a terme un assessorament de 24 hores, els dimecres a la tarda.

Funcionament de les sessions

Les sessions funcionaran sempre amb la mateixa estructura. Una part teòrica per part de l'assessor i després una part pràctica per part dels membres participants amb l'elaboració de documents o discussió d'articles, visió de pel·lícules, documentals

- Començarem presentant-nos tots els membres del grup i ho farem amb la següent fitxa:

Activitat de Presentació
Nom de l'activitat: INICIALS DE QUALITAT
Objectius: <ul style="list-style-type: none">▪ Recordar els noms dels altres.▪ Afavorir un clima positiu a la classe.
Desenvolupament: <ul style="list-style-type: none">▪ Cada participant en l'assessorament diu el seu nom i cognoms i a la vegada dos qualificatius positius que el/la defineixin i amb les mateixes inicials.▪ Per exemple; Toni Anguera: Tranquil i Amable.▪ Cada persona ha de parlar a poc a poc a fi de memoritzar els noms.
Observacions: <ul style="list-style-type: none">▪ Podríem avaluar l'activitat fent la pregunta següent: Com us heu sentit en el moment de trobar i dir en veu alta dues qualitats vostres?

- Seguirem amb una avaluació inicial respecte allò que sabem i cap on volem anar, aquesta fitxa podrà ser resposta a títol individual:

FASES DE L'ASSESSORAMENT.	
Fase	Què implica?
Elecció del projecte Què volem?	<ul style="list-style-type: none">▪ Aconseguir una bona acollida pels alumnes que s'incorporen al centre.▪
Planificació del projecte Què hem de fer?	<ul style="list-style-type: none">▪ Recerca d'accions.▪ Millora de les relacions.▪
Desenvolupament de les accions Fem - ho!	<ul style="list-style-type: none">▪ Com portem a terme les accions.▪ Amb quin material.▪
Avaluació Com ha anat?	<ul style="list-style-type: none">▪ Avaluació inicial▪ Avaluació del procés▪ Avaluació dels resultats

- Es continuarà la sessió amb unes preguntes per reflexionar o una enquesta sobre les expectatives d'allò que esperem d'aquest assessorament:

PREGUNTES PER REFLEXIONAR

1. Quines són les meves expectatives respecte a aquest assessorament? Què em proposo? Quins objectius específics vull aconseguir?
2. Quin o quins problemes de la pràctica de professor/a m'agradaria resoldre?
3. Quins coneixements que ja tinc em podríem ajudar en aquest intent?
4. Quins coneixements complementaris necessito?
5. Quines dificultats crec que puc trobar-me en el moment de portar a la pràctica alguna activitat de les proposades en el pla d'acollida?
6. Quins passos serien els que crec que el centre hauria de donar per tal d'aconseguir els objectius de treball proposats?
7. Com sabré que s'estan aconseguint els objectius proposats?

- De cada sessió, se'n farà un recull dels acords presos i dels temes tractats, ho farem en un full com el següent:

SEGUIMENT DE LES SESSIONS
Data. -
Temes tractats. -
Acords presos. -
Material emprat. -
Qüestions pendents. -

- Continuarem la sessió parlant de les diferències entre un equip cooperatiu i un grup de treball i del rol del professor durant el treball en grups cooperatius. Aquest sistema de treball facilita l'aprenentatge i la socialització als alumnes nouvinguts.

	EQUIP COOPERATIU	GRUP DE TREBALL
Agrupaments	Heterogenis, compensats.	Aleatoris, homogenis, descompensats.
Organització interna	Estipulada pel professor, Clara, Formalitzar activitats concretes per a cada membre del grup.	Poc clara
Treball de cada alumne	Cada alumne té una responsabilitat dins el grup que és essencial per aconseguir l'objectiu de grup. L'èxit de l'equip es basa en l'aportació de cadascú.	Repartiment de tasques, poden treballar més uns que els altres. No s'assegura la participació en el treball de tots els membres.
Objectius	És el mateix per a tots. Un aconsegueix els seus objectius si els demés aconsegueixen els seus propis.	L'objectiu d'un no sempre està relacionat amb el dels altres.
Estructura de la tasca	Limitació de recursos, divisió de tasques. Tenir necessitat de l'altre, un busca, l'altre llegeix...	Tots els membres tenen els mateixos materials.
Dubtes	De grup	Individuals
Autoavaluació	Del rendiment, Del funcionament.	No n'hi ha
Temps de permanència	Llarg, mínim varies classes.	Des que s'inicia fins que finalitza la tasca.

ROL DEL PROFESSOR

ABANS d'iniciar la feina en grups cooperatius , cal:

Planificar

- Especificar els objectius acadèmics i de col·laboració que es volen assolir.
- Decidir la mida del grup.
- Assignar els estudiants a un grup seguint el criteri d'heterogeneïtat.
- Distribuir l'espai de l'aula adequadament.
- Elaborar el material per a cada membre del grup.
- Assignar un rol a cada membre del grup.

Situar l'activitat

- Explicar la tasca que es proposa i deixar clara la funció de cada membre del grup.
- Explicar que és necessari que hi hagi una interdependència positiva (establint objectius comuns, facilitant materials ...)
- Aclarir la responsabilitat de cada membre del grup mentre es fa la tasca.
- Fomentar la cooperació entre els membres del grup.
- Especificar els criteris d'avaluació que s'utilitzaran.
- Ensenyar les habilitats de col·laboració que es proposen.

MENTRE es porta a terme la feina en grups cooperatius , cal:

Monitoritzar i intervenir

- Organitzar la interacció cara a cara.
- Afavorir la interacció i l'intercanvi verbal entre els estudiants: demanar que resumeixin oralment, que ofereixin explicacions als companys.
- Controlar la comprensió i el compliment de la demanda, oferir feedback ...
- Intervenir per tal d'ensenyar habilitats de col·laboració.
- Suggestir procediments més adequats per a resoldre un problema, plantejar interrogants que facilitin la presa de decisions dels estudiants i els permeti comprendre com poden treballar junts de manera més efectiva.

En FINALITZAR la feina en grups cooperatius, cal:

Avaluar el procés

- Analitzar el funcionament del grup i veure com han utilitzat les habilitats de col·laboració.
- Avaluar el procés conjuntament.
- Valorar l'adequació dels procediments utilitzats per a resoldre el problema pels diferents subgrups i tasques assignades.
- Proporcionar conclusions que resumeixin els aspectes principals del tema de què s'ha tractat i del procés que s'ha portat a terme.

- I acabarem la sessió posant en pràctica aquest sistema de treball a partir de l'article: *L'arribada de nens immigrants, un repte per a l'escola de Maite Roig Orriols. Mestra del Programa d'Educació Compensatòria al Maresme i publicat a la revista Guix, número 184 del febrer de 1993.*

- Treballarem aquest article de la següent manera:
 - Farem quatre grups.
 - Cada grup explicarà la seva part a la resta.
 - Després repartirem aquestes preguntes per veure qui les pot respondre.

1. Podeu seleccionar tres casos concrets de l'article en què l'autora assenyali expressament que les diferències culturals afecten el rol del professor?
2. Què comenta concretament l'autora sobre la relació del professor amb els alumnes magribins? Penseu, per exemple, en el perill de la sobreprotecció.
3. Si us calgués sintetitzar en deu línies la necessitat que tenen els professors de conèixer alguns trets importants de les cultures dels alumnes diferents, què diríeu, a partir del que explica aquest article?
4. Quines accions de l'article aplicaries al Pla d'acollida del teu Centre?

L'arribada de nens immigrants, un repte per a l'escola.

GRUP 1

La majoria d'escoles que conec al Baix Maresme són escoles multiculturals. Als seus passadissos, patis i aules hi ha alumnes de diversos orígens: marroquins, gambians, filipins, dominicans ... Viuen les dificultats pròpies dels immigrants com el desconeixement de la llengua i del nou medi en què es troben.

L'arribada d'alumnes magribins, centrafricans i altres, i el seu procés d'adaptació i aprenentatges a l'escola, crec que són un bon punt de partida per centrar una reflexió. El que viuen ells i les escoles és una bona radiografia de les situacions que es plantegen en un centre multicultural.

Aquests alumnes provenen d'un altre medi cultural i viuen la situació d'immigrants amb el desarrelament que això comporta. Per a la majoria, això s'agreuja amb situacions d'inseguretat i de precarietat econòmica ... Moltes vegades s'hi afegeix també la manca d'escolaritat o l'escolaritat deficient al seu país d'origen. Ells i les seves famílies corren el risc de patir una doble marginació: l'etnicocultural i la socioeconòmica.

El primer contacte de la família amb l'escola és el procés per a la matriculació. Encara que formalment s'apliquen els mateixos criteris que per a qualsevol altre alumne, a la pràctica hi ha dificultats específiques. No sempre és fàcil acceptar la nova matrícula d'alumnes que requereixen una atenció específica tant dels aspectes socioeconòmics com pedagògics.

La llengua com a barrera

Una de les primeres dificultats amb què es troben tant l'alumne com el mestre és la comunicació. La llengua com a instrument fonamental és la principal barrera. No sempre és fàcil substituir-la per altres no verbal que siguin entenedores des d'una altra cultura.

La Saida ha arribat a l'escola i s'ha incorporat a 7è. El tutor la fa seure entre dos nois. Ella està en tensió constant per evitar qualsevol contacte físic amb els companys. Les intencions de comunicació que fa el tutor són rebudes per ella amb la mirada baixa. Quan el tutor s'adona que la Saida no el mira directament a la cara per respecte i que li és difícil la relació amb l'altre sexe segons els nostres esquemes, pot iniciar una comunicació comprensiva amb la seva nova alumna.

El desconeixement de la llengua condiona l'alumne per a la majoria d'aprenentatges a l'escola. Si el nen no entén ni parla el català, els aprenentatges que haurà de fer difícilment correspondran a la seva edat i maduració personal.

En Mohamed al Marroc seguia una escolarització normalitzada amb èxit. L'arribada a l'escola d'aquí a 6è el deixa en unes condicions d'inferioritat respecte als altres companys i ha de tornar a començar els aprenentatges bàsics en una nova llengua. Malgrat el seu esforç inicial no ha aconseguit en dos cursos adaptar-se al nivell de la classe. Això li ha creat una gran frustració.

L'arribada de nens immigrants, un repte per a l'escola.

GRUP 1

L'arribada de nens immigrants, un repte per a l'escola.

GRUP 2

Les relacions interpersonals.

Els aspectes relacionals són fonamentals. El nouvingut desconeix l'espai físic, les normes de relació que regeixen la vida de la classe, i pot tenir una concepció del rol del mestre diferent.

Els companys i els mestres també es troben desconcertats pel seu desconeixement del bagatge cultural de l'alumne immigrant.

En una classe de 4t un alumne enfadat tira una cadira per terra. La mestra s'hi acosta i li demana què li passa i s'estableix un diàleg. El nen marroquí que fa pocs dies és a la classe observa l'escena perplex. Ell esperava una reacció de la mestra més contundent i fins i tot un càstig corporal. Es posa a riure. Cada vegada que la mestra renya els seus alumnes ell riu descaradament. Li costarà temps entendre com és l'autoritat que exerceix la seva mestra.

La relació família - escola es fa necessària tant per donar a conèixer el funcionament de l'escola als pares com per conèixer les expectatives que en tenen per als seus fills.

La tutora de P3 per segon any consecutiu té a la seva aula un nombre elevat d'alumnes gambians i marroquins. Molts són ja nascuts a Catalunya. Per les condicions precàries i de tancament en el propi grup en què viuen desconeixen la llengua i tenen dificultats d'adaptació a l'escola. A la mestra no li és fàcil la relació amb les mares per la llengua, per la concepció de com s'han d'educar els fills, pels hàbits familiars d'atenció al nen ... Les mares se senten qüestionades en la concepció que tenen del seu rol i moltes vegades no acaben d'entendre què espera la mestra d'elles. Aquest esforç de relació no es veu recolzat des d'altres àmbits no escolars amb projectes d'acollida i atenció a la família.

La recerca d'accions pedagògiques

L'escolarització d'aquests alumnes ens obliga a la recerca d'accions pedagògiques concretes. L'acceptació en positiu d'aquest repte pot significar a la nostra aula i a l'escola canvis cap a una educació intercultural.

L'alumne diferent no es converteix en un element interactiu a la classe i a l'escola i ens permet iniciar nous plantejaments que facin de la trobada entre cultures un element enriquidor.

Aquesta actitud no ha de ser només individual del tutor, ha de ser col·lectiva, de l'equip de mestres i de la comunitat escolar. S'ha d'obrir un espai per a la reflexió i la formació on es comparteixen responsabilitats, es vagi assumint el fet multicultural i es prenguin mesures organitzatives i metodològiques en el sentit intercultural.

L'arribada de nens immigrants, un repte per a l'escola.

GRUP 2

L'arribada de nens immigrants, un repte per a l'escola.

GRUP 3

L'acceptació de la diversitat

L'acceptació d'aquest alumnes com uns alumnes més de l'escola, amb totes les seves especificitats, és en ella mateixa la primera mesura afavoridora.

Per al nen, l'escola és el marc fonamental de la seva socialització i per tant el seu nivell de coneixements no ha de ser el factor determinant per a la seva adscripció a un nou curs. L'edat i la seva maduració personal són més importants.

En Yonnes ara fa 8è. Quan va arribar cap a la meitat del curs passat no coneixia la nostra llengua. Tampoc no havia anat gaire a escola al seu país.

El seu tutor, convençut de la necessitat de fer-li un espai en el grup - classe i veient la urgència del Yonnes per comunicar-se, va demanar la col·laboració dels altres 35 nens de 7è.

Per parelles els companys es feien responsables durant una setmana d'ensenyar al Yonnes paraules i frases. Van establir entre tots uns temes a l'entorn dels quals els alumnes preparaven el vocabulari, les expressions i el material de suport visual necessari.

Aquest tipus d'acollida no només afavoreix la socialització del nou alumne sinó que fomenta actituds de comprensió i cooperació dels altres.

L'organització de la classe i la programació d'activitats ha de facilitar l'intercanvi entre els nens, la comunicació de vivències i l'adquisició d'hàbits de relació.

La sobreprotecció d'aquests alumnes pot ser un element negatiu i encara que comprensible en un inici, cal evitar-la. El que el grup - classe viu d'entrada amb curiositat pot transformar-se en gelosia i fins i tot en rebuig si l'alumne no va adquirint els hàbits de comportament i relació del grup i els altres no van aprenent a acceptar diferències.

Ignorar o amagar els conflictes que es donen a l'aula entre els alumnes no ajuda ni el nen de l'altra cultura ni els companys. Seran el diàleg i la resolució d'aquests conflictes els que faran madurar el grup.

L'Ahmed fa un any que és a l'escola. Amb els seus companys a la classe no té cap conflicte. A les hores de pati i pels passadissos constantment hi ha baralles. Es provoquen, s'insulten i es peguen. La tutora veu amb preocupació com l'Ahmed no ha establert una relació normalitzada amb els seus companys i només hi ha pau quan hi ha un adult present. Es proposa com a objectiu prioritari ajudar l'Ahmed a respectar les normes dels jocs de temps lliure i alhora que el grup - classe expressi aquestes dificultats de relació sense por per començar a superar-les.

L'arribada de nens immigrants, un repte per a l'escola.

GRUP 3

L'arribada de nens immigrants, un repte per a l'escola.

GRUP 4

En la mesura que l'escola valora la cultura dels seus alumnes i deixa l'espai suficient perquè l'expressin, els nens de minories culturals milloren el seu propi concepte i alhora es motiva la curiositat i el respecte de tots per al que és diferent.

El curs passat, quan la Wafae va arribar a 2n, la tutora va portar un dia un llibre a classe que parlava d'un nen japonès. Explicava com era la vida d'un nen al Japó, què feia, com era l'escola, com escrivia ... Quina escriptura més estranya fan! Algú va preguntar: I la Wafae també fa lletres diferents? La mestra li va demanar a la Wafae que posés alguna cosa en àrab a la pissarra. Els nens van comprendre moltes coses de les dificultats de la Wafae per parlar i escriure la nostra llengua. Ara, a 3r, moltes estones de pati les amigues de la Wafae aprenen les paraules en àrab que ella els escriu en una llibreta.

La millora de les competències d'aquests alumnes pel que fa als aprenentatges és fonamental, no només per a ells, sinó perquè és el que possibilita les seves aportacions al grup. Aquesta interacció cultural no es pot donar des de la marginació sinó des de la incorporació plena. Cal doncs, trobar l'equilibri entre l'acceleració dels aprenentatges que han de fer i la no desvinculació al grup.

En Hassan i en Hussein són dos bessons que van a l'escola des de mitjan de curs passat. Ara fan 5è. Estan aprenent a llegir i a escriure. D'entrada la tutora veu complicat que puguin participar en la dinàmica de l'aula a l'hora dels seus aprenentatges. A Naturals han començat el tema de l'energia. Ells es mostren molt interessats i participen en les experiències que proposa la mestra. Fins i tot han construït, per iniciativa pròpia, un circuit amb un motoret i una pila. La tutora creu que han assolit els conceptes bàsics del tema i el vocabulari específic. Els fa un petit examen oral, ja que no poden deixar constància dels que saben per escrit. Això engresca la mestra a cercar maneres de participació en altres àrees com Socials i Matemàtiques.

La introducció d'elements en el currículum es fa necessària per tal que tots els alumnes coneguin altres realitats socials i culturals.

La Fàtima fa 8è. Al seu país no anava a escola. Té veritables problemes per entendre allò que fa a l'escola. Va arribar a 7è i encara no sap llegir ni escriure. Es relaciona poc amb els companys i es manté distant. Els de la seva classe han de fer un treball monogràfic i

un grup ha triat el tema de la immigració. La mestra creu que és una bona oportunitat per analitzar amb els seus alumnes allò que està passant a la població amb l'arribada dels immigrants. No se sap ben bé en quin moment la Fàtima entén les intencions dels grup de treball i s'hi incorpora. El dia de l'exposició del treball surt a la pissarra amb els seus companys. Al matí s'ha presentat a classe amb uns "pastissets" típics del seu país fets per la seva mare i en acabar l'exposició els ofereix als seus companys.

L'organització d'un centre, el seu currículum, la seva metodologia, els seus recursos ... són elements que poden potenciar l'educació intercultural. No només han d'admetre atendre les necessitats d'aprenentatge de tots els alumnes, sinó preparar tots els alumnes per a una convivència en una societat multicultural.

Maite Roig Orriols
Mestra del Programa d'Educació
Compensatòria al Maresme.
Guix, núm. 184, febrer 1993

L'arribada de nens immigrants, un repte per a l'escola.

GRUP 4

"No hi ha poble al món que en una o altra de la seva història o en diverses èpoques no hagi rebut corrents migratòries ...

Tota acció dirigida a absorbir als immigrants ha de ser profundament justa i humana, Cal atreure no pas forçar"

Marc Aureli Vila. : Les migracions. Edicions d'aportació catalana. Barcelona. 1965

3.3.2.- Segona sessió : El fet migratori

SEGONA SESSIÓ

CONTINGUTS	MATERIALS
<ul style="list-style-type: none">▪ El fet migratori.	<ul style="list-style-type: none">▪ Per què?▪ Dades a Tarragona.▪ Dades a La Selva del Camp.▪ Fitxa per l'activitat GOBLINGO.▪ Vídeo: Immigrants, fer-se el futur.▪ Document de treball.▪ Fitxa resum sessió.

▪ **Començarem la sessió explicant el fenomen migratori.**

³Sempre hi ha hagut moviments migratoris, que han estat impulsats per motius diversos: recerca de llocs millors de supervivència, conquesta d'altres pobles i territoris, comerç de vegades gairebé planetari, desig de transmetre les grans religions a països llunyans, etc.

Si bé la diversitat física, cultural, social i religiosa entre persones i pobles del món és deguda a la prolongada permanència històrica dels grups humans en llocs determinats de la Terra, el cert és que l'intercanvi i les semblances en tots aquests aspectes tenen l'origen en els moviments migratoris constants.

Fent referència a la immigració cap a l'Europa central i nòrdica des del sud, aquests països van tenir un creixement intens quan van començar la seva potent reconstrucció i expansió industrial. Els anys cinquanta i seixanta, països com ara França, Bèlgica, Holanda i, especialment, l'Alemanya Federal van absorbir una gran quantitat de treballadors de països meridionals més pobres: entre d'altres, 4 milions d'italians, 2 milions d'espanyols, 1 milió de portuguesos 2 milions de turcs i 1,5 milions de magribins.

La mentalitat dels països receptors era "importar" immigrants com a força de treball, però només durant un temps; la dels emigrants era retornar als llocs d'origen una vegada feta, amb gran esforç, una fortuna mínima. En general, però, cap d'aquestes dues expectatives es va arribar a complir.

La situació europea actual pel que fa a la immigració és aproximadament la següent: hi ha uns 13 milions d'immigrants, dels quals uns 9 milions són extracomunitaris (aquesta xifra equival a un 3% de la població global europea). Els col·lectius que més destaquen són els turcs en són uns 2.300.000, prop d'1.500.000 són asiàtics, 1.400.000 de marroquins i hi ha altres grups menys nombrosos com els algerians, els centreafricans, etc. Quant als països, la població estrangera varia, a Luxemburg és del 30%, a Bèlgica del

³ Multiculturalisme i Educació. Mòdul: Realitat multicultural i educació intercultural. José Antonio Jordán Sierra. Universitat Oberta de Catalunya

9%, a Alemanya del 7%, a França de 6'5 %, a Holanda del 4'6 %, al Regne Unit del 4,4% i a Espanya de 1'5%.

Hi ha ciutats com Colònia, Londres o París en les quals la concentració d'immigrants és extraordinària, i dins d'aquestes ciutats hi trobem barris i suburbis on les minories resulta que són la majoria d'habitants.

Pel que fa a Espanya, aquesta a partir de la dècada dels vuitanta, ha passat de país d'emigració a país d'immigració. Es pot dir, però, que encara hi ha més treballadors espanyols a l'estranger que no pas estrangers treballant a Espanya.

Igual com passa a Europa, hi ha comarques, ciutats, barris i col·legis on les concentracions d'estrangers són realment altes. És també el cas del districte de Ciutat Vella de Barcelona, un barri multicultural format a partir d'una mescla atzarosa, on s'hi fon un variat Tercer Món immigrant amb un Quart Món format per autòctons i estrangers sumits en la pobresa i la marginació. No s'insistirà mai prou en la importància que té el coneixement detallat d'aquests mapes ètnicoculturals locals a l'hora de dissenyar polítiques socials i educatives realistes i eficaces en el camp intercultural: des de promoure una integració social oportuna fins a evitar els guetos escolars, objecte de tota mena de prejudicis i marginacions.

Ens podem preguntar per què aquest creixement intens de la immigració durant els darrers anys, sobretot des de països del Tercer Món?. Alguns especialistes proposen **la teoria de les tres D** (desenvolupament, demografia i democràcia)

1. Desenvolupament : La **pobresa** de molts països del sud és un estímul per a emigrar cap a altres de més al nord que tinguin nivells de desenvolupament econòmic més elevats.
2. Demografia: El **desequilibri demogràfic** que hi ha entre el Sud i el Nord. Els índexs de natalitat a molts països europeus s'acosten en l'actualitat a l'1, als països del Magrib giren al voltant del 4.

3. Democràcia: La **democràcia** defensada i practicada als països europeus constitueix un atractiu per als qui senten la necessitat de dur a terme un projecte de vida en un clima social de més llibertat i amb igualtat d'oportunitats.

Les informacions i imatges que arriben a tots aquests països a través dels mitjans de comunicació constitueixen una poderosa atracció a l'hora d'emigrar. Els emigrants arriben a Europa amb l'esperança de trobar-hi un paradís.

Encara que Catalunya ha viscut l'experiència de l'emigració sempre s'ha caracteritzat per ser un país d'immigració. Si el 1900 la població catalana era d'uns 2.000.000 de persones i en l'actualitat és de 6.000.000, es pot afirmar que en aquest creixement uns 3.500.000 són immigrants o descendents de famílies immigrades, principalment d'altres regions espanyoles. Si fins als anys vuitanta el flux migratori provenia de diversos llocs d'Espanya, a partir d'aquesta dècada les migracions han estat prioritàriament extrapeninsulars. Així mateix, mentre que al principi dels anys setanta un de cada quatre estrangers era del Tercer Món i tres eren del Primer Món, en començar la dècada dels noranta gairebé dos de cada tres provenen de països pobres. Això inverteix la configuració plural de Catalunya. Més en concret, i sempre d'una manera aproximada, els immigrants extracomunitaris que avui dia viuen a Catalunya són uns 120.000, mentre que els procedents d'altres països europeus serien uns 40.000.

De tots els col·lectius d'immigrants presents a Catalunya, el marroquí ratlla els 20.000 i són procedents de forma majoritària de les regions del Rif i de Yebala (nord del Marroc).

Altres col·lectius que cal destacar són el sud – americà (especialment els argentins), el centre africà (amb presència majoritària de senegalesos i gambians), l'asiàtic (amb un predomini de xinesos i pakistanesos) i el filipí (format sobretot per dones). El percentatge global d'immigrants a Catalunya se situa cap al 2'7%, xifra molt propera a la mitjana migratòria existent a Europa.

Encara que en un pla ben diferent al de la immigració, el paisatge multicultural de Catalunya es completa amb unes 65.000 persones d'ètnia gitana.

En el cas de la població de La Selva del Camp ⁴ d'un total de 4.328 habitants 119 són immigrants, la procedència dels quals és diversa

PAÍS	NOMBRE
MARROC	68
ROMANIA	11
CUBA	6
COLÒMBIA	6
PERÚ	6
FRANÇA	4
REGNE UNIT	3
ESTATS UNITS	3
UCRAÏNA	3
EQUADOR	3
FILIPINES	2
ARGENTINA	2
REP. DOMINICANA	1
IRLANDA	1
TOTAL	119

⁴ Dades facilitades per l'Ajuntament de la Selva del Camp

Com ja he assenyalat abans, l'increment de la població entre l'any 1987 i 2002 ha estat de 1.050 persones que representa una mitjana de creixement anual del 2,22% i un creixement total d'un 31,16% en aquest període de 14 anys.

- **Continuarem la sessió aportant les dades recollides pels professionals del Programa d'Educació Compensatòria i en les que es pot constatar:**

⁵El considerable augment del nombre d'alumnes, sobretot immigrants de procedència magribina, que ha anat arribant al llarg del curs a les nostres comarques. (Les últimes dades estan recollides a l'abril. Al juny el nombre d'alumnes és superior al que es reflecteix en les gràfiques)

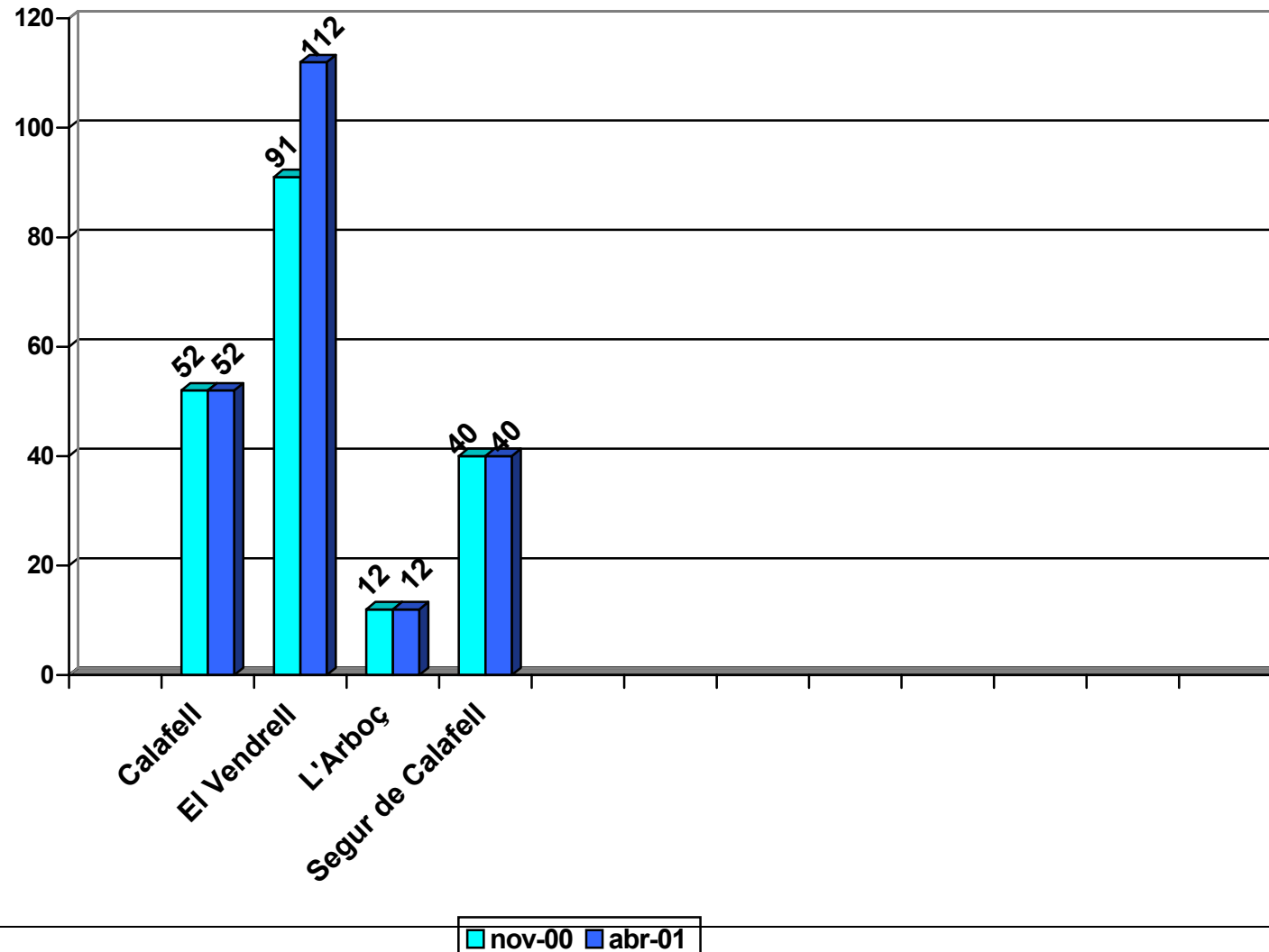
⁵ Dades facilitades per la coordinadora del Programa d'Educació Compensatòria a la Delegació de Tarragona

**COMARQUES: CENTRES ATESOS
CURS 2000-2001**

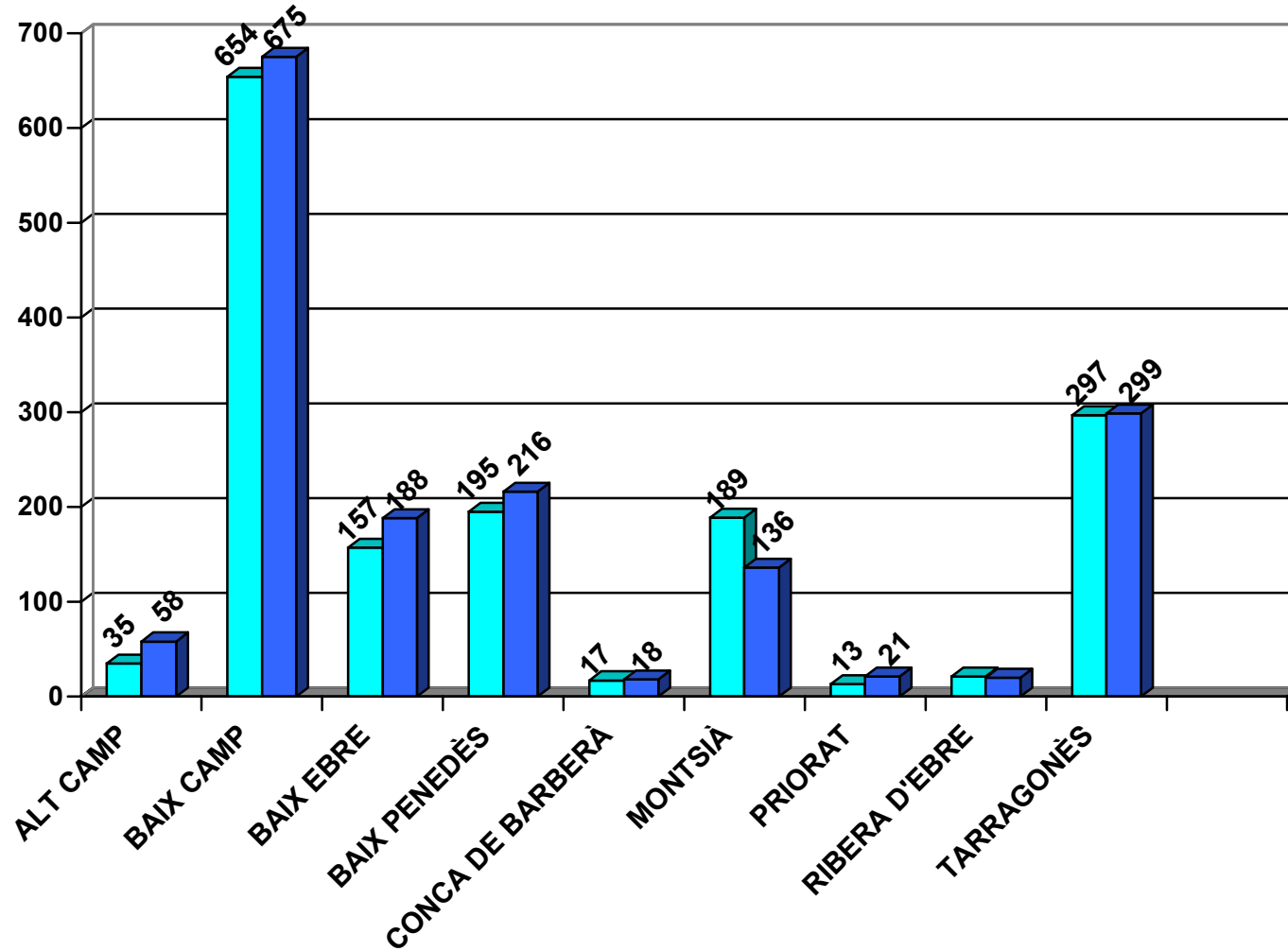
COMARCA	Centres E.S.O.		Centres PRIMÀRIA		Centres Concertats		TOTAL	
	Nov 00	Abril 01	Nov 00	Abril 01	Nov 00	Abril 01	Nov	Abr
ALT CAMP	3	4	3	5	1	1	7	10
BAIX CAMP, excepte Reus	5	5	13	13	-	1	18	19
REUS	3	4	8	9	3	3	14	16
BAIX EBRE	7	7	15	15	1	1	23	23
BAIX PENEDE`S	4	4	6	6	1	1	11	11
CONCA BARBERÀ	1	1	3	4	-	-	4	5
MONTSIÀ	7	7	9	10	-	-	16	17
PRIORAT	1	2	2	2	-	-	3	4
RIBERA d'EBRE	-	-	3	2	-	-	3	2
TARRAGONÈS A	5	5	12	12	4	4	21	21
TARRAGONÈS B	1	1	2	3	-	-	3	4
TERRA ALTA	1	1	-	-	-	-	1	1
TOTAL	38	41	76	81	10	11	124	133

**COMARQUES
ALUMNES ESO. CURS 2000-2001**

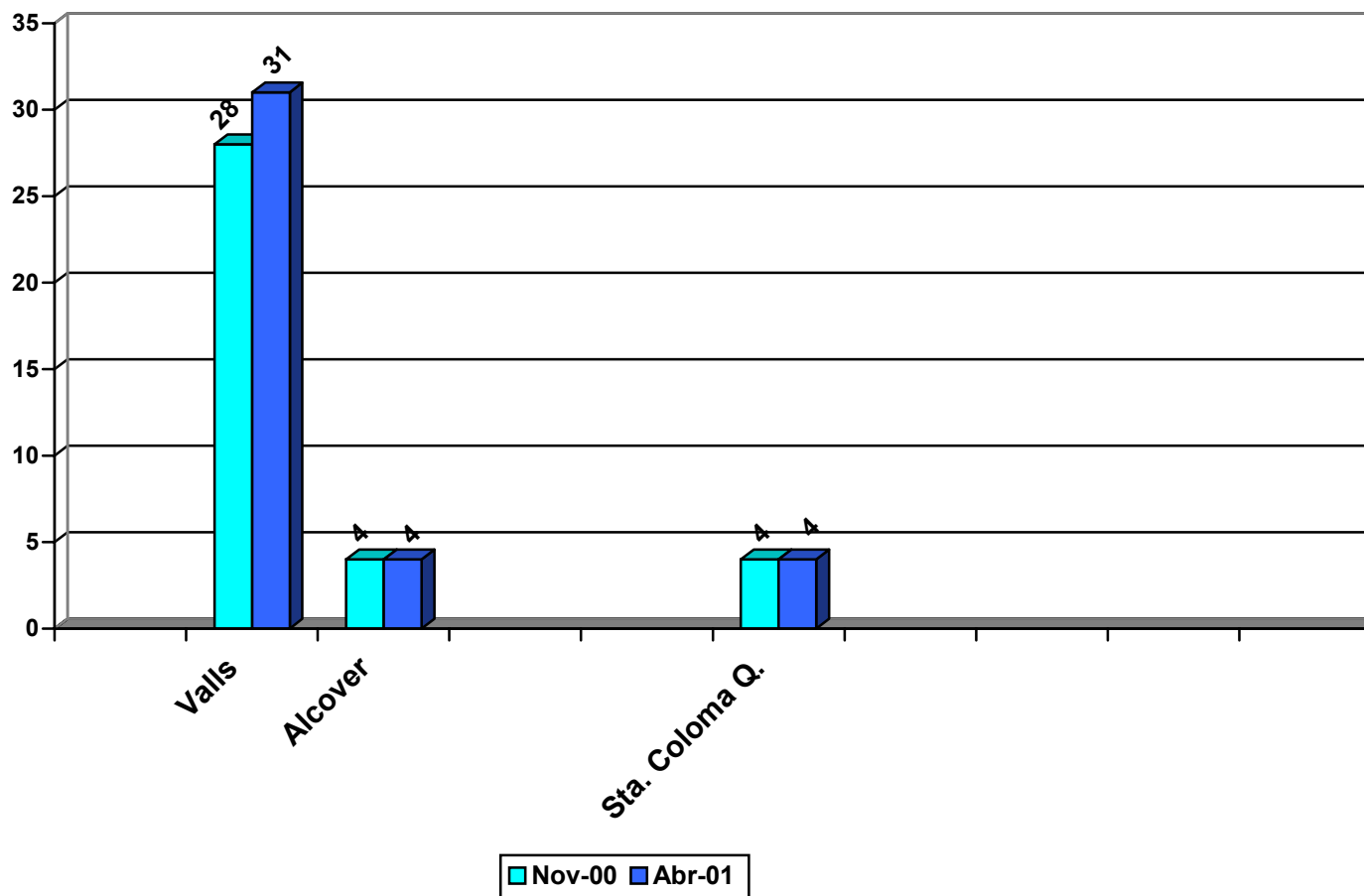
4

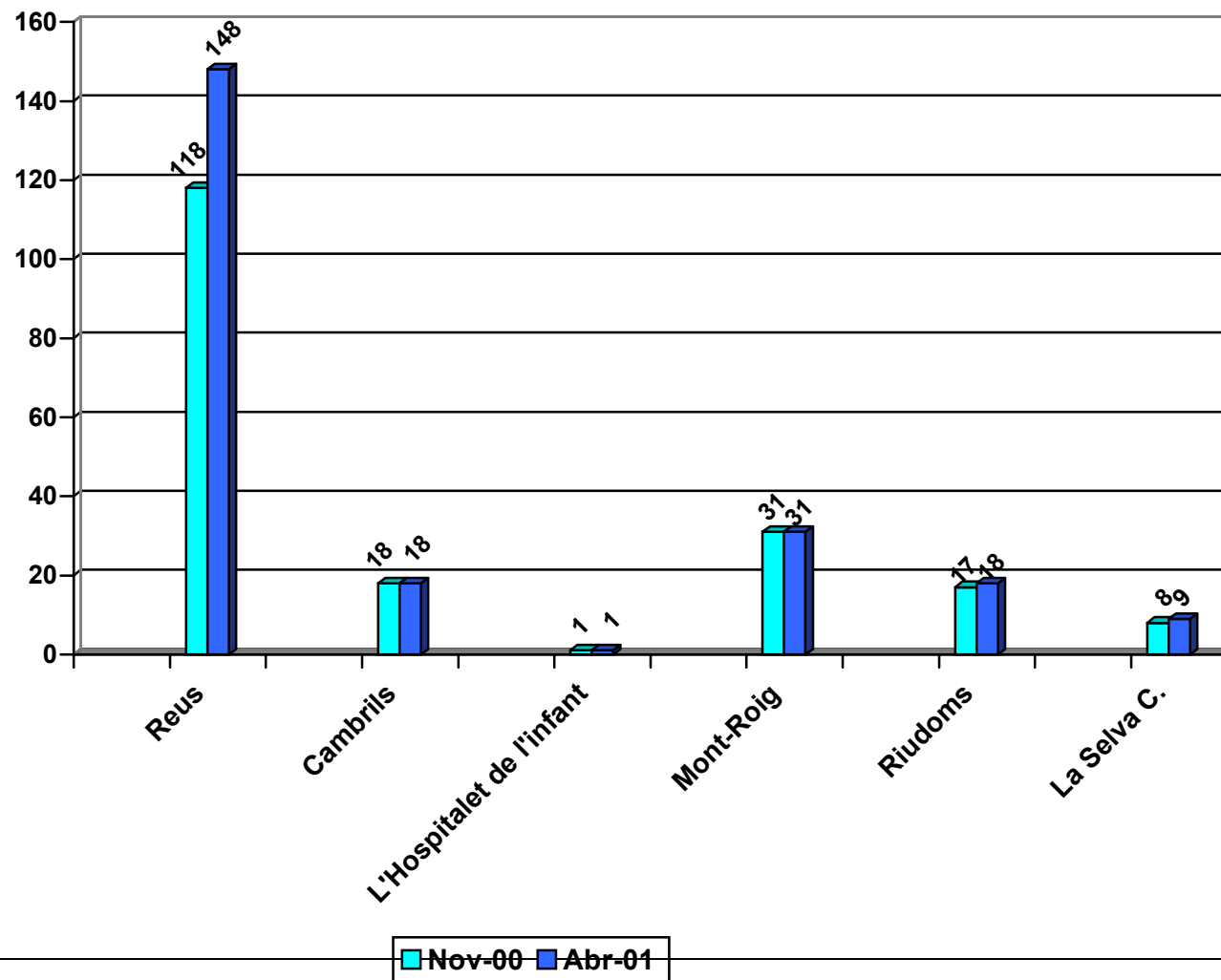
COMARQUES ALUMNES INFANTIL I PRIMÀRIA. CURS 2000-2001

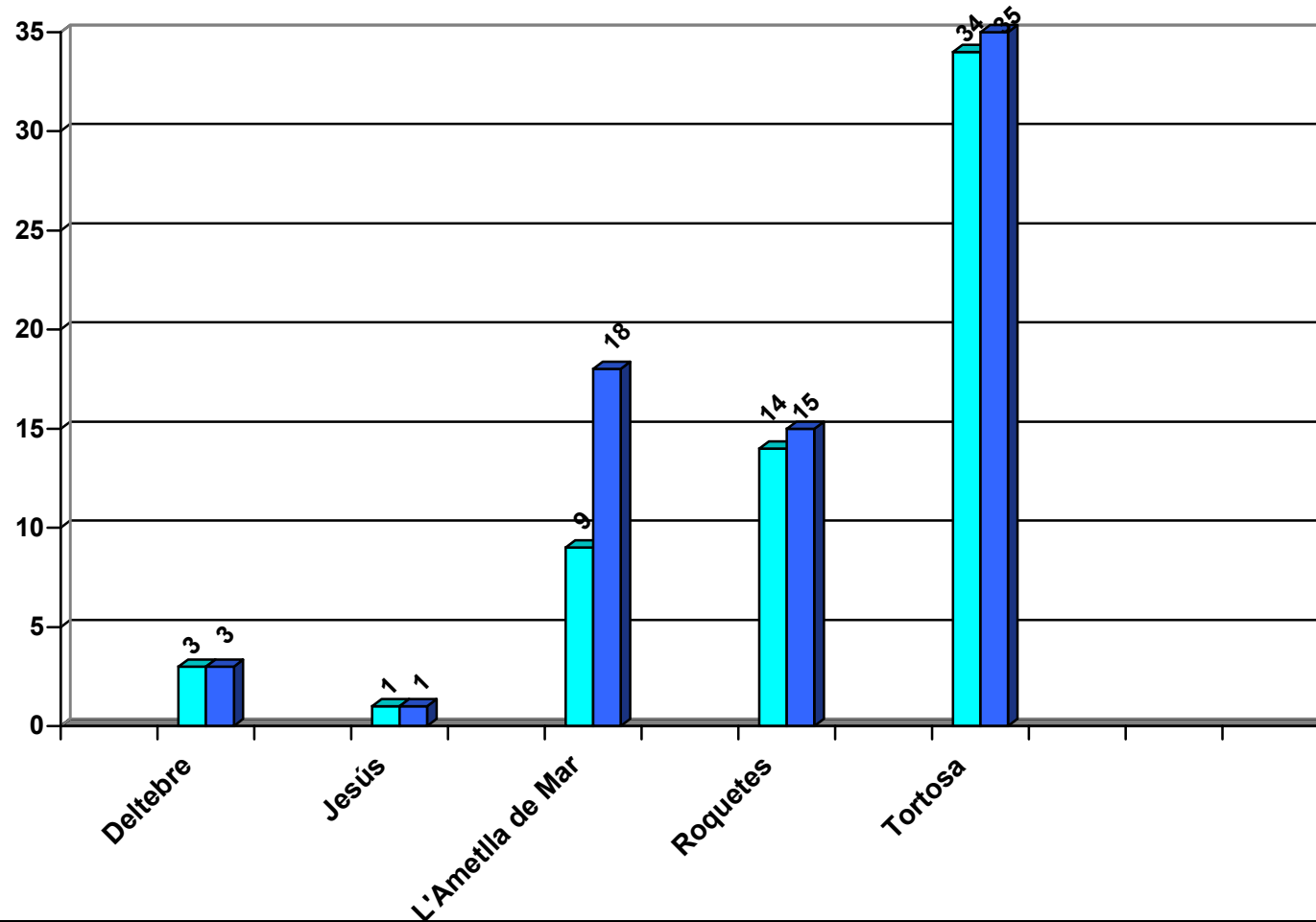
**POBLACIONS ALT CAMP/CONCA DE BARBERÀ
ALUMNES E.S.O. CURS 2000-2001**

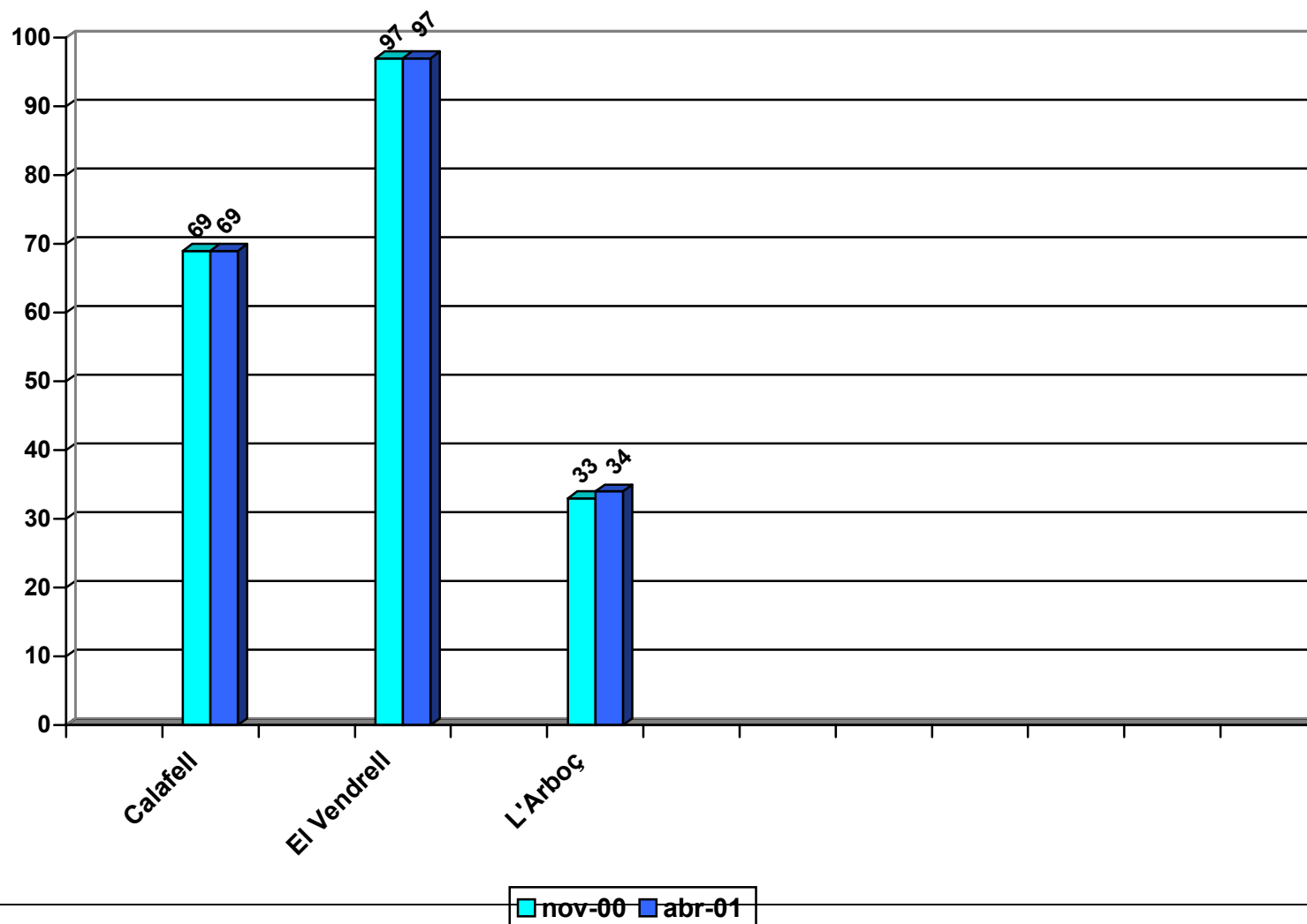
**POBLACIONS BAIX CAMP
ALUMNES E.S.O. CURS 2000-2001**

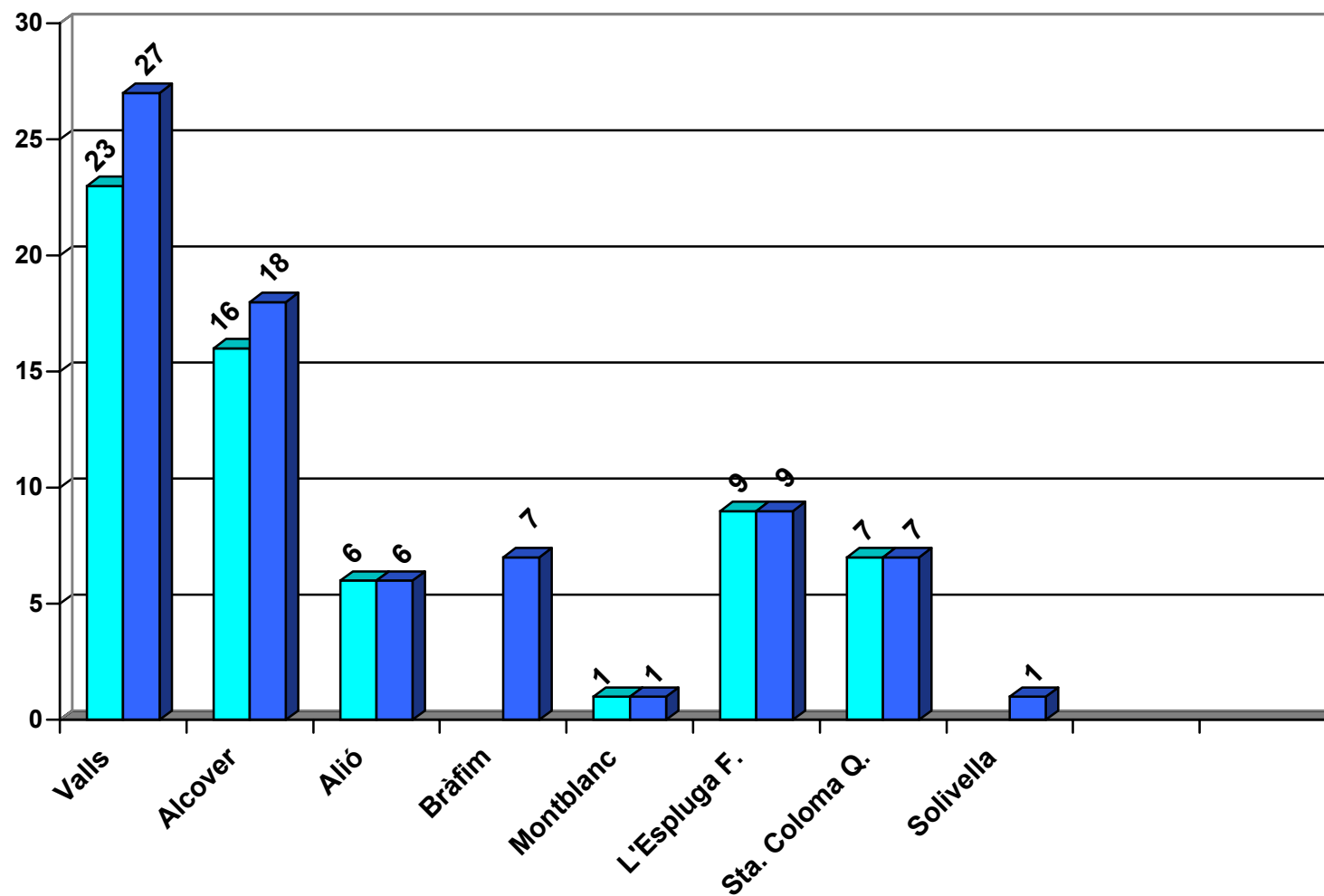
**POBLACIONS BAIX EBRE
ALUMNES E.S.O. CURS 2000-2001**

POBLACIONS BAIX PENEDES ALUMNES E.S.O. CURS 2000-2001

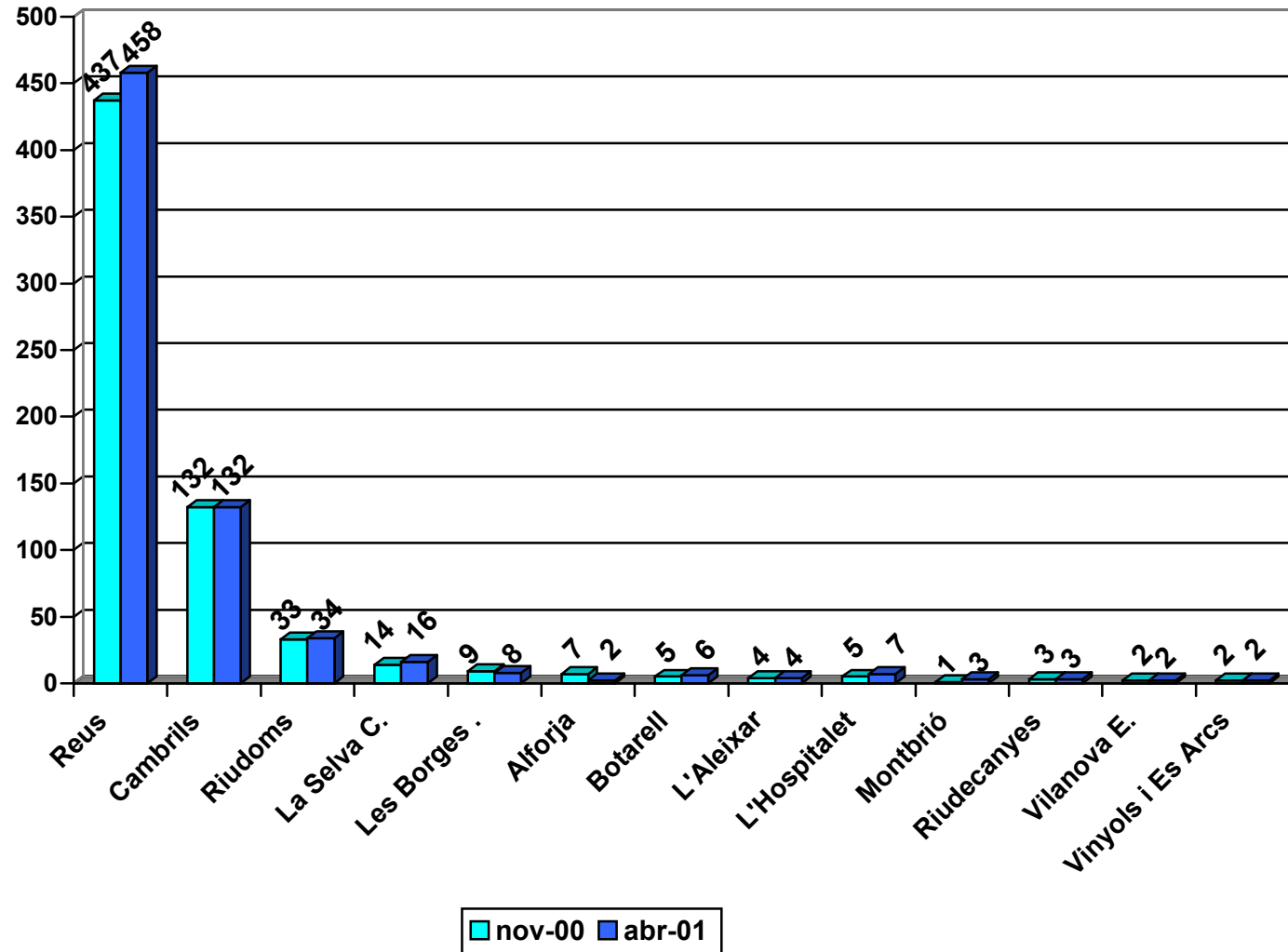

**POBLACIONS ALT CAMP/CONCA DE BARBERÀ
ALUMNES INFANTIL I PRIMÀRIA. CURS 2000-2001**

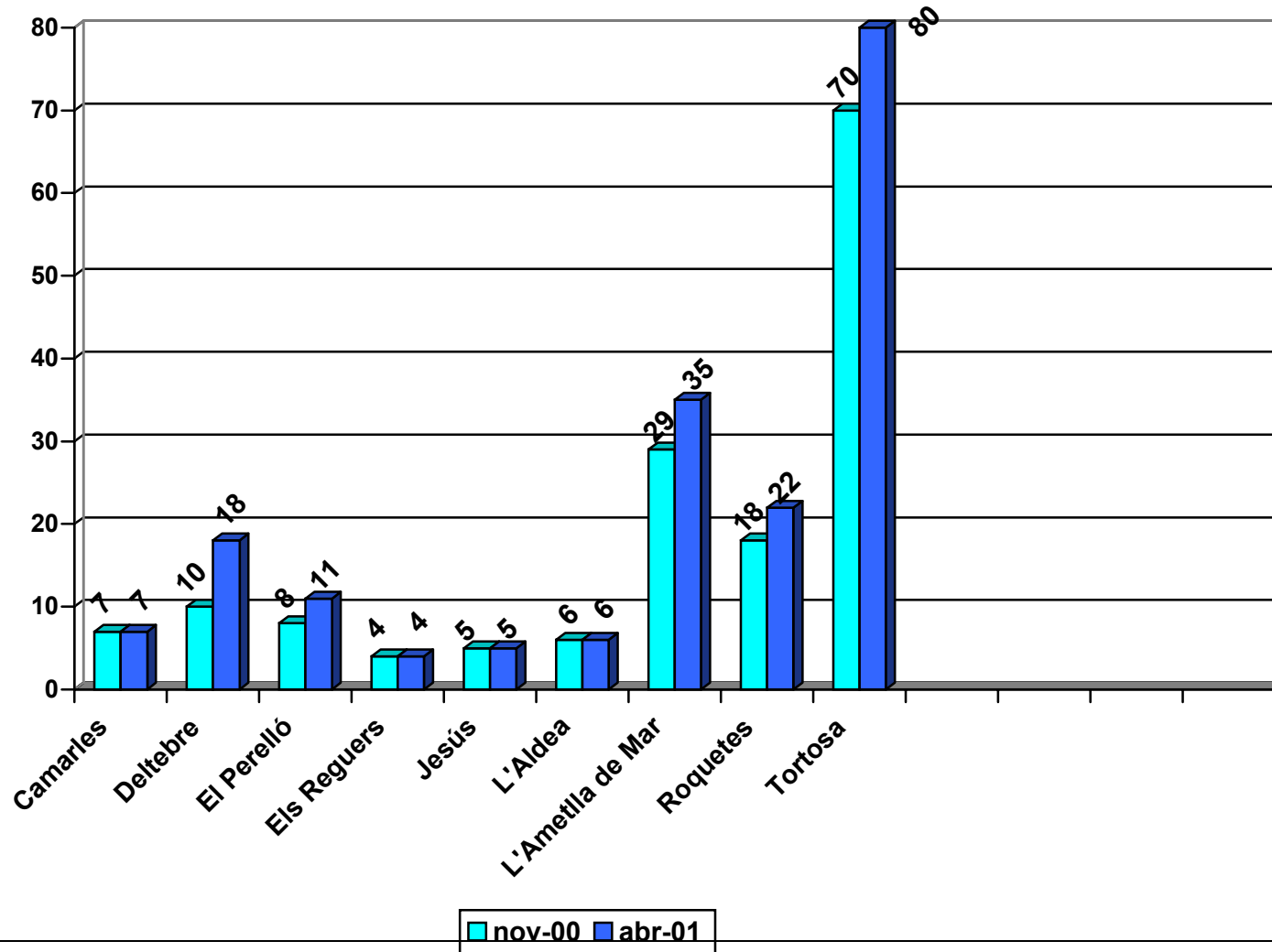

nov-00 abr-01

**POBLACIONS BAIX CAMP
ALUMNES INFANTIL I PRIMÀRIA. CURS 2000-2001**

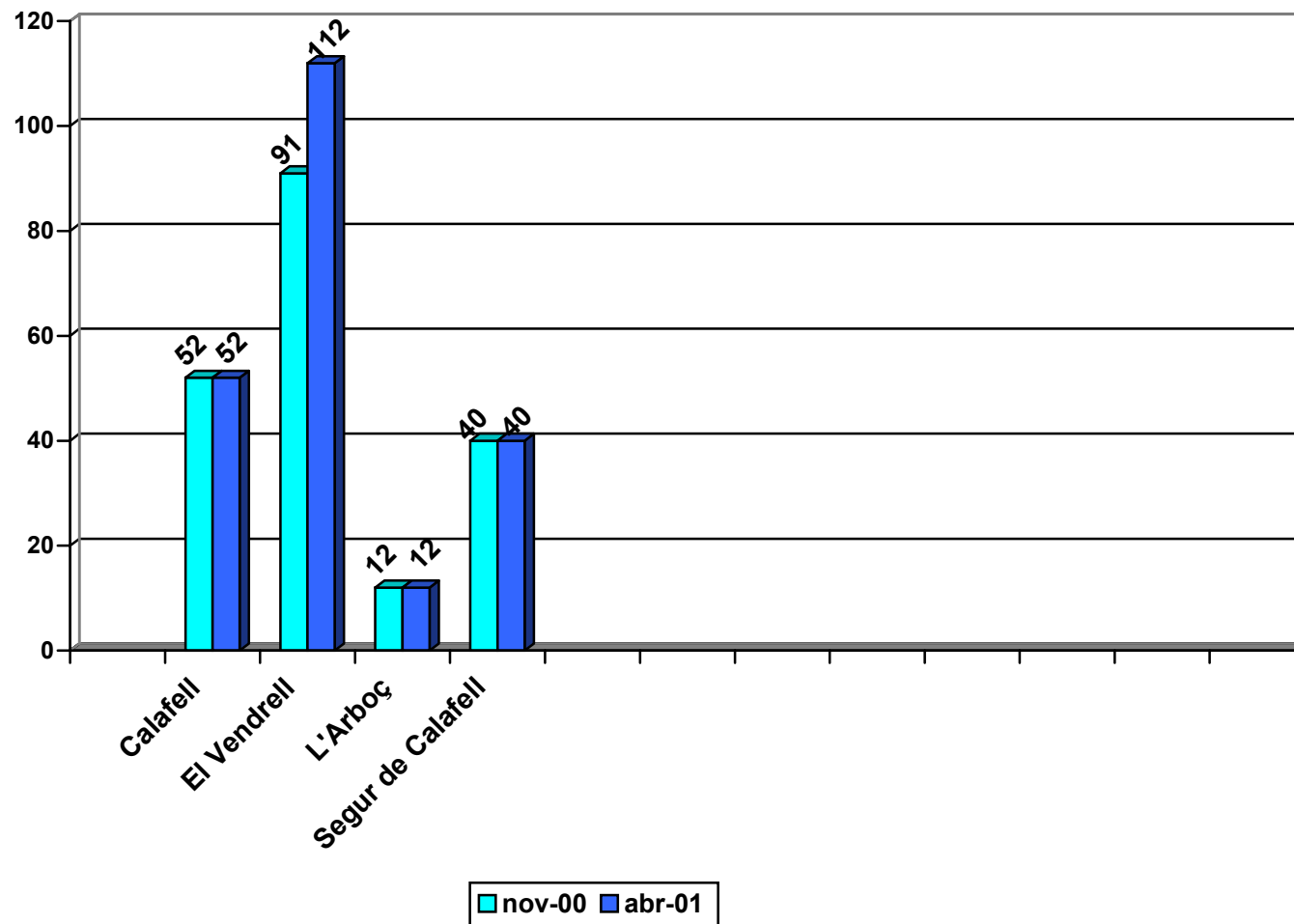

**POBLACIONS: BAIX EBRE
ALUMNES INFANTIL I PRIMÀRIA. CURS 2000-2001**

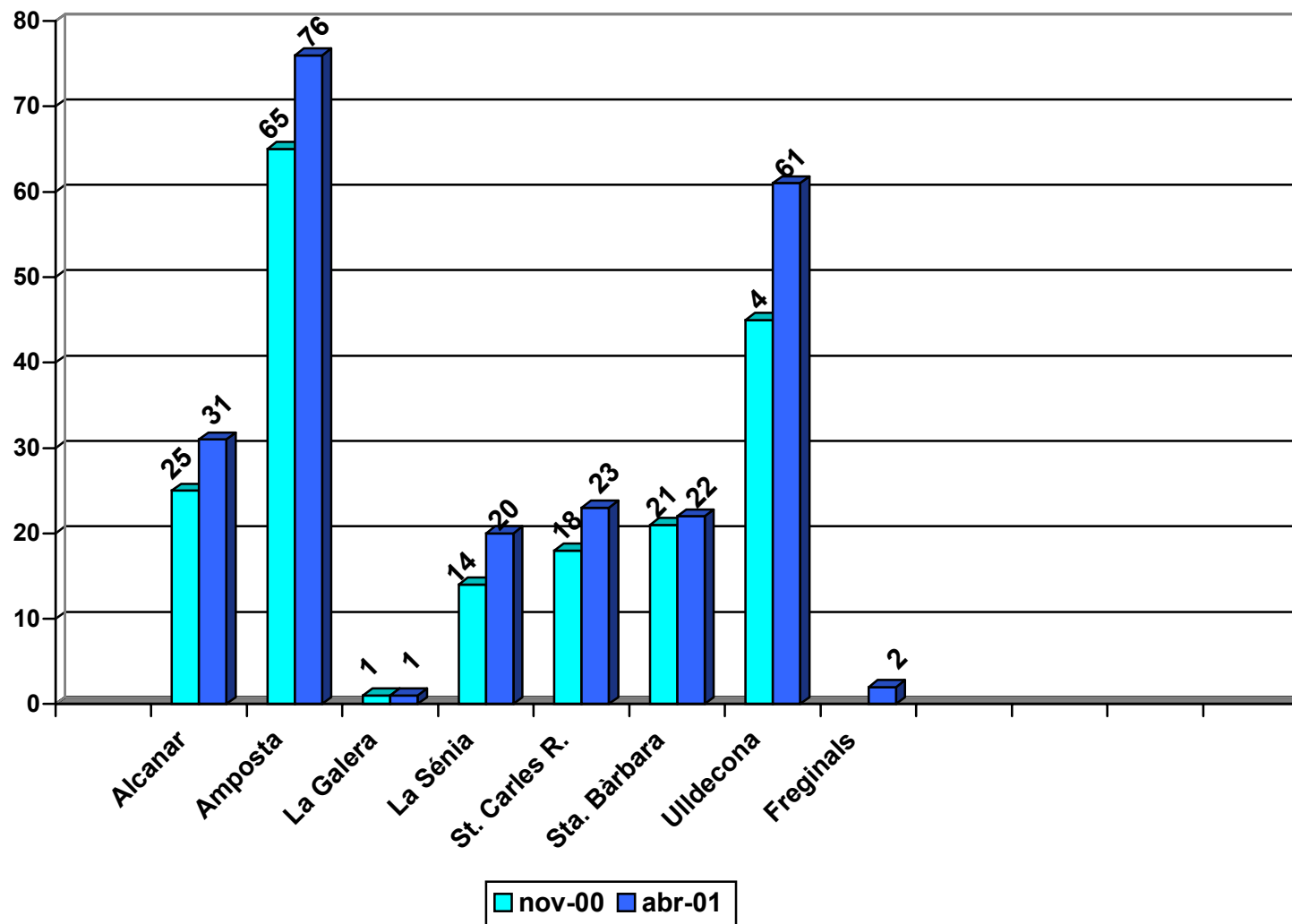

**POBLACIONS: BAIX Penedès
ALUMNES INFANTIL I PRIMÀRIA. CURS 2000-2001**

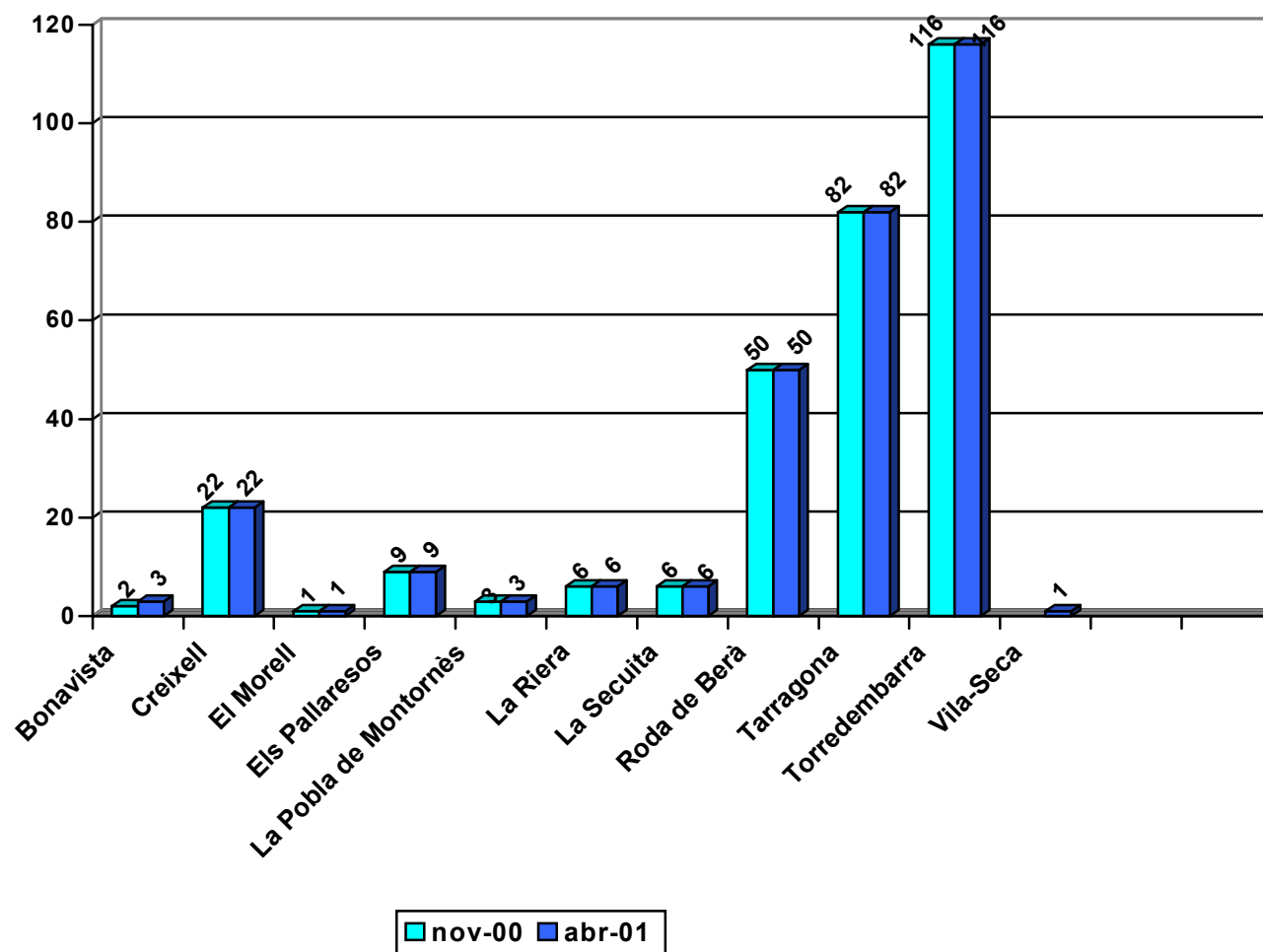
4

**POBLACIONS MONTSIÀ
ALUMNES INFANTIL I PRIMÀRIA. CURS 2000-2001**

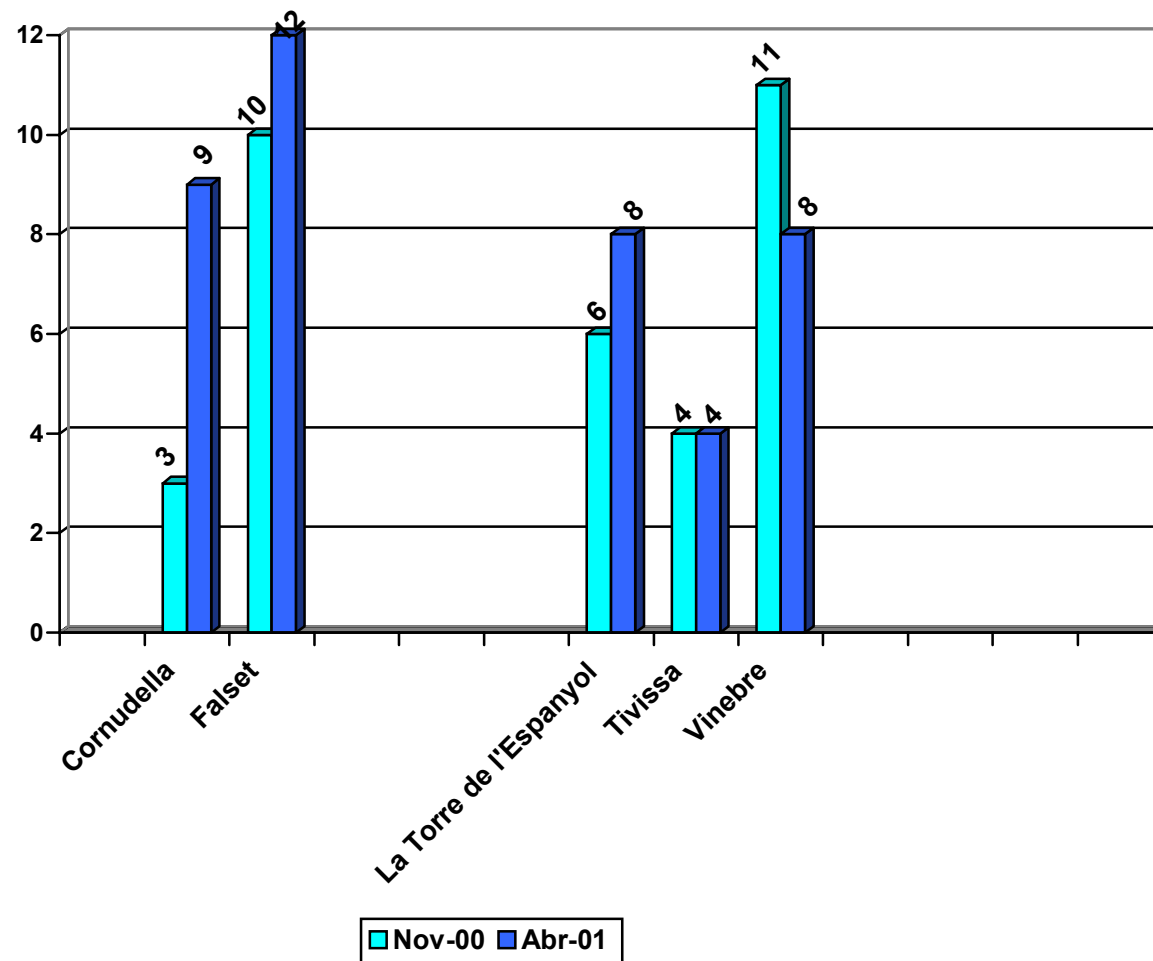

POBLACIONS TARRAGONÈS ALUMNES INFANTIL I PRIMÀRIA. CURS 2000-2001

POBLACIONS: PRIORAT/ RIBERA D'EBRE/ TERRA ALTA

ALUMNES INFANTIL I PRIMÀRIA. CURS 2000-2001

- **Continuarem la sessió amb una activitat pensada per tal de viure i demostrar el caràcter global del nostre món.**

Aquesta activitat es desenvolupa de la següent manera: Es dóna als participants una còpia del full adjunt i se'ls demana que omplin tots els quadrats que puguin a través de la informació que obtinguin dels companys de classe. Quan es troba una persona que pot respondre una de les preguntes, s'apunta a la casella adient el nom i el país d'aquesta persona. El seu nom només pot figurar **una sola** vegada en la cartolina. Cada cop que s'aconsegueix omplir una filera de caselles (horitzontalment, verticalment o en diagonal), els alumnes poden crida **GOBLINGO!**

D'aquesta manera ens sorprendrem en veure la quantitat de vincles que tenim amb tot el món, més enllà del nostre propi àmbit local. Un cop acabada l'experiència, i després de discutir de forma genèrica les vivències de l'activitat, es pot demanar que s'estableixin diferents categories que expressin el tipus de connexió global (vincles comercials, connexions derivades de les migracions de persones, ...)

També es pot treballar el tema amb un planisferi tot assenyalant al mapa els països identificats a través de l'activitat. Amb agulles de color i fils es pot vincular cada país identificat amb la localitat de cada un dels participants en l'assessorament, d'aquesta manera s'expressa visualment el lligam global.

Troba una persona que:

- A.- Hagi viatjat a un país estranger
- B.- S'escrigui amb persones de fora.
- C.- Aprengui una llengua estrangera.
- D.- Tingui família a l'estranger.
- E.- Hagi ajudat a algun turista estranger.
- F.- Sigui aficionada a un grup musical d'un altre país
- G.- Porti alguna roba fabricada a l'estranger.
- H.- Sigui aficionada a menjars procedents d'altres països
- I.- Conegui algun esportista famós d'un altre país.
- J.- Tingui un cotxe fabricat en un altre país.
- K.- Hagi parlat algun cop amb alguna persona que hagi viscut a l'estranger.
- L.- Visqui en una casa on es parli més d'una llengua
- M.- Hagi llegit un còmic fet a algun altre país.
- N.- Hagi après recentment, a través de la T. V. quelcom sobre un altre país.
- O.- Tingui una T. V. o qualsevol altre aparell fabricat a l'estranger.
- P.- Tingui un pare o un altre familiar nascut en un país estranger.
- Q.- Conegui un escriptor / a actual nascut en un altre país.

GOBLINGO!

A.- Nom.- País.-	B.- Nom.- País.-	C.- Nom.- País.-	D.- Nom.- País.-	E.- Nom.- País.-
F.- Nom.- País.-	G.- Nom.- País.-	H.- Nom.- País.-	I.- Nom.- País.-	J.- Nom.- País.-
K.- Nom.- País.-	L.- Nom.- País.-	M.- Nom.- País.-	N.- Nom.- País.-	O.- Nom.- País.-
P.- Nom.- País.-	Q.- Nom.- País.-			

- **L'experiència podria continuar amb idees com ara "Un món en un rebost", per analitzar el lloc de procedència dels productes que hi ha a la nevera de casa, o els productes més consumits a la localitat i al país. Sempre es pot fer un recull damunt d'un planisferi.**

Producte	Procedència

- **Acabariem aquesta sessió veient el vídeo “Immigrants, fer-se el futur”⁶ que ens permetrà de veure una visió panoràmica de la problemàtica real que comporta el fenomen de la immigració – especialment la marroquina - al nostre país. Després es poden treballar, per grups, les preguntes següents i acabar posant en comú les conclusions a les que arribem.**

PREGUNTES PER REFLEXIONAR
1.- Quines semblances i quines diferències s'observen entre l'emigració dels espanyols a altres països d'Europa i la que té lloc des de països africans cap al nostre?
2.- Segons el vídeo, quin sol ser en el fons el motiu que impulsa les persones de països pobres a emigrar a Espanya ... o a Catalunya?
3.- Creieu que les persones entrevistades accepten la presència d'immigrants entre nosaltres? Algunes d'aquestes opinions, es poden considerar racistes o són en part raonables? Aquestes expressions representen la mentalitat general de la població autòctona sobre la immigració?
4.- Feu una llista que reculli el màxim d'opinions - dels pares o dels mateixos nens - sobre la situació dels immigrants de segona generació.

⁶ Immigrants, fer-se el futur . Universitat Oberta de Catalunya. Assignatura: Multiculturalisme i educació.

- **Recollirem, com cada final de sessió, el full que ens ha de servir per a fer la memòria de l'assessorament i recordar els assumptes tractats i pendents.**

SEGUIMENT DE LES SESSIONS
Data.-
Temes tractats.-
Acords presos.-
Material emprat.-
Qüestions pendents.-

..... Una bona coordinació entre tots els estaments educatius facilitarà l'aprenentatge de cada un dels alumnes que hi ha a les nostres aules, cal un treball en equip i saber quines actuacions corresponen a cada servei

3.3.3.- Tercera sessió : Actuacions del Departament.

TERCERA SESSIÓ

CONTINGUTS	MATERIALS
<ul style="list-style-type: none">▪ Marc teòric<ul style="list-style-type: none">▪ Definició alumnes Incorporació Tardana.▪ Actuacions Departament d'Ensenyament. ▪ Vídeo: <i>Hoy empieza todo.</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Instruccions inici de curs.▪ Pla d'actuacions del Departament:<ul style="list-style-type: none">▪ Dades estadístiques▪ Actuacions: Acollida, Suport a l'escolarització, Formació del professorat, Suport a la docència. Altres▪ Pel·lícula▪ Full treball corresponent a la pel·lícula.▪ Fitxa resum de la sessió.

- **Començarem aquesta sessió parlant dels alumnes d'incorporació tardana i ho farem a partir de les instruccions donades pel departament d'ensenyament, per a l'organització i el funcionament dels centres docents.**

Per tal d'iniciar aquesta exposició ens remetrem a l'apartat d'aquest projecte que porta per títol Marc teòric, pàgina 11.

- **Continuarem la tercera sessió explicant el Pla d'actuacions del Departament d'Ensenyament.**

⁷El mes de juny de 1999 el Departament d'Ensenyament va presentar un informe que contenia dades estadístiques d'alumnes estrangers a Catalunya, per una banda i el Pla d'actuacions del mateix Departament per l'altra. La informació que a continuació es detalla és extreta del mateix informe.

⁷ Informes d'Ensenyament: Escolarització d'alumnat fill de famílies immigrants. Juny 1999

1.- Dades estadístiques d'alumnes estrangers a Catalunya

Recull de dades estadístiques sobre població immigrant curs 1998/1999
alumnes estrangers segons la zona d'origen
sector públic. curs 1998-1999.

D'on Provenen?	Unió Europea	Resta Europa	Magreb	Resta Àfrica	Amèrica Nord	Centre Sud Amèrica .	Àsia i Oceania	Total Estrangers.	Total alumnes del nivell	% d'alumnes estrangers
Nivells										
E. Infantil	231	89	1.052	258	42	270	107	2.049	97.936	2,09
E. Primària	615	310	3.219	301	85	1.239	370	6.139	200.088	3,07
ESO	360	148	2.245	67	38	870	270	3.998	146.538	2,73
Batxillerat	135	40	92	15	23	168	33	506	50.537	1,00
CFGM	13	10	39	6	1	25	3	97	10.307	0,94
CFGS	10	4	8	1	2	30	2	57	10.411	0,55
BUP i Cou	274	40	26	13	14	150	34	551	36.269	1,52
FP	31	8	50	16	2	52	11	170	24.867	0,68
TOTAL	1.669	649	6.731	677	207	2.804	830	13.567	576.953	2,35

Font : Estadística de l'Ensenyament . Curs 1998-99 . Dades provisionals .

COMENTARI :

Com mostren les dades , la població escolar de Catalunya tendeix cada vegada més, principalment en els nivells inicials i obligatoris , cap a la pluralitat i la multiculturalitat encara que està molt lluny de la resta de països de la Unió europea .

De les diferents zones d'origen destaca la immigració procedent del Magreb seguida , encara que de lluny , de la zona centre i sud americana. Aquests grups d'immigració es també el que té menys repercussió en els estudis post - obligatoris, possiblement per la manca de recursos socials i econòmics que pateixen moltes

d'aquestes famílies , a més de característiques culturals que estableixen diferents papers i prioritats entre els membres de les famílies

Recull de dades estadístiques sobre població immigrant curs 1998/1999
 alumnes estrangers segons la zona d'origen
 sector privat. curs 1998-1999.

D'on Provenen?	Unió Europea	Resta Europa	Magreb	Resta Àfrica	Amèrica Nord	Centre Sud Amèrica .	Àsia i Oceania	Total Estrangers.	Total alumnes del nivell	% d'alumnes estrangers
Nivells										
E. Infantil	53	29	89	17	18	67	44	317	62.824	0,50
E. Primària	137	96	175	40	42	251	131	872	148.392	0,59
ESO	97	92	115	16	18	172	76	586	105.494	0,56
Batxillerat	36	18	4	2	8	29	12	109	22.707	0,48
CFGM	1	9	5	0	0	17	1	33	4.938	0,67
CFGS	8	5	3	2	1	16	0	35	7.119	0,49
BUP i Cou	86	26	3	1	10	50	13	189	21.703	0,87
FP	18	34	26	11	1	57	5	152	23.333	0,65
TOTAL	436	309	420	89	98	659	282	2.293	396.510	0,58

Font : Estadística de l'Ensenyament . Curs 1998-1999 . Dades provisionals .

COMENTARI :

El que es reflecteix d'aquesta taula és que el sector privat té gairebé en tots els nivells presència d'alumnes estrangers , encara que amb molta menys proporció que l'escola pública . En cap dels nivells l'escola privada supera el 1% d'alumnat .

Aquest fet pot representar una concentració de l'alumnat estranger en el sector públic i per tant contribuir a la guetització d'alguns centres docents . Cal assenyalar que majoritàriament els alumnes estrangers escolaritzats en el sector públic poden tenir afegits

problemes socials i econòmics desfavorables i per tant contribuir a un detriment del nombre de pares "catalans" que matriculin als seus fills en el sector públic , ja sigui per desconeixement o manca de sensibilitat multicultural .

El repartiment d'alumnes ha de ser un aspecte important per l'Administració d'Ensenyament , contemplant i prenent mesures amb una política clara i equilibrant que afavoreixi un ensenyament de qualitat per tothom i garanteixi en el màxim grau possible la igualtat d'oportunitats per tots els estudiants i implicats .

Podem afegir a aquest informe que és precisament en el poble de La Selva del Camp que des del curs 2000 – 01 hi ha alumnes magrebins matriculats a l'escola concertada. L'experiència és positiva tant pel que fa a les famílies com a l'escola.

Recull de dades estadístiques sobre població immigrant curs 1998/1999
 alumnes estrangers segons la zona d'origen
 Total. curs 1998-1999.

D'on Provenen?	Unió Europea	Resta Europa	Magreb	Resta Àfrica	Amèrica Nord	Centre Sud Amèrica .	Àsia i Oceania	Total Estrangers	Total alumnes del nivell	% d'alumnes estrangers
Nivells										
E. Infantil	284	118	1.141	275	60	337	151	2.366	160.760	1,47
E. Primària	752	406	3.394	341	127	1.490	501	7.011	348.480	2,01
ESO	457	240	2.360	83	56	1.042	346	4.584	252.032	1,82
Batxillerat	171	58	96	17	31	197	45	615	73.244	0,84
CFGM	14	19	44	6	1	42	4	130	15.245	0,85
CFGS	18	9	11	3	3	46	2	92	17.530	0,52
BUP i Cou	360	66	29	14	24	200	47	740	57.972	1,28
FP	49	42	76	27	3	109	16	322	48.200	0,67
TOTAL	2.105	958	7.151	766	305	3.463	1.112	15.860	973.463	1,63

Font : Estadística de l'Ensenyament . Curs 1998-1999 . Dades provisionals .

COMENTARI :

Pel que fa al total d'alumnes estrangers escolaritzats en el sistema educatiu català, aquests representen 1,63 % del total d'alumnes . La majoria d'aquests alumnes estan cursant estudis en els cursos obligatoris per llei , primària amb un 2,01 % i ESO amb un 1,82 % .

Pel que fa a l'origen d'aquests alumnes destaquen els que provenen del Magreb seguits més de lluny dels d'Amèrica central i Sud Amèrica .

Comparant el total de dades amb el sector on s'escolaritzen , destaca , tal i com s'ha dit anteriorment , el sector públic per sobre del privat , apuntant un cert desequilibri pel que fa al nombre d'alumnes que escolaritzen . Cal assenyalar la importància d'una política i unes lleis que equilibrin i proporcionin unes directrius clares per tal de regular aspectes com la matriculació i la implicació de tots els centres mantinguts amb fons públics , per tant escola pública i concertada.

2.- Pla d'actuacions del mateix Departament.

..... Un dels elements clau de la interculturalitat i de la cohesió social és l'educació. Per aquesta raó, el Departament d'Ensenyament té planificades una sèrie d'actuacions encaminades a cercar solucions al repte social i cultural que presenta la presència creixent d'alumnat estranger a les aules.

Aquestes actuacions poden ser:

- D'acollida a l'escola de l'alumnat nouvingut.
- De suport a l'escolarització de l'alumnat estranger.
- De formació del professorat sobre educació intercultural.
- De suport a la docència.

1.- Acollida a l'escola de l'alumnat nouvingut.

Informació a les famílies immigrants nouvingudes a Catalunya amb fill en edat escolar.

Cada any s'editen uns fulletons informatius en català, castellà, francès, anglès, àrab i xinès adreçats a les famílies immigrants que tenen fills en edat escolar per tal de facilitar-los orientació i assessorament sobre el nostre sistema educatiu, l'obligatorietat d'assistir a classe i els objectius de l'ensenyament obligatori.

Aquests fulletons es distribueixen a través de:

- Delegacions territorials del departament d'Ensenyament. Centres educatius i serveis educatius.
- Departament de Benestar Social. Comissió Interdepartamental.
- Organitzacions i col·lectius d'immigrants.
- Ajuntament amb presència d'immigració.
- Subdelegacions del Govern.

Servei d'orientació a les famílies i traductors.

Aquest servei contempla dues possibles actuacions:

- La presència d'un traductor/a que ajudi les famílies en tot el procés de matrícula dels seus fills/es i els orienti.
- La presència d'un traductor/a quan sigui necessari realitzar un informe i/o els pares hagin d'assistir a entrevistes convocades pel centre i no puguin expressar-se perquè acaben d'arribar i no dominen les llengües oficials del país.

Aquestes actuacions es fan amb col·laboració de diferents entitats que treballen per a la immigració.

Ajuts econòmics per a l'adquisició de materials i llibres de text.

Cada curs escolar es destina una quantitat per a material escolar i llibres de text.

2.- Suport a l'escolarització de l'alumnat estranger.

La primera i principal mesura de suport a l'escolarització és la de millorar les plantilles dels centres educatius per tal d'atendre les necessitats educatives de l'alumnat.

Hi ha també una sèrie de serveis específics de suport a l'escolarització d'alumnat fill de famílies immigrants.

Programa d'Educació Compensatòria.

Aquest programa compta actualment amb 67 mestres i 5 assistents/es socials.

S'han realitzat actuacions en uns 500 centres de tot Catalunya, les actuacions es concreten en funció de les demandes i les necessitats detectades. Aquestes es concreten en :

- Suport als centres per a l'acollida del nou alumnat.
- Facilitació de materials didàctics adequats de tipus individuals i per al grup classe.
- Sensibilització dels centres en educació intercultural.
- Atenció individualitzada als alumnes.

Programes específics per a l'aprenentatge de la llengua.

En centres amb presència d'alumnes immigrants es realitzen diversos cursos i tallers de llengua que faciliten i acceleren el seu aprenentatge.

3.- Formació del professorat sobre educació intercultural.

Formen part del pla de formació del professorat. El Departament d'Ensenyament realitza una sèrie d'activitats relacionades directament amb la millora de l'educació intercultural als centres. Aquestes activitats són:

Cursos de formació en educació intercultural.

Es realitzen cursos de 15 hores adreçats a mestres i professorat, per a la sensibilització sobre l'educació intercultural.

Es realitzen en aquelles zones amb més presència d'alumnes immigrants.

Col·laboració amb SOS Racisme

S'han realitzat dos cursos sobre el tema "Igualtat per viure, diversitat per conviure"

Col·laboració amb l'Institut Català de la Mediterrània.

Les activitats realitzades en el marc d'aquesta col·laboració són:

- Curs taller: "Magrebins a l'escola"
- Curs internacional: "Dones i migracions a la Mediterrània occidental"
- Grup de reflexió sobre la interculturalitat.
- Curs internacional: "Polítiques d'educació intercultural a Europa".

4.- Suport a la docència (materials didàctics)

Per facilitar les tasques del professorat hi ha una sèrie de materials que es troben a la seva disposició en tots els centres de recursos pedagògics de Catalunya.

5.- Altres actuacions

El Departament d'Ensenyament va constituir, el gener de 1999, una comissió d'experts amb la finalitat d'analitzar la situació de l'escolarització d'alumnat procedent de famílies immigrants.

També ha anat posant en marxa uns tallers de llengua adreçats a l'alumnat nouvingut de 12 a 16 anys que arriba al nostre país quan ja ha començat el curs escolar i que desconeix les llengües oficials. La finalitat del TAE és aconseguir una bona adaptació de l'alumne a l'IES per tal que pugui integrar-se i seguir el currículum ordinari. En aquests tallers els alumnes aprendran la llengua del país i aspectes bàsics de matemàtiques, ciències socials i experimentals, també disposen d'unes hores setmanals de tutoria en tipus de petit grup i de caire més individual.

El Departament d'Ensenyament desplega un conjunt d'iniciatives i suports tècnics adreçats a les escoles d'ensenyament infantil i primari i als instituts d'ensenyament secundari per tal de millorar la qualitat de l'ensenyament que s'ofereix als infants i joves escolaritzats a Catalunya.

Una d'aquestes iniciatives es materialitza en l'actuació dels Equips d'Assessorament Psicopedagògic (EAP), els Centres de Recursos Pedagògics per a Deficients Auditius (CREDA) i els Camps d'Aprenentatge (CdA), serveis educatius regulats pel Decret 155/1994, de 28 de juny (DOGC núm. 1918, de 8 de juliol de 1994), i diversos programes com el Programa d'Educació Compensatòria (PEC), el Servei d'Informàtica Educativa i Acadèmica (SIEA), el Servei de Mitjans Audiovisuals (SMA), el Programa de Llengües Estrangeres, el Programa de Deficients Visuals (PDV), el Centre de Documentació i Experimentació de Ciències (CDEC) i el Servei d'Ensenyament del Català.

Tots aquests serveis i programes s'inclouen en la línia d'oferir suport al professorat dels centres de Catalunya en general, per tal d'adequar la seva tasca a les diferents necessitats educatives del seu alumnat. Actuen territorial i sectorialment, aplegats per zones geogràfiques predeterminades, oferint atenció al professorat i als alumnes dels

centres docents. Estan formats per mestres, professors i especialistes en diversos camps de les ciències de l'educació i treballen en equip i de forma coordinada amb els centres.

Els serveis educatius que més poden actuar amb les famílies nouvingudes són l'EAP i el Programa d'Educació Compensatòria. Les funcions d'aquests serveis són:

EAP	PEC
<ul style="list-style-type: none">▪ Identificació i avaluació de les necessitats educatives especials de l'alumnat, conjuntament amb el professorat i d'altres serveis específics, per tal de trobar la resposta educativa més adequada en cada cas.▪ Elaboració i seguiment de les diferents adaptacions curriculars que puguin necessitar els alumnes, conjuntament amb el professorat i d'altres serveis específics.▪ Assessorament als mestres i professors sobre els projectes curriculars dels centres educatius, concretament en aspectes psicopedagògics i que millorin l'atenció a la diversitat de necessitats dels alumnes.▪ Assessorament a l'alumnat, les famílies i el professorat sobre aspectes relacionats amb l'orientació personal, educativa i professional.▪ Col·laboració amb els serveis socials per tal d'oferir atenció als alumnes i les famílies que ho necessitin.	<ul style="list-style-type: none">▪ Orientació del seguiment i avaluació dels alumnes amb necessitats de compensació educativa i socioculturals.▪ Donar impuls a l'educació intercultural en el Projecte Educatiu i el Projecte Curricular del centre educatiu.▪ Col·laboració en el disseny i l'execució de models organitzatius flexibles i adaptats a les necessitats de l'alumnat del centre.▪ Col·laboració en el desenvolupament, conjuntament amb el professorat de centre, de l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats de compensació educativa i socioculturals.▪ Suport als centres en l'elaboració del Pla d'acollida i escolarització de l'alumnat amb dificultats d'inserció educativa.▪ Gestió de beques i ajuts.▪ Seguiment, amb els serveis socials, de l'absentisme escolar.▪ Informació i acollida a l'alumnat nou vingut i a les seves famílies.

- Després de tota aquesta explicació proposarem l'elaboració d'un document que especifiqui les funcions que podran desenvolupar l'EAP, el Programa de Compensatòria i Serveis Socials en els àmbits de la comunitat, la família i el centre / professorat.

	Intervenció comunitària	Família	Centre / professorat
Compensatòria	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Participació en programes de mediació. ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Visites a famílies amb l'objectiu d'apropar-les als centres. ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ impulsar l'educació intercultural. ▪ ▪ ▪
Equip d'Assessorament Psicopedagògic	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Col·laborar amb altres serveis. ▪ ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Entrevistes amb famílies en situacions conflictives. ▪ ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elaboració de programes i actuacions que afavoreixin l'acceptació i valoració de la multiculturalitat entre els alumnes. ▪ ▪
Serveis Socials	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fomentar l'associacionisme. ▪ ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Entrevistes d'acollida. ▪ ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Col·laboració amb l'equip directiu, l'EAP i Compensatòria en situacions que requereixi una intervenció concreta i específica. ▪ ▪ ▪

- **Per aquesta sessió proposarem de veure la pel·lícula “Hoy empieza todo” , la seva durada és de 117 minuts. És la versió castellana de la pel·lícula francesa *Ça commence aujourd’hui*, dirigida per Bertrand Tavernier el 1998. El protagonista és el director d’una escola infantil en una zona deprimida del nord de França. Tracta els maltractaments infantils, en l’apartat educatiu, en un context de manca de recursos materials i suport per ajudar les famílies en risc.**

Després de veure-la, es pot iniciar el debat sobre la sensibilització del professorat davant la manca de recursos materials. No és el moment de tractar els maltractaments.

Tot això ho portarem a la pràctica en petit grup a partir de la situació plantejada a continuació.

Es matriculen al centre tres germans fills d' una família amb n.e.e. fruit de la seva situació social desfavorida. El pare es troba en atur, la mare no treballa. El curs ja ha començat. El període per demanar de beques s'ha acabat. Fan explícita la manca de recursos per comprar el material. Com a professors què fem?

- S'han acabat totes les beques?
- Demanem l'ajut a Serveis Socials?
- La mare, pot treballar al menjador de l'escola?
- Els donem el material?
- Ens afecta aquesta situació?
- A qui demanem ajut?
-

Tot això es treballa i després es posa en comú.

- Recordem que a final de la sessió s'han de recollir els acords presos i els temes treballats en la fitxa següent.

SEGUIMENT DE LES SESSIONS
Data. -
Temes tractats. -
Acords presos. -
Material emprat. -
Qüestions pendents. -

*"El problema es cómo potenciar un sistema integrador,
acogedor en el que todos quepamos y en el que podamos
llegar a acuerdos respecto a algunas cuestiones de
incompatibilidad, a algunos conflictos"*
Teresa San Román

3.3.4.- Quarta sessió : Pla d'acollida : Definició i matriculació

- **Iniciarem aquesta quarta sessió definint Pla d'acollida i les consideracions més importants.**

És a partir d'aquest curs escolar 2001 – 2002 que a les instruccions de començament de curs es marca com a prescriptiu l'elaboració d'un pla d'acollida en tots els centres on s'acullen alumnes nouvinguts.

Es tracta d'alguna cosa més que l'acolliment administratiu del jovent nouvingut. Pretén que la seva incorporació a les escoles i IES es faci en unes condicions que incloguin l'afecte envers el nou alumnat i les seves famílies i en conseqüència que estimulin l'adquisició dels hàbits de convivència i socialització, juntament amb el coneixement de la llengua catalana i l'aprenentatge corresponent a les àrees del currículum.

El Departament d'Ensenyament ha enviat un model a cada centre escolar i pretén que sigui una eina de treball per als centres educatius per ajudar-los a planificar i personalitzar el seu propi pla.

Un pla d'acollida és el conjunt de les actuacions que un centre educatiu posa en marxa per tal de facilitar l'adaptació de l'alumnat que s'incorpora de nou al centre. A fi de sistematitzar aquestes actuacions, es recomana que quedin recollides en un document de referència per a tot l'equip de professors.

Aquestes orientacions fan referència a l'acollida de l'alumnat que prové d'altres països, i que ha de portar a terme un procés d'adaptació escolar i d'aprenentatge de la llengua. La concreció de les activitats de cada pla d'acollida estarà en funció del context i de la realitat de cada centre, de les característiques del professorat i de l'alumnat, individual i grupalment, així com de les famílies.

Les condicions escolars de l'alumne i les socioeconòmiques de la família poden ser molt diverses, però en tot cas es planteja necessàriament un procés d'adaptació que es pot facilitar mitjançant unes actuacions d'acollida.

Els objectius finals del pla d'acollida són, prioritàriament:

- **Assumir** com a centre els canvis que comporta la interacció cultural amb alumnes procedents d'altres països.
- **Aconseguir** que l'alumne nou compregui el funcionament del centre, i s'hi adapti juntament amb els companys i professors.

- **Una vegada feta aquesta definició proposarem aquestes qüestions als assistents a l'assessorament que aniran completant la llista en grups.**

Què suposa pel centre l'arribada d'alumnat nouvingut?

Pel que fa a l'alumne:

- Una nova cultura al centre
- Una nova religió
- Una nova llengua
- Unes característiques personals
- Unes característiques familiars
- Unes experiències escolars anteriors
- La condició d'immigrants
-
-
-

Pel que fa a l'escola:

- Planteja un repte com a professionals.
 - Desconeixement de la llengua
 - Manca de comunicació
 - Necessitat d'atenció diferenciada
- Evidencia l'organització de centre

- Mancances
- Flexibilitat
- Coordinació
-
- Posa de manifest les actituds del:
 - Professorat
 - pares
 - alumnat
 -
- Obliga a donar respostes a la necessitat plantejada.
- Pot comptar amb ajudes externes
 - EAP
 - Compensatòria
 -
- Obliga a determinar responsabilitats
- Ajuda a reflexionar o replantejar l'Educació Intercultural que el centre duu a terme.
- Ajuda a reflexionar sobre el Projecte Educatiu de Centre
-
-

Aquesta llista ens porta a fer la reflexió: VEIEM O NO LA NECESSITAT D'UN PLA D'ACOLLIDA DEL NOSTRE CENTRE?

La resposta majoritària és :

SÍ

- Podem continuar aquest assessorament ja que hem vist la necessitat i ara ho fariem treballant l'article de *Joan M Girona "Acolliment als nouvinguts"*⁸

Acolliment als nouvinguts

El paper del tutor o tutora és cabdal en el procés d'ensenyament - aprenentatge. A les etapes infantil i primària, aquest paper hi és molts present i la majoria dels mestres i de les mestres ho té en compte. Amb la implantació de la LOGSE la figura del tutor també ha esdevingut cabdal a l'etapa de secundària obligatòria però, per la recent implantació de la reforma, encara no ha fet forat aquesta importància entre el professorat dels IES. A més, en aquesta etapa és un xic més complexa la incorporació d'alumnat nouvingut.

La implantació de la LOGSE ha provocat que els alumnes de 12 anys, a l'ensenyament públic, s'escolaritzin als instituts. L'organització d'un institut és sensiblement diferent de la dels centres de primària. A secundària la figura del tutor està força més diluïda que a primària. El tutor té una hora de classe amb el seu grup, per al crèdit de tutoria, i - no sempre - imparteix una de les àrees del currículum. Per tant, els seus alumne el veuen unes quatre hores setmanals. A part, hi ha les hores de tutoria individual (entrevistes amb alumnes i pares, resolució de conflictes, orientació per als crèdits variables ...). Els alumnes de 1r d'ESO es troben amb uns vuit professors, amb horaris canviant, amb tall de cinc minuts a cada hora de classe ... Aquesta organització d'entrada els sorprèn, i augmenta les dificultats d'aquells alumnes que ja en tenen a l'hora d'aprendre. La desorientació, la falta d'un tutor

⁸ Escola catalana. Juny de 1999. número 361. Part de les reflexions d'aquest escrit són fruit del treball compartit amb els mestres i les mestres i assistents socials del Programa d'Educació Compensatòria del Departament d'Ensenyament (1987-939 i amb el professorat de l'IES Badalona 9 (1995-98)

referent clar i quotidià fa que a aquesta alumnes els costi molt l'adaptació a secundària.

Aquest paràgraf, que és vàlid per a tot l'alumnat del nostre país, es fa encara més evident quan pensem en alumnes nous, que acaben d'arribar a Catalunya i desconeixen en gran part la nostra llengua i, sobretot, els nostres costums, la nostra manera de ser, el funcionament de les nostres escoles ... Per tant, la necessària acció tutorial cal fer-la amb més atenció quan tenim a les aules alumnes de cultures diferents a la nostra i, potser també, en situacions socials un xic precàries. Aquest darrer aspecte és majoritari en infants que provenen de països del tercer món, que representen gairebé el 60% dels estrangers escolaritzats a Catalunya.

Aquests alumnes es troben amb un programes educatius que generalment no estan adaptats als seus interessos. Els seus coneixements previs són molt diferents als de la majoria de l'alumnat autòcton. Els manquen els hàbits escolars exigibles: la falta d'escolarització o la diferència entre les escoles del país de procedència amb les nostres en són la causa.

Atès aquestes situacions que hem exposat breument, l'acció tutorial ha de preveure, abans que res:

- Que els projectes educatius i els projectes curriculars tinguin en compte la presència d'alumnes de cultures diferents.
- Que les programacions s'adaptin a les diferències culturals present al centre escolar. Això no implica de cap manera abaixar els nivell d'aprenentatge. Es més, hom pot pujar-los si té en compte altres coneixements (els de les cultures minoritàries). *La diversitat és enriquidora, no és un problema.*

- Que els materials didàctics, comprats o elaborats, contemplin en un pla d'igualtat totes les cultures. La majoria dels llibres de text ens presenten les cultures minoritàries com a inexistentes o amb connotacions pejoratives: és l'anomenat currículum ocult (allò que es deixa de dir o es diu indirectament). Així mateix caldrà estar atents als prejudicis i als estereotips que la cultura dominants ens ha imbuït des de petits i que ens afecta a tots, malgrat els esforços per ser conseqüents amb el nostre pensament antiracista. Ho podríem anomenar el currículum ocult subjectiu, que si no vigilem ens porta a actuar, de vegades, de forma incorrecta amb l'alumnat estranger.
- Que s'estableixi una correcta relació amb les famílies, tot tenint en compte quin nivell de coneixement tenen de la nostra llengua i del funcionament de les nostres escoles, quina situació viuen (possiblement sigui plena de dificultats i d'angoixes i sigui la causa del perquè no prioritzen el fet escolar dels seus fills). En aquesta línia de comprensió i respecte a les famílies caldrà preveure estratègies que afavoreixin l'assistència assídua a classe. El problema de l'absentisme escolar, però amb la col·laboració estreta dels serveis socials i familiars de la zona.

Podríem dir, en forma de catàleg que no vol ser exhaustiu, que els nou vinguts han de trobar-se en unes aules pensades per a tots. Unes aules que haurien de complir els criteris següents:

1. L'alumne *s'ha de sentir acollit* i acceptat tal com és. Una bona acollida el predisposarà a adaptar-se i a aprendre. Acceptar-lo tal com és també inclou no donar-li un excessiu protagonisme.

2. ***S'ha d'escolaritzar amb els de la seva edat*** sense tenir en compte el seu nivell de coneixements i/o hàbits escolars. Tot noi /a se socialitza millor en un grup d'edats homogènies.
3. ***El tutor ha de ser un referent clar.*** Ha de ser l'adult que l'ajudi en la seva adaptació al centre escolar i l'anima a aprendre amb il·lusió. Ha de promoure un bon ambient entre tots els companys.
4. L'organització de l'aula ha de facilitar la relació entre tots els membres del grup - classe. Unes relacions el més normal possibles, tot evitant la protecció excessiva, el paternalisme i també el menyspreu o el rebuig. ***No s'han d'ignorar els conflictes,*** cal treballar-los i convertir-los en part del procés educatiu. Cal esbrinar - ne les causes i treure'n conseqüències educatives. Conseqüències per a tots. L'alumne no sempre té la culpa. Les normes, l'organització, l'actitud del professorat també han d'analitzar-se.
5. ***L'organització del centre*** i les metodologies emprades no poden oblidar la realitat de l'alumnat escolaritzat. Ni tampoc que els seu context és el grup - classe, per tant no és bo desvincular la seva programació de la col·lectiva.
6. ***El projecte educatiu dels centre ha de contemplar*** la incorporació de nous alumnes a qualsevol moment del curs escolar, i el projecte curricular, les possibilitats que té cada àrea de ser explicada de manera intercultural (el disseny curricular inclou elements per al tractament intercultural)
7. ***El català ha de ser la llengua viva del centre.*** La llengua és fonamental per la seva funció comunicativa i és la base dels aprenentatges acadèmics. Cal tenir en compte l'aspecte afectiu: el tutor, els professors i els companys són el principal referent lingüístic. El nouvingut comprèn i parla en la mesura que participa dels intercanvis amb els altres. La llengua oral s'ha de treballar a totes les àrees.

8. En els primers mesos **cal fer menció a les actituds, valors i normes** ; més endavant insistirem en les nocions, procediments i conceptes. En llenguatge previ a la reforma: primer treballarem els hàbits, després els continguts d'aprenentatge.
9. **L'avaluació** ha de contemplar el procés de l'alumne en relació a ell mateix (avaluació formativa), tenint en compte els objectius marcats prèviament. Procurar que la informació arribi a la família de manera entenedora.
10. **La disciplina ha de ser flexible.** Calen uns criteris clars, vàlids per a tots ,però una flexibilitat en la seva aplicació, tot respectant les diferències culturals i de ritmes d'adaptació. Aquesta consideració cal vetllar-la a l'hora d'elaborar el reglament de règim interior, ja que l'administració no ho té en compte en els seus reglaments de drets i deures dels alumnes.
11. **Hem d'evitar l'excessiva concentració d'alumnat estranger en un centre.** L'adequat acolliment dels nousvinguts implica un repartiment equilibrat entre totes les escoles sostingudes amb diners públics.

La tasca tutorial pot ser molt enriquidora per al professor /a que la dugui a terme. És bàsica la coordinació amb la resta del professorat que fa classes amb els alumnes. La relació personal és la millor eina per afavorir els aprenentatges de l'alumnat. Els nousvinguts necessiten sentir-se acollits i estimats per poder adaptar-se al nou país i a la nova escola. No és quelcom fàcil per a ells. No han vingut, la majoria, per gust. La realitat que es troben els resulta molt diferent. L'aprenentatge de la llengua és una de les primeres eines que necessiten, però ni és l'única ni és la més important. El xoc cultural que han d'afrontar és dur. Hem d'ajudar-los a adaptar-se al seu nou país, una adaptació que no vol dir assimilació. Hem d'ajudar-los a que aconseguixin les eines necessàries per viure al nostre país: aquesta és la correcta integració. Estar amb pla d'igualtat amb els habitants del país d'acollida.

Encara que sembli un xic contradictori, l'adaptació al nostre país serà menys difícil si se'ls ajuda a conservar els seus trets culturals. Fer classes d'àrab o tagalo, per exemple, serà molt útil.

Mai la integració no ha de pretendre com a objectiu l'assimilació. Els hem d'acceptar i respectar perquè puguin escollir lliurement quins valors i tradicions dels seus i dels nostres accepten i integren en la seva vida personal i col·lectiva.

Hem de procurar que tots els seus companys i companyes comparteixin aquestes actituds de tolerància i respecte i, fins i tot, la relació intercultural que permet aprofitar el bo i millor de cada persona i cultura. No hi ha cultures millors que altres: totes són diferents i totes tenen valors i tradicions més o menys encertats des del punt de vista dels valors i drets comuns a tota la humanitat. Hi ha cultures que infravaloren les dones, i d'altres que marginen els seus avis a les residències ...

El paper del centre escolar i, dins d'ell el tutor o tutora serà fonamental. L'escola és el primer lloc de socialització i d'integració, on pràcticament tots els infants i adolescents que viuen a Catalunya hi assisteixen. Ens estem jugant un futur de relacions interculturals igualitàries entre tots els habitants del nostre país o de conflictes racistes entre els diferents col·lectius que hi conviuran.

- **Podem treballar l'article a partir de preguntes com :**

PAUTES PER A TREBALLAR L'ARTICLE

- Quines actuacions de les que es proposen a l'article es fan a la nostra escola / Institut?

--

- Quines no es fan i podrien ser vàlides ?

--

- Quines creiem que no s'haurien de fer ?

--

- Què destacaríem d'aquest article?

--

- **Continuarem la sessió parlant de la matriculació dels alumnes**

MATRICULACIÓ: ORIENTACIONS

- Hem de procurar que l'acollida sigui afable i càlida.
- Una bona acollida inicial facilita la confiança posterior.
- Procurar donar la informació d'una manera clara i concisa.
- És possible que la documentació que la família porti sigui insuficient, perquè no es té o perquè s'està tramitant. Valorar-los aquella que ens aportin, encara que alguna potser no sigui necessària.
- Informar-los de la necessitat d'aconseguir i aportar la que fa falta, o aquella que la pugui substituir, així com orientar-los sobre com aconseguir-la, quan es tracti de documentació del nostre país (certificat mèdic, assegurances ...)
-

- Després d'aquestes orientacions per grups treballarem el quadre següent:

ACTUACIONS			
Acció	Quan es fa	Qui la fa	Com la fa
▪ Recepció de la família	▪ A qualsevol moment del curs	▪ El secretari /a	▪ S'informa la família

- **També tindrem en compte la documentació que necessitarà un alumne/a nouvingut quan es matriculi al centre. Entre tots farem un llistat que ja figurarà en el Pla d'Acollida del centre.**

Quina documentació necessita?
<ul style="list-style-type: none">▪ DNI▪ Llibre de família▪ Carnet de vacunes▪ Full de matrícula▪▪▪

- **Acabarem recollint la fitxa dels treballs realitzats durant aquesta sessió:**

SEGUIMENT DE LES SESSIONS
Data. -
Temes tractats. -
Acords presos. -
Material emprat. -
Qüestions pendents. -

"La implicació de les famílies en l'acció educativa es considera un factor determinant en l'èxit escolar dels infants, sobretot els minoritaris. La seva absència no sempre significa desinterès; de vegades vol dir justament una confiança cega en els professors i professores, a qui consideren els experts de l'ensenyament"

3.3. 5.- Cinquena sessió : Pla d'acollida : Acollida Inicial

CINQUENA SESSIÓ

CONTINGUTS	MATERIALS
<ul style="list-style-type: none">▪ La integració dels alumnes nous al centre.▪ Expectatives del professorat.▪ Acollida	<ul style="list-style-type: none">▪ Qüestionari per copsar la visió del professorat sobre el tema de la integració als centres educatius de grups minoritaris i també com ho soluciona.▪ Acollida: Orientacions▪ Actuacions per una bona acollida a nivell de centre i aula. Quan, Qui? Com?▪ Què necessitem?▪ Entrevista inicial: Elaboració del full de registre amb les dades més significatives.▪ Activitat d'acollida.▪ Full seguiment de la sessió.

- **A fi de saber l'opinió que tenen els professors quant a la integració dels grups minoritaris als centres educatius i l'atenció que reben els alumnes d'incorporació tardana així com el tractament que es dona a l'Educació Intercultural passarem la següent enquesta en els apartats que tot seguit es detallen:**
 - **Educació Intercultural**
 - **Planificació de les activitats**
 - **Programació**
 - **Centre**
 - **Ensenyament de la llengua**
 - **Dificultats**
 - **Relació amb les famílies**

EDUCACIÓ INTERCULTURAL AL CENTRE							
1.- Quin és el tractament que es dona a l'educació intercultural al vostre centre? Es plantegen temes interculturals, antiracistes							
Sempre		Sovint		Poc		Mai	
2.- El tractament que s'hi dona és similar al de les altres àrees, o només ocasionalment com un recurs més							
És similar al de les altres àrees	Només ocasionalment com un recurs més		Ocasionalment		Altres		
PLANIFICACIÓ DE LES ACTIVITATS							
3.- Creieu que la comunitat educativa, ha de participar en la planificació i execució de les activitats relacionades en l'educació intercultural?							
Els representants de cada estament han de participar en la planificació i en la realització	Els pares, les mares i l'alumnat ha de participar només en les activitats però no en la planificació		L'alumnat ha de participar en les activitats, i alguns pares i mares col·laborar.		ALTRES		

PLANIFICACIÓ DE LES ACTIVITATS				
4.- La vostra comunitat educativa, participa en la planificació i execució de les activitats relacionades en l'educació intercultural?				
Els representants de cada estament participen en la planificació i en la realització.	Els pares, les mares i l'alumnat <i>participen només en les activitats però no en la planificació</i>	L'alumnat participa en les activitats, i alguns pares i mares col·laboren.	Altres	
PROGRAMACIÓ				
5.- Dins de la programació general del centre, es preveuen i es realitzen activitats relacionades amb les diferents cultures?				
Sí, de manera general, activitats com: setmanes culturals, diades o festes, campanyes, tallers, dinàmica de grups i/o sessions de tutories, crèdits variables.	Algunes de les activitats esmentades al punt anterior es realitzen regularment per iniciativa de professors concrets, no dins de la programació general de centre.	Es realitzen algunes de les activitats esmentades però de manera excepcional.	Les activitats esmentades ni es programen ni es realitzen.	
6.- En la tria prèvia a l'adquisició de materials escolars, teniu en compte criteris interculturals, antiracistes, antisexistes ...?				
Sí, tot el centre sempre.	Sí, tot el centre, ocasionalment.	Només alguns professors /res.	No es té en compte	Altres
7.- S'han d'avaluar els continguts de l'educació intercultural?				
Sí, Per tot el professorat del claustre i s'ha de donar el mateix tractament que a la resta de continguts.	El claustre hauria de valorar-ne només alguns aspectes.	Solament en els cursos i aules on hi hagi presència significativa d'alumnes estrangers	No s'han d'avaluar aquests continguts	Altres
8- Avalueu, al vostre centre, els continguts de l'educació intercultural?				
Sí	No	Altres		

CENTRE					
9 - Considereu que cal tenir en compte la ubicació del centre i del seu entorn (presència d'immigrants, de minories culturals, realitats social i cultural ...) per a treballar continguts concrets dels currículum ordinari ...?					
Sí, adaptant els continguts a les àrees i a les edats.	Sí, de manera sistemàtica, però només a l'àrea de coneixement del medi	No, només excepcionalment	No, l'entorn no és rellevant en el disseny dels continguts del currículum.	Altres	
10.- Teniu un "Pla d'Acollida" específic per als alumnes estrangers d'incorporació tardana?					
Si. Formulats per escrit	Sí. Però no explicitat per escrit	Sí. Però es deixa al criteri de cada tutor	No hi ha un pla específic, es deixa al criteri de cada tutor.	Només es fa "recepció administrativa"	Altres
11.- Quins suports externs teniu per atendre les necessitats educatives especials dels alumnes estrangers d'incorporació tardana?					
Programa d'Educació Compensatòria. Número d'hores:		Servei d'Ensenyament del Català. Especificar		Altres	
ENSENYAMENT DE LA LLENGUA					
12.- Què prioritzeu en l'organització de l'ensenyament de la llengua vehicular d'aprenentatge a aquests alumnes i altres ensenyaments instrumentals bàsics?					
Els aspectes instructius i curriculars		Els aspectes de socialització i integració de l'alumne/a.		Altres	
13.- Qui organitza i es responsabilitza de l'ensenyament de la llengua vehicular d'aprenentatge d'aquests alumnes?					
Professionals externs.	Els psicopedagog / mestre de pedagogia / mestre d'educació especial del centre	El tutor	Altres professors del centre	Altres	

DIFICULTATS				
14.- Quines són les dificultats principals que planteja al vostre centre l'arribada d'alumnes estrangers d'incorporació tardana?				
RELACIÓ AMB LES FAMÍLIES				
15.- Com us relacioneu amb la família d'aquests alumnes nous?				
Tenim entrevistes amb la participació d'un mediador cultural	Tenim entrevistes amb l'ajut d'un traductor: un pare o un alumne	Ens limitem a resoldre, com podem, els aspectes indispensables.	Altres	
16.- Creieu que l'escola hauria de facilitar l'aprenentatge de la llengua i la cultura familiar dels fills dels immigrants.?				
Sí, dins del currículum ordinari si el grup es prou significatiu (per exemple : com a segona llengua estrangera...)	Si, però en horari extraescolar, a l'escola, i obert a tots els alumnes.	Sí, però en horari extraescolar, fora de l'escola organitzat i realitzat per associacions.	L'escola no ha d'intervenir en aquest tema.	Altres
17.- Vols fer algun comentari més?				

- **Aquesta enquesta ens servirà per a comentar com les expectatives que els docents tenen posades en els alumnes influeixen en els seus aprenentatges i els èxits escolars.**

L'educació intercultural tracta d'aconseguir unes actituds positives del professorat envers els alumnes diferents i això vol dir que s'han de resoldre en gran part les dificultats pràctiques de l'educació intercultural.

La majoria de mestres mostren bona voluntat pel que fa a l'escolarització dels infants minoritaris, els volen ajudar en el procés d'ensenyament aprenentatge i de socialització. A vegades apareixen altres sentiments inconscients i desviats que contaminen aquesta voluntat.

Alguns d'aquests desequilibris actitudinals podrien ser:

- **Una actitud igualitària sospitosa:** A vegades els mestres afirmen que aquests alumnes són iguals que els altres i volen evitar qualsevol discriminació oberta respecte a l'alumnat. A la pràctica hi ha altres reaccions contràries : queixes espontànies sobre els seus dèficits acadèmics o de conducta, ensenyament rutinari etc.. Molts d'aquests mestres acostumen a situar els problemes escolars dels alumnes minoritaris fora de la seva responsabilitat professional. Conscientment volen tractar tot l'alumnat de la mateixa manera i procuren oblidar els seus referents ètnics però a l'hora de la veritat, les inevitables diferències s'acostumen a tractar d'una forma realment desigual.
- **Una imatge mental etnocèntrica de l'alumne ideal:** Tendència a percebre els alumnes minoritaris d'acord amb el model d'un hipotètic alumne ideal. Els professionals centren el seu esforç i interès en l'aprenentatge dels seus alumnes però psicològicament els importa tant o més impartir les matèries en una classe on el clima sigui controlat i gratificant.

Aquesta cultura configura el currículum ocult. Les desviacions acadèmiques no crispen tant els nervis dels mestres com les desviacions socials. Els mestres prefereixen uns alumnes minoritaris i no uns altres segons la mena de socialització que hagin rebut en els diferents climes culturals. Els alumnes que són més preferits pels mestres són els asiàtics i per contra els més rebutjats són els gitanos. Els professors també han rebut la influència de molts prejudicis ètnics i culturals, és a dir, la seva mentalitat en entrar a l'escola no és neutral.

- **Les actituds i els guetos psicològics a classe:** El més interessant és descobrir les actituds profundes i inconscients que mouen els comportaments docents quotidians. Cal atorgar gran importància a l'observació participant en grups de discussió, anàlisis d'incidents ... Aquestes tècniques etnogràfiques han començat a aportar dades realment interessants. Les actituds profundes es comuniquen inevitablement als afectats per mitjà dels comportaments no verbals: gestos, mirades, silencis, allunyaments. La comunicació no verbal funciona en un doble sentit: de professor a alumne i d'alumne a professor. El mestre ensenya primer mitjançant el que és, després mitjançant el que fa i finalment, mitjançant el que diu.

Les expectatives des docents tenen un paper influent sobre el rendiment acadèmic i l'autoconcepte dels alumnes minoritaris i amb desavantatges. Aquestes expectatives canalitzades com a modalitats actitudinals es poden convertir en un dels mecanismes psicopedagògics més eficaç a l'hora de tractar aquests alumnes. Aquestes expectatives es formen posant etiquetes als infants a fi de simplificar-ne el coneixement com a alumnes.. Les expectatives que s'acostumen a crear els professors respecte els alumnes minoritaris són baixes, potser a causa dels prejudicis previs o bé perquè es fixen molt en algun dels seus trets poc valorats escolarment: llenguatge menys ric, poca motivació..... Els docents més segurs i eficients a l'hora d'ensenyar als alumnes minoritaris acostumen a mostrar expectatives positives i actituds obertes envers aquest tipus d'alumnat.

Les expectatives dels docents es demostren en les incomputables interaccions que el professor té amb els alumnes afectats.

Les expectatives negatives un cop sembrades en les ments d'aquests alumnes acaben destruint el seu autoconcepte i portant de ple a un desinterès i a un fracàs escolar gairebé assegurats,

Les expectatives positives cauen com una pluja d'estímuls damunt dels alumnes implicats això els porta a implicar-se amb interès en les activitats escolars i a tenir un bon rendiment per tal de no defraudar el professor que encara que de manera indirecta els ha dipositat la confiança.

Els professionals de l'ensenyament entre altres coses haurien de tenir present aquests passos:

- La importància de les expectatives
- Crear expectatives positives evitant paternalismes
- Enfortir amb mostres afirmatives els progressos acadèmics encara que siguin modestos
- Buscar mètodes i continguts alternatius en comptes d'utilitzar repeticions o activitats gens significatives.

Per acabar aquesta reflexió podríem dir que:

Qualsevol educador hauria de tenir o de pensar adquirir actituds positives bàsiques com ara:

- ✘ **Una atenció educativa que es centri en la persona singular de cada alumne i en el seu projecte escolar i vital concret.**
- ✘ **Escoltar amb atenció els alumnes minoritaris implicats, deixant de banda els esquemes culturals propis**
- ✘ **Un tarannà professional reflexiu, i d'autoanàlisi de la pròpia tasca educativa.**

- ✘ **El compromís i la sensibilitat professional envers els alumnes culturalment diferents i una consciència ben clara del paper que té el professor en la integració.**

- **Continuarem la sessió parlant de l'acollida dels alumnes a nivell de centre i a nivell d'aula.**

ACOLLIDA: ORIENTACIONS
<ul style="list-style-type: none">▪ Valorar la gran importància que tenen les diferents actuacions que utilitzem en aquesta acollida inicial.▪ És necessari que aquest procés estigui molt definit i es porti a terme amb molta cura.▪ Evitar la improvisació.▪ És preferible, si cal, destinar-hi un xic més de temps, no fer una acollida ràpida, i sense planificació.▪▪▪

- Després d'aquestes orientacions farem dos grups i treballarem les accions que es poden dur a terme a nivell de centre i a nivell d'aula:

ACTUACIONS PER UNA BONA ACOLLIDA (Centre)			
Acció	Quan es fa	Qui la fa	Com la fa
▪ Entrevista inicial	▪ Després de la matrícula	▪ El tutor	▪ Amb la presència d'un traductor
▪ Coneixement dels espais			

ACTUACIONS PER UNA BONA ACOLLIDA (Aula)			
Acció	Quan es fa	Qui la fa	Com la fa
▪ Preparació de l'entrada a l'aula.	▪ Abans de la incorporació a l'aula,	▪ El tutor	▪ En una sessió de tutoria.
▪ Coneixement del companys	▪ En el moment de la nova incorporació	▪ El tutor	▪ Amb una activitat

- **També tindrem en compte la documentació que necessitarà el tutor i el centre per tal d'oferir una bona acollida. Entre tots farem un llistat que inclourem en el Pla d'Acollida del centre.**

Què necessitem?
<ul style="list-style-type: none">▪ Plànol del centre▪ Llistat dels companys.▪ Activitat d'acollida▪ Full d'entrevista inicial▪▪▪▪

- **Un grup també treballarà la entrevista inicial i un altre l'activitat d'acollida.**
 - **Un model d'entrevista inicial podria ser la següent:**

FULL DE REGISTRE DE L'ENTREVISTA INICIAL.-

Data de l'entrevista	Persones presents.-
----------------------	---------------------

DADES DE L'ALUMNE / A	
Nom i cognoms de l'alumne/ a	
Data de naixement	
Lloc de naixement	
País de procedència	
Data d'arribada a la població	
Itineraris escolars al país d'acollida	
Data de matrícula al centre	
Telèfon i horaris propi/de la persona de referència	

DADES DE LA FAMÍLIA

Anys d'estada del membre de la família que fa més anys que viu a Catalunya.

Persones amb les qui conviu

Nom	Parentiu amb l'alumne	Edat	Lloc de naixement	Estudis	Ocupació

DADES LINGÜÍSTIQUES

Membres de la família alumne/a	Idiomes parlats i / o entesos	Llengua familiar
Pare		
Mare		
Alumne / a		
Germans		

ESCOLARITZACIÓ EN EL PAÍS D'ORIGEN

Alumne/a escolaritzat/ada	Alumne /a no escolaritzat/ada
---------------------------	-------------------------------

Tipus de centre:	
Anys d'escolarització:	
Documentació acadèmica:	
Habilitats escolars:	
Llengües d'aprenentatge:	
Tasques domèstiques:	
Altres tasques	
Llengües d'aprenentatge:	

ALTRES DADES:

Documentació sanitària que l'alumne / a aporta:	
Al·lèrgies:	
Medicació:	
Afectat de deficiència: sensorial, física, psíquica.	
Expectatives escolars:	
Temporització dels tràmits dels permisos de residència:	
Situació laboral (autònom, contracte fix, temporal, jornalер...)	

ALTRES:

Altres informacions que la família cregui convenient explicitar (creences, costums, alimentació...):

Signat:

- Com a activitat d'acollida es pot passar aquesta o una de semblant.

Activitat d'acollida

1.- Reflexiona en quina t'agradaria que fos l'actitud dels teus nous/ves companys/es si canviessis de centre provenint d'un altre país on hi ha una cultura i uns costums diferents.

- Anota tres coses o actituds que t'agradaria que tinguessin envers tu.
- Posa en comú, en petit grup (3-4 persones) aquestes anotacions.
- Posa en comú en gran grup els resultats d'aquesta reflexió.

2.- Què creus que podries aportar tu, individualment, dins el grup – classe per integrar alumnes incorporats de nou dins el grup.

3.- Si a la classe hi ha algun alumne / a que es troba en aquesta situació, seria bo que fes una reflexió de com se l'ha acollit a ell / a.

- **Acabarem recollint el full de seguiment de les sessions.**

SEGUIMENT DE LES SESSIONS
Data. -
Temes tractats. -
Acords presos. -
Material emprat. -
Qüestions pendents. -

Organitzem l'escolarització de manera que a les aules tinguem un model "amanida" , que cada alumne pugui seguir els aprenentatges d'acord amb les seves capacitats, els diferents nivells es barregen per tal de produir un conjunt genuí, harmoniós i ric, on tots aporten i cap d'ells s'imposa. No vulguem que a les nostres aules tinguem un model "puré", quan menyspreant la diversitat, volem aconseguir un conjunt homogeni, on es van assimilant els valors de la cultura dominant.

3.3.6.- Sisena sessió : Pla d'acollida / Organització de l'escolarització

SISENA SESSIÓ

CONTINGUTS	MATERIALS
<ul style="list-style-type: none">▪ L'escolarització▪ Organització de l'escolarització. ▪ Els materials escolars. ▪ Els mitjans de comunicació.	<ul style="list-style-type: none">▪ Pautes▪ L'escolarització: orientacions▪ Actuacions: Què? Qui? Com?▪ Què necessitem per una bona escolarització?▪ Avaluació Inicial.: Full de registre▪ Pla de treball individual.▪ Full horari personal▪ El llibre de text, material que transmet coneixements, imatges i creences sobre la diversitat ètnica i cultural.▪ Anàlisi de materials curriculars.▪ Anàlisi de notícies.▪ Full seguiment de les sessions.

▪ **Començarem aquesta sessió parlant de les pautes a tenir en compte en el moment de planificar els aprenentatges dels alumnes d'incorporació tardana.**

- Realitzar l'avaluació inicial pel que fa a:
 - Llengua oral
 - Lectura i escriptura en el nostre alfabet
 - Grafia
 - Coneixement d'altres llengües
 - Numeració
 - Operacions matemàtiques

- Observació del què és capaç de fer:
 - Hàbits escolars
 - Tècniques instrumentals
 - Estratègies que utilitza per resoldre les situacions

- Elaborar una programació a curt termini, revisable al cap de poc temps.
- Seleccionar i organitzar els materials més adients.
- Assegurar la coordinació entre els professionals que l'atenen.

Entrada de l'alumne/a a l'escola i a l'aula.

- Una experiència acollidora, predisposarà a qualsevol alumne/a a adoptar una actitud de voler conèixer i apropar-se a la nova situació en la qual es troba immers.
- Tots els mestres haurien d'acceptar la incorporació d'aquests alumnes encara que això implica una feina més, afegida a la tasca diària i sovint sense prèvia planificació.

APRENTATGES

LLENGUA

Potenciar la relació i comunicació entre l'alumne nouvingut i els seus companys per facilitar l'adaptació i per conèixer una nova llengua.

Paper dels alumnes

Els companys haurien de ser co - responsables de l'aprenentatge del seu nou company:

- Proposant-los el treball de les estructures de conversa.
- Concretant amb ells el vocabulari específic que se li està ensenyant.
- Establint la figura de l'alumne co - tutor (que pot anar canviant) i que l'ajudarà
 - Donant a conèixer els espais escolars
 - Fent de portaveu
 - Facilitant el joc al pati.

Paper del mestre

El mestre facilitarà que l'alumne rebi ajuda dels companys i programarà situacions per que treballi amb els altres.

El mestre ha de ser guia d'exemple per als alumnes.

La comunicació ha de ser afectuosa i amb un bon nivell lingüístic.

Consideracions

1. La llengua catalana és la llengua d'aprenentatge, llevat de les hores de castellà i llengua estrangera.
2. Es farà un ús correcte de la llengua, utilitzant en un principi frases curtes, vocabulari bàsic, acompanyat sempre de suport gràfic i bona entonació, més lenta però natural.
3. Cal que el mestre condueixi la comunicació amb l'alumne a partir de:
 - Parlar amb l'alumne
 - Assegurar la comprensió de les demandes vital: - ordres diàries...
 - Formular preguntes tancades per facilitar la comprensió i les respostes
 - Ajudar a interpretar el seu missatge
 - Facilitar que ell s'expressi, no parlar per ell

- Com més aviat millor proposar la seva intervenció a la classe, donant-li així seguretat.
4. Quan comença a progressar en l'expressió oral anant-la corregint utilitzant diferents estratègies:
- Repetició de paraula, expressió ...
 - Ajudar-lo en l'adquisició de vocabulari que no domina.
 - Proposar preguntes molt tancades.
 - Utilitzar elements no verbals, (ús de dibuix, gestos,)
 - Assentir la seva expressió tot corregint-la.
 - Demanar-li si està segur d'allò que ha dit.
 - Repetir preguntes que suposi l'ús d'una estructura que acabem de corregir.
 - No acceptar frases incorrectes pensant que fa prou esforç quan ho intenta.
 - No és bo donar-se per satisfet quan l'alumne ja s'expressa en els missatges bàsics.
5. S'ha de dotar a l'alumne/a d'instruments bàsics com l'aprenentatge de la lectura i escriptura
- S'hauria de fer d'una manera gairebé simultània.
 - Si són alumnes d'Educació Infantil , Primer o Segon s'incorporaran al procés adequant-lo a les seves necessitats.
 - Si l'alumne/a arriba a partir de tercer, cal:
 - Optar per un mètode adequat que respecti les necessitats de l'alumne/a, i que sigui significatiu.
 - És necessari una atenció específica i continuada.

MATEMÀTICA.

És l'àrea més fàcil per incorporar-se al nivell de la classe per les següents raons:

- S'assembla a les escoles de tot arreu.
- Té un llenguatge universal
- Coexisteixen molts nivells en una classe
- És una àrea que permet que es respecti la diversitat.

Després de fer-li l'avaluació inicial i sabent el nivell, se li adequarà la programació i es reprendrà el treball segons el nivell que tingui.

Consideracions

1. S'han de treballar aspectes de lògica i raonament.
2. Situació a l'espai, direccionalitat, geometria mitjançant:
 - Sanefes
 - Plànols
 - Confecció de figures.
 - Reconeixement de formes.
3. No descuidar aspectes com la mesura:
 - Relotge
 - Monedes
 - Pes i volum
 - Longitud
 - Distàncies
4. Abans cal assegurar que coneixen:
 - Propietats dels objectes , tou, dur, gruixut, prim ...
 - Tamany.
 - Situacions prop, lluny, davant, darrera ...
 - Quantitats, numeració, ordinals, una mica, molts, pocs, ...
 - Formes
 - Colors
5. Donar a conèixer el lèxic
6. Introduir ben aviat el treball de problemes
 - Primer amb molt suport gràfic
 - Segon amb situacions que el motivin
7. El treball manipulatiu ha de ser previ al conceptual.
8. És una àrea on se'ls pot exigir perquè poden rendir molt.

MEDI SOCIAL I NATURAL

No s'enfocarà la matèria igual si l'alumne/a ha estat escolaritzat al lloc d'origen o no.

1. Ha estat escolaritzat
 - S'ha de procurar que tingui el mateix material que els altres.

- Es potenciarà la seva participació.
 - Cal reforçar-li el treball amb suport oral i visual.
 - Cal molta col.laboració dels companys (fins i tot copiar dels altres pot ser positiu)
 - Completar imatges
 - Omplir frases.
2. No ha estat escolaritzat
- Potenciar que escolti dirigint-se a ell (creació d'un fons d'imatge)
 - Procurar que participi en els treballs de grup (classificació de material, realització de murals)
 - Adaptar-li els treballs semblants als que realitzen els seus treballs, dibuixar, pintar, completar espais ...

ATENCIÓ ESPECÍFICA

El desconeixement de la llengua d'aprenentatge de l'escola d'aquests alumnes que s'incorporen al nostre sistema educatiu provoca situacions que obliguen a donar atenció específica.

Es farà segons:

- L'organització del cicle on s'escolaritza.
- Segons les necessitats de l'alumne/a.

1.- Educació Infantil

- Motivar el nen a participar de les activitats del grup.
- El mestre donarà atenció específica per assegurar-se la seva adquisició d'hàbits escolars com: agafar bé el llapis, d'atenció, habilitats comunicatives, adquisició de conceptes previs...

2.. Cicle Inicial

- Aquest cicle és clau per l'escolarització posterior, bàsic pels aprenentatges instrumentals, la vida de grup i les relacions entre iguals, és molt important.
- Es plantejarà el suport de la manera següent:
 - Facilitar la participació activa del nou alumne en la vida habitual de la classe.

- Es pot plantejar el suport dins i fora de l'aula però sempre lligat a les activitats de grup.
- Amb preferència el suport l'hauria de fer el tutor si pot ser (cal coordinar molt bé les intervencions).

3. Cicle Mitjà i Superior

- És important que participin en el grup i valorar així l'autoestima
- Oferir ajudes per dotar-los de les competències necessàries per a la seva participació activa.
- El primer pas és solventar el tema de la llengua oral. Però de seguida participar en la resta de les àrees.
- L'ajuda, com en el cas anterior, pot ser dins i fora de l'aula a ser possible pel mateix tutor/a i en tot cas garantir una bona coordinació entre el ritme de l'aula i el suport que rep l'alumne/a.

SUGGERIMENTS

- L'atenció específica s'ha de fomentar amb treballs dins de l'aula més que fora de l'aula: racons, tallers, projectes, grups flexibles.
- Sigui quina sigui s'ha de procurar que la realitzi el tutor/a
- No sempre es pot donar dins de l'aula, si és així cal:
 - Evitar de separar l'alumne/a del grup durant els primers dies
 - La llengua oral es farà en petites estones diàries, 20 o 30 minuts màxim.
 - Per aprenentatges concrets cal una dedicació més llarga.
- S'ha d'aprofitar aquestes estones d'atenció individualitzada per potenciar la interacció entre mestre/a i alumne/a que farà l'aprenentatge més viu i permetrà la incorporació ràpida dels nous coneixements.

- **Continuarem aquesta sessió donant algunes orientacions per una bona organització de l'escolarització i que el grup completi la llista segons les consideracions importants que cregui**

ORGANITZACIÓ DE L'ESCOLARITZACIÓ: ORIENTACIONS

- Tenir clar que totes les actuacions que programem han de tenir com a primer objectiu a assolir, el procés d'integració al centre.
- Les nostres expectatives envers la seva escolarització han de ser sempre positives, i hem de combatre aquelles que puguin semblar que no ho siguin. Amb aquesta actitud allò que fem és dignificar la nostra tasca d'ensenyants.
- Partint d'aquests dos supòsits, arribarem a la conclusió que allò que no podem fer és improvisar, i que cal planificar el procés d'escolarització d'aquest alumne.
-
-
-

- Després d'aquestes orientacions farem tres grups i treballarem les accions que es poden dur a terme a nivell de l'organització de l'escolarització.

ACTUACIONS PER UNA BONA ORGANITZACIÓ			
Acció	Quan es fa	Qui la fa	Com la fa
▪ Avaluació inicial	▪ Després de la matrícula	▪ El tutor	▪ Seguint l'elaborada pel centre.
▪ Elaboració del pla de treball individual.			
▪ Determinar l'horari.			
▪ Determinar els objectius.			

- **Un altre grup treballarà el llistat de material necessari per una bona escolarització. Aquest llistat figurarà en el Pla d'Acollida del centre.**

Què necessitem?
<ul style="list-style-type: none">▪ Full horari.▪ Full Avaluació inicial.▪ Full de registre.▪ Programació.▪ Material fungible.▪▪▪

- **Continuarem, doncs, la sessió parlant de l'avaluació inicial. Es treballarà el full de recollida de dades d'aquesta avaluació a partir del model proposat pel Departament d'Ensenyament i que s'ens facilitarà des del Programa d'Educació Compensatòria.**

AVALUACIÓ INICIAL: AREA DE MATEMÀTIQUES

CENTRE: _____ LOCALITAT: _____ DATA D'AVUACIÓ _____

NOMS I COGNOMS DE L'ALUMNE/A _____ CURS: _____ DATA NAIXAMENT: _____

NOMBRES NATURALS	OPERACIONS	PROBLEMES	GEOMETRIA	MAGNITUDS I MESURA
☐ Llegeix correctament els nombres naturals fins al (escrits amb números)	☐ Té assolida la suma	☐ Comprèn els enunciats dels problemes referits a contextos quotidians (amb suport visual)	☐ Coneix les figures geomètriques elementals.	☐ Reconeix les magnituds de mesurables i les unitats per a mesurar-les. (Longitud, capacitat, massa, superfície, temps)
☐ Domina el comptatge a salts(2 en 2, 10 en 10, 100 en 100)	☐ Té assolida la suma portant	☐ Comprèn els enunciats dels problemes referits a contextos quotidians (sense suport visual)	☐ Sap dibuixar les figures geomètriques elementals.	☐ Sap utilitzar els instruments de mesura
☐ Domina els canvis de desenes, centenes, unitats de miler...	☐ Té assolida la resta	☐ Identifica i diferencia les dades de la pregunta d'un problema	☐ Coneix els elements de les figures geomètriques: costat, altura, angle, ...	☐ Coneix les equivalències entre les unitats d'una mateixa magnitud
☐ Escriu correctament els nombres naturals (amb números fins al.....)	☐ Té assolida la resta portant	☐ Sap relacionar les dades d'un problema		☐ Coneix les monedes i els bitllets del nostre sistema monetari
☐ Ordena correctament un conjunt de nombres naturals fins al	☐ Té assolida la multiplicació	☐ Sap resoldre problemes aritmètics de suma i resta d'una sola operació		☐ Sap utilitzar les monedes i els bitllets
	☐ Té assolida la divisió	☐ Sap resoldre problemes aritmètics de multiplicació i divisió d'una sola operació		☐ Coneix el rellotge i sap llegir l'hora.
	☐ Sap totes les taules de Multiplicar	☐ Sap resoldre problemes aritmètics amb més d'una operació		
	☐ Presenta un bon domini del càlcul mental, amb nombres baixos.			

OBSERVACIONS:

AVALUACIÓ INICIAL: ÀREA DE LLENGUA

CENTRE: _____ LOCALITAT: _____ DATA D'AVUACIÓ _____

NOMS I COGNOMS DE L'ALUMNE/A _____ CURS: _____ DATA NAIXAMENT: _____

COMPRESIÓ ORAL	EXPRESSIÓ ORAL	LECTURA	ESCRITURA
☐ Pràcticament encara no comprèn res.	☐ No expressa res.	☐ Sap llegir en la seva llengua.	☐ Sap agafar correctament el Llapis.
☐ Comprèn les salutacions i expressions més usuals de l'escola	☐ És capaç de respondre afirmativament i negativament a preguntes senzilles.	☐ Coneix el nostre alfabet.	☐ No domina la direccionalitat d'esquerra a dreta.
☐ Comprèn les informacions bàsiques de la classe, sobretot si se li comuniquen personalment.	☐ Respon amb algunes paraules soltes.	☐ No coneix el nostre alfabet.	☐ Té la direccionalitat d'esquerra dreta assolida.
☐ Comprèn missatges i explicacions breus relacionats amb el treball a realitzar.	☐ Dificilment pren la iniciativa a l'hora d'expressar algun desig, demanda.	☐ Reconeix diferents tipus de grafia: majúscules, manuscrita, impremta.	☐ Copia correctament.
☐ Comprèn explicacions breus referides als continguts de les àrees.	☐ Es comunica mínimament amb els companys.	☐ Reconeix globalment el seu nom.	☐ Al fer dictat és capaç d'escriure amb ortografia natural.
☐ Comprèn les explicacions pròpies de la classe, encara que a vegades globalment.	☐ Sap el vocabulari d'ús més funcional.	☐ Relaciona el so amb la seva grafia.	☐ Realitza la correspondència so-grafia correctament.
☐ Identifica les entonacions pròpies de la llengua.	☐ Es fa entendre utilitzant nom i verbs, però sense concordances ni nexes.	☐ Llegeix les síl·labes directes.	☐ Presenta confusió en algunes grafies:
	☐ És capaç de prendre la iniciativa a l'hora de comunicar-se	☐ Llegeix les síl·labes inverses i travades.
	☐ Té dificultat per pronunciar alguns sons.	☐ Llegeix paraules i frases senzilles.
		☐ Llegeix i comprèn paraules i frases senzilles.	☐ Sap escriure paraules en diferents tipus de lletra.

OBSERVACIONS:

- **També serà interessant preparar el full del pla de treball de l'alumne. Podria ser el següent o un de similar.**

Nom del centre:					
Data:					
ALUMNE / A:					
PLA DE TREBALL INDIVIDUAL durant el període:					
Objectius didàctics	CONTINGUTS			Activitats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació
	Procediment	Conceptes	Actituds, valors i normes		

- Prepararem el full de l'horari de l'alumne onensem que hi ha de constar el professor que l'atendrà i el material que utilitzarà.

HORARI DE L'ALUMNE / A :

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
9 – 10					
10 – $\frac{3}{4}$ 11					
ESBARJO					
$\frac{1}{4}$ 12 – 12					
TARDA					
3 – 4					
4 – 5					

- **Continuarem parlant dels llibres de text com un dels factors més estudiats del currículum ocult des del punt de vista intercultural. El llibre de text és un material privilegiat per transmetre coneixements, imatges i creences sobre la diversitat ètnica i cultural.**

Els llibres de text acostumen a ser un dels materials bàsics per mitjà dels quals els alumnes aprenen una gran part del currículum escolar. D'altra banda, la seva extensió limitada obliga que els continguts i les activitats que s'hi proposen siguin seleccions restringides de la cultura d'un país o de la humanitat.

És fàcil trobar deformacions i omissions importants en molts llibres de text, sobretot en els de ciències socials. Aquesta mena de desviacions es comuniquen als alumnes especialment per mitjà de tres canals: els continguts que es transmeten, el tipus de llenguatge que es fa servir i les il·lustracions o imatges que s'utilitzen.

Una desviació possible pel que fa als continguts transmesos és, per exemple, l'omissió de personatges de cultures minoritàries que han estat importants en diversos àmbits de la cultura universal. Aquest etnocentrisme per omissió es completa sovint amb un altre per ostentació que subratlla els valors de la cultura occidental davant de qualsevol altra de diferent.

En el llenguatge que utilitzen molts manuals escolars també s'acostumen a trobar temes carregats de connotacions negatives quan es refereixen a persones o a pobles diferents dels occidentals. D'altra banda, les imatges acostumen a mostrar visions estereotipades o de superioritat clara (per exemple, mitjançant els rols socials desiguals atorgats en les il·lustracions als personatges blancs i als de color).

La influència - en aquest cas negativa - que aquestes desviacions produeixen en les ments dels alumnes és difícil de calcular, a causa del fet que aquests missatges s'assumeixen d'una manera inconscient i amb la credibilitat que inspira la lletra impresa (signe d'autoritat científica en la matèria).

Des del punt de vista pedagògic, els professors –quan troben en els llibres desviacions culturals com les esmentades - han d'ajudar els infants a qüestionar el que llegeixen amb un esperit crític raonable; han de proporcionar fonts complementàries o alternatives per a contrastar les informacions que ofereixen els manuals escolars i, finalment, quan els llibres de text ofereixen imatges errònies o negatives, han d'estimular els alumnes a pensar en missatges o imatges diferents.

- **Continuarem la sessió revisant dos llibres de text de Ciències Socials del mateix cicle educatiu, de diferents editorials, i buscarem les semblances i diferències en el tractament d'un mateix fet històric o social relacionat amb el multiculturalisme.**

Tindrem en compte:

- Els continguts i els missatges dels llibres de text.
- El llenguatge
- Les imatges i il·lustracions

Llibres escollits:

Ciències Socials: Crèdit comú 4. 1r. Cicle ESO Editorial Barcanova

Ciències Socials: Dels orígens de la Humanitat al Món Medieval. Crèdit comú 5. 2n. Cicle ESO. Editorial Mc Graw Hill.

Geografia i Història: Crèdits comuns. ESO 1. Editorial Casals.

Tema seleccionat: L'ISLAM

Amb aquesta activitat intentem donar als participants:

- Capacitat per seleccionar llibres de text en funció del contingut multicultural que reflecteixin.
- Saber analitzar el que s'està transmeten mitjançant els llibres de text.

- **Treballarem en dos grups i detallem a continuació comentaris que, creiem, que es podrien donar al voltant d'aquest tema:**
- Hem tingut a les mans els llibres corresponents a les editorials Casals i Barcanova.
- L'Editorial Casals engloba els Crèdits comuns corresponents als primers cicle d'ESO en un mateix llibre. El crèdit comú 1 consta de 5 temes de geografia. El crèdit comú 2 conté 5 temes d'història.
- L'Editorial Barcanova tracta aquest tema al crèdit comú 4 corresponent al primer cicle i en el manual que tenim a la mà tots els temes són d'història això ens fa pensar que en el crèdit comú tres van ser tractats els temes de geografia.

- **Seguint les indicacions hem analitzat:**
 - Contingut transmès,
 - llenguatge utilitzat i les imatges que serveixen de suport.
 - les activitats que es demanen als alumnes.

Hem començat fent una anàlisi quantitativa

	Editorial Casals	Editorial Barcanova
Títol de la lliçó	Les tres grans religions monoteistes.	La irrupció de l'Islam.
Nombre de pàgines	8 + 5 (són comunes a les altres religions)	20
Temàtiques tractades	3	5
Fotografies	7	6
Il·lustracions	2	7
Exercicis proposats	6 + 2 (són comuns a les altres religions)	8 + 6 d'Avaluació inicial

- La primera diferència seria en el títol de la lliçó si l'editorial Barcanova fa el tractament com una lliçó a part que porta per títol "La irrupció de l'Islam", Casals l'inclou com un subtema, sota el títol de "Les tres grans religions monoteistes" tracta el judaisme, el cristianisme i l'islam; això fa com ja hem esmentat que quantitativament el tractament no sigui el mateix.

	Editorial Casals	Editorial Barcanova
Continguts que s'hi desenvolupen	<ul style="list-style-type: none"> • Mahoma, fundador d'una nova religió • L'expansió de l'Islam. • La civilització islàmica, una síntesi de cultures. 	<ul style="list-style-type: none"> • L'Aràbia preislàmica. • Mahoma. • La religió islàmica. • L'expansió de l'Islam. • Els musulmans a la Península Ibèrica.

- **Ambdues** editorials inicien el tema fent una introducció de l'Aràbia preislàmica . L'Editorial Casals situa geogràficament el poble islàmic, es dedicava al comerç i a l'agricultura. Barcanova presenta el poble islàmic com a pobre que vivia en tendes de pell de camell al desert al costat dels oasis. Es dedicava al comerç en el imperis bizantins i perses.
- **Casals** en parlar de la predicció de Mahoma fa esment que islam vol dir "submissió a la voluntat de Déu", denunciava els abusos dels rics i exigia en nom de Déu que es tingués en compte els més desfavorits. Els poderosos contraris a aquestes prèdiques van fer que Mahoma fugís i es a partir d'aquesta data quan els islàmics comencen a comptar els anys. Presenta Mahoma com un unificador. Les tribus beduïnes parlaven la mateixa llengua i tenien la mateixa religió.
- **Casals** ens presenta Mahoma com una persona que no tenia res a veure amb la religió, era conductor de caravanes de jove, que va començar a predicar les noves creences que li havien estat revelades per Al·là.
- **Quant** a l'expansió de l'Islam Casals li fa un tractament violent presentant-los a través de la força militar i com un fenomen eminentment expansionista.
- **Barcanova** en fa un tractament que el poble musulmà aprofita una situació d'instabilitat i decadència dels pobles mediterranis per a fer la seva expansió. La qual cosa evidencia la diferència en el tractament.
- **Ambdues** editorials esmenten el què va aportar l'islam i els musulmans a la nostra cultura a més de l'arrel de diversos mots, esmenta l'aportació al desenvolupament científic i tecnològic.
- **Casals** destaca l'aportació en medicina i en les ciències aplicades i Barcanova l'ús del paper i de la brúixola.

	Editorial Casals	Editorial Barcanova
Fotografies i il·lustracions	<ul style="list-style-type: none"> • Llegenda segons la qual Mahoma puja al cel i rebut per Al.là. • Kaaba o pedra negra guardada al pati de la mesquita de la Meca. • Joves alumnes a l'escola alcorànica. • Fortalesa musulmana de la Suda a Tortosa. • Relleu del claustre de la catedral de Tarragona. • Placa situada en un carrer de Barcelona. • Peça d'art. <ol style="list-style-type: none"> 1. Plànol de la mesquita de Còrdova. 2. Mapa de l'expansió de l'Islam fins a l'any 750. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaaba o pedra negra guardada al pati de la mesquita de la Meca. • Mesquita. • Escola alcorànica. • Homes resant. • Ciutat de Còrdova. • Aspecte del liwan de la mesquita de Còrdova. <ol style="list-style-type: none"> 1. Bandera del Marroc i de l'Aràbia Saudita. 2. Mapa del 632 al 750. 3. Una sínia. 4. Mapa de l'ocupació musulmana de la península Ibèrica. 5. Plànol de l'antiga ciutat de Còrdova. 6. Maqueta d'una mesquita. 7. Mapa de l'Aràbia preislàmica i a l'època de Mahoma.

- **Ambdues** editorials presenten el pati de la mesquita de la Meca. Casals ensenya en un primer pla la pedra negra rodejada d'una gran multitud.
- **Barcanova** presenta un fotografia més amplia , també plena de pelegrins i en el fon es pot dividir la ciutat.
- **Casals** presenta una escola només per a nois. Barcanova només per a noies. La imatge presentada per Barcanova ens fa pensar que les alumnes que ens arriben aquí, normalment, no han passat per l'escola. Una cosa o l'altre és irreal.
- **Ambdues** editorials fan un tractament com si la religió fos només cosa d'homes, sobretot a Barcanova es veu la imatge agenollats de molts homes realitzant una activitat religiosa dins una mesquita
- **Fotografies** estereotipades són presentades en les dues editorials: el pati de la mesquita de Còrdova, el castell de la Suda

	Editorial Casals	Editorial Barcanova
Activitats que es proposen als alumnes	<ul style="list-style-type: none"> • Buscar en un mapa la religió més extensa geogràficament, i la més important segons el nombre de fidels. • Comerç d'Aràbia. • Islam forma de vida més que una religió. • Obligacions i prohibicions de L'Islam. • Estats ocupats pels musulmans a l'alta edat mitjana. • Importància del Mercat o Soc a les ciutats musulmanes. • Redactar un text fent referència a la importància de la civilització musulmana. • Completar un text al qual falten mots. 	<ul style="list-style-type: none"> • Situar topònims en un mapa. • Les rutes comercials. • Religió dels pobles Preislàmics. • Elaborar una línia del temps de la presència islàmica segons la vida de Mahoma. • Exercicis d'acord aquesta Línia del temps. • Comparació de textos de l' Alcorà i la Bíblia. • Situar en un mapa les àrees de l'Islam en tres èpoques. • Fer una línia del temps dels Musulmans a la península ibèrica. • Situar paraules claus en un dibuix de la mesquita.

Casals ja comença dient que és la religió més important quant a nombre de fidels **Barcanova**, a partir d'unes dades fa elaborar una línia del temps dels musulmans a la península Ibèrica. Casals per la seva part dona ja feta la línia del temps i en fa fer exercicis.

Són exercicis que fan referència a fets i conceptes i a una comprensió de la temàtica estudiada. No es demana una comparació ni que argumentin ni que es qüestionin el perquè de les coses.

Les activitats tenen relació directa en la informació donada.

Predominen les activitats que es resolen de forma individual.

Observen que es plantegen activitats de diferent nivell de dificultat

	Editorial Casals	Editorial Barcanova
El llenguatge		
<ul style="list-style-type: none">▪ Casals tracta el tema sota el títol : "Les tres grans religions monoteistes: el judaisme, el cristianisme i el Islam".▪ El títol a l'editorial Barcanova és "la irrupció de l'Islam" quan irrupció vol dir acció de ser introduït violentament.▪ En conjunt el llenguatge dels textos és pobre .▪ Casals, en una lliçó més avançada parla del descobriment d'Amèrica. Realment: va ser un descobriment o una invasió?▪ Casals esmenta el concepte d'expansió de l'Islam i no es parla de la protagonitzada pel cristianisme		

Comentari final
<ul style="list-style-type: none">▪ Un tema tan complex i ric com és la presència musulmana a la península ibèrica creiem que es tractat per les dues editorial d'un manera molt simple. Un conjunt de conceptes estereotipats de set-cents anys d'història queden reduïts en poques pàgines. A Casals hi dedica 8 pàgines, Barcanova 20. Ens sembla bé la no traducció de paraules.▪ Des d'un punt de vista intercultural no es dona competència als alumnes. Se'ls dóna pocs elements de reflexió i crítica. No se'ls inician en la interpretació d'un món complex, canviant i devers. Més aviat els transmet un món lineal.▪ Aquestes dues editorials segueixen un mateix esquema en tot el tema , s'observen diferències en el seu desenvolupament.▪ Aprofitant que en moltes classes hi ha alumnes d'origen marroquí es podria fer participar d'una manera oberta ja que s'entén la interculturalitat com una interrelació i intercanvi en grups culturals coexistents, en el que el mestre hi té un paper dinamitzador per a portar a terme una educació intercultural.▪ Els llibres de text transmeten una selecció arbitrària dels fets històrics. En els dos textos es silencien, s'infravaloren i fins i tot deformen set-cents anys d'història a la nostra terra fent-nos veure que no va deixar cap petjada

- **Per acabar aquesta sessió parlarem dels mitjans de comunicació.**

Aquests tenen molta influència en la creació i la propagació d'estereotips negatius. Influeixen poderosament en les ments dels receptors, ja que utilitzen mecanismes de persuasió molt eficaços: missatges subliminars i supraliminars que incideixen en les fibres emocionals de les persones més que no pas en les fredament racionals; presenten aspectes parcials de la realitat a la qual fan referència, etc. Més concretament, creen o consoliden estereotips envers els minoritaris utilitzant aquests recursos persuasius o d'altres per mitjà del llenguatge, les imatges i els rols d'aquestes persones en els anuncis, les pel·lícules, els còmics i els reportatges periodístics. Un exemple de la influència que tenen a l'hora de potenciar estereotips ètnics pot ser la manera com aquests mitjans acostumen a presentar els immigrants: insisteixen parcialment en els aspectes problemàtics, exhibeixen les característiques culturals d'una manera exòtica, presenten imatges de misèria i obliden les qualitats i les contribucions positives.

- **Per tal de posar a la pràctica això del que acabem de parlar dividirem el gran grup en subgrups i analitzarem tres o quatre notícies de premsa de diferents diaris on es tractin problemes relacionats amb la immigració i la interculturalitat. No necessàriament han de ser de caire educatiu.**

Amb aquesta activitat volem:

- Analitzar la importància de la problemàtica social que provoca la immigració a Catalunya i arreu.
- Veure quins són els problemes que normalment surten a la premsa.
- Treballar els problemes actuals de la multiculturalitat.
- Estudiar el fenomen migratori a Europa, Espanya i Catalunya.
- Adonar-se de la identitat cultural.

Després de l'estudi del retalls de premsa els comentaris podrien anar al voltant de:

Generalment els articles parlen d'ensenyament.

La majoria dels articles fan referència a immigrants dels països del Magreb.

La integració s'ha d'entendre com un procés compartit on la negociació, superació voluntària de les diferències que posin en perill tant la identitat majoritària com la de les minories.

Cal invertir en programes de desenvolupament intern en els països més emissors d'emigrants. Cal ensenyar a pescar, no a donar el peix. Això és molt fàcil.

La immigració és un fenomen imparable que només es pot controlar si es va a l'arrel del problema. Cal col·laborar en el desenvolupament intern dels països emissors d'emigrants, per mitjà d'inversions.

Catalunya com gairebé tots els països ha estat sempre multicultural. La preocupació sobre el multiculturalisme és però un fenomen recent. Només s'inicia en el moment en què una societat determinada comença a percebre la seva realitat multicultural com un problema que reclama alguna mena de solució per tal de mantenir la cohesió social.

La concentració d'immigrants ha donat lloc a barris multiculturals i a mapes etnicoculturals locals el coneixement del quals és important a l'hora de dissenyar polítiques socials i educatives realistes i eficaces en el camp intercultural: des de promoure una integració social oportuna fins evitar els guetos escolars objecte de tota mena de prejudicis i marginacions.

Caldria pensar en que el més sensat seria contribuir seriosament i honradament al desenvolupament dels països actualment necessitats a partir d'ajudes econòmiques, projectes socioculturals, projectes sociolaborals, generadors de llocs de treball..

Catalunya s'ha convertit en un gran pol d'atracció d'immigrants, aquest fenomen ha generat una composició multicultural, Catalunya té actualment com a col·lectiu d'immigrants més grans el marroquí . També cal destacar el centrafricà, l'asiàtic , el filipí i finalment el paisatge multicultural de Catalunya es completa en unes 65.000 persones d'ètnia gitana.

Cal fer una valoració positiva del fet social de conviure diverses cultures, de manera que es doni una relació d'intercanvi enriquidor mutu i al mateix temps comporta un respecte a la diferència i un enriquiment mutu de les cultures coexistents.

- **Al final de la sessió es recull el full corresponent al treball d'avui i que ha de servir per anar omplint el document final.**

SEGUIMENT DE LES SESSIONS
Data. -
Temes tractats. -
Acords presos. -
Material emprat. -
Qüestions pendents. -

És important concretar amb què cal ensenyar, establint els criteris i els mitjans adequats per a l'ús de materials coherents per aconseguir les capacitats desitjades,

3.3.7.- Setena sessió : Pla d'acollida / Organització dels recursos

SETENA SESSIÓ

CONTINGUTS	MATERIALS
<ul style="list-style-type: none">▪ Els recursos • Com treballem les àrees curriculars?• Experiència: Recursos necessaris en els centres davant de situacions socials desfavorides.• Recursos, llistats de:	<ul style="list-style-type: none">▪ Classes de recursos:<ul style="list-style-type: none">▪ Humans▪ Materials: Les àrees curriculars▪ Organitzatius▪ Específics▪ Organització dels recursos: Orientacions.▪ Organització dels recursos del centre.▪ Què tenim? • Què podem fer!• Pel·lícules<ul style="list-style-type: none">▪ Música▪ Vocabulari Intercultural ▪ Full seguiment de les sessions.

- **Començarem aquesta sessió parlant dels recursos de que disposa un centre per atendre a la diversitat de la millor manera possible.**

Ja he dit a l'inici d'aquest projecte, que el centre escolar ha d'ajudar a desenvolupar i potenciar les capacitats, habilitats i possibilitats dels alumnes tractant adequadament les diferències individuals.

La diversitat és un fet que depèn de factors socials, culturals i personals i la seva acceptació condiciona l'acció educativa del centre. L'atenció a la diversitat és una expressió que té múltiples lectures: mesures relacionades amb l'organització, estructura i desenvolupament del currículum, amb els col·lectius d'alumnes que poden necessitar determinades accions específiques, amb el paper del professorat o dels serveis de suport en aquesta tasca, o a la millora de la pràctica docent.

No és per tant limitar-se a atendre a l'alumnat que no segueix la dinàmica ordinària de la classe, sinó que va més enllà, intentant esbrinar l'origen de cada necessitat i, a més individualitzant la resposta educativa corresponent.

Abordar la diversitat, potser és més difícil a secundària que a primària, però no és impossible, és una realitat evident que ha de ser assumida pels integrants de la comunitat escolar com una possibilitat enriquidora de la tasca educativa.

Els recursos amb que un centre compta per a afavorir el tractament de la diversitat són:

- Recursos organitzatius:
 - Agrupaments flexibles
 - Optativitat / Opcionalitat
 - Flexibilitat d'horari
 - Desdoblaments
 - Atencions individualitzades.
 - Plans estratègics.
 - Aules projecte.

- Recursos humans:
 - Mestra / e de terapèutica.
 - Mestre / a d'educació especial.
 - Psicopedagog / a
 - Professor / a d'atenció a la diversitat.
 - Tutor / a.
 - Serveis externs:
 - EAP.
 - SEDEC.
 - CREDA.
 - PEC.
 - TIC.
- Recursos específics
 - Escolaritat compartida.
 - Unitat d'escolarització externa.
 - Adequació curricular grupal.
 - ACI: significatiu i no significatiu.
 - Utilització de materials alternatius.
 - Diversificació curricular.

Tot això ens ha de servir per a reflexionar davant dels recursos que podem utilitzar amb la finalitat d'organitzar l'atenció als alumnes nouvinguts.

- **Continuarem aquesta sessió donant algunes orientacions per una bona organització dels recursos de què disposa el centre i que el grup completi la llista segons les consideracions importants que cregui**

ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS: ORIENTACIONS

- És molt important que tot el centre accepti que la situació d'aquest alumnat requereix d'uns recursos específics.
- El centre podria nomenar una persona que actua de referent en el seu procés d'escolarització.
- Professionals que hauran de destinar-hi algunes hores per a la seva atenció més específica.
- Cal tenir en compte les necessitats d'aquests alumnes.
- Convé que des del centre es planifiquin actuacions pel tractament de situacions de manca de convivència entre els alumnes i de rebuig envers altres companys i companyes, sovint pel simple fet de pertànyer a una altra cultura.
-
-
-

- Després d'aquestes orientacions farem tres grups i treballarem les accions que es poden dur a terme a nivell de l'organització del recursos.

ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS DEL CENTRE			
Acció	Quan es fa	Responsable	Com es realitza
▪ Organització dels reforços	▪ Quan es planifica el curs	▪ El tutor	▪ Buscant material adequat
▪ Organització dels reforços	▪ Després d'una nova matrícula		
▪ Creació d'un fons de material.			
▪ Dossiers adequats a les necessitats des alumnes			

- **Un altre grup treballarà el llistat de material dels recursos de què disposa el centre. Aquest llistat figurarà en el Pla d'Acollida del centre.**

Què tenim?
<ul style="list-style-type: none">▪ Professor d'atenció a la diversitat.▪ Hores a disposició del centre.▪ Material de llengua.▪ Material de▪▪

- **Sovint les àrees curriculars ens donen la possibilitat de treballar continguts i activitats des d'un punt de vista intercultural. Alguns exemples poden ser⁹:**

1. Les llengües:

- És interessant treballar els **aspectes metalingüístics** per mitjà de semblances, neologismes, etimologies etc. Amb aquesta mena d'exercicis es pot conèixer millor la llengua pròpia i es contribueix a valorar les altres llengües i cultures. L'ús de diccionaris bilingües de les llengües minoritàries és de molta utilitat.
- Els alumnes poden treballar **aspectes lingüístics** diversos (composició, creativitat, crítica, entonació, comunicació, etc.) per mitjà de programes radiofònics, entrevistes, dramatitzacions, poesies i còmics que tinguin com a centre d'interès temes interculturals: programes sobre els problemes de la immigració, novel·les amb trames multiculturals, eslògans sobre la tolerància...
- Es pot utilitzar el **domini oral i lector** de diverses llengües que els alumnes minoritaris poden tenir per intentar comprendre, analitzar, sintetitzar i criticar temes de gran actualitat mundial a partir d'informacions extretes de mitjans de comunicació de diferents països i en diferents llengües: alemanya, anglesa, àrab, francesa, castellana, catalana, xinesa etc.
- Es pot ampliar l'oferta literària escrita i oral a **produccions de valor desconegut**, encara que llunyanes en l'espai i en el temps. Afortunadament, ja hi ha moltes traduccions amb les quals es poden crear biblioteques interculturals de classe, d'escola o de localitat.
- És convenient treballar el **llenguatge no verbal**, (gestos, expressions, mirades, silencis, entonacions, etc.)

⁹ Multiculturalisme i educació: Universitat Oberta de Catalunya. José Antonio Jordán Sierra (coordinador)

- Pel que fa a les llengües estrangeres, l'accent no s'ha de posar tan sols en l'aprenentatge de competències comunicatives externes, sinó també en el **coneixement realista, actual i positiu** de la cultura o les cultures que fan servir aquesta llengua o aquestes llengües (maneres de viure, problemes socials, aportacions culturals, etc.)
- Algunes **llengües minoritàries** es poden oferir com a segones o terceres llengües estrangeres, sobretot en centres de gran concentració d'immigrants. Cal, però, assegurar la competència pedagògica del professorat d'aquestes llengües i la coordinació amb la resta de professors de les àrees lingüístiques.
- D'una manera molt especial, s'ha de contemplar **l'aprenentatge de la llengua o les llengües del país d'acollida** per part dels alumnes immigrants que s'incorporen als nostres centres. Aquests alumnes han de dominar com més aviat millor la llengua utilitzada a l'escola per seguir els aprenentatges i participar en les activitats escolars com la resta de companys.

2. Les ciències socials

- Cal donar més oportunitats curriculars a l'estudi de **la geografia i la història** de les minories immigrades presents a l'escola.
- És interessant **l'estudi dels moments històrics privilegiats** que han servit per desenvolupar la convivència i l'enriquiment entre pobles diferents, com ara l'encreuament cultural de les cultures cristiana, jueva i musulmana a l'Espanya medieval, o bé la rica herència que van deixar els àrabs durant els seus vuit segles d'estada a Espanya.
- També és convenient **l'estudi d'alguna cultura diferent** present al nostre país per tal de conèixer el seu àmbit històric, geogràfic i humà. Es podria estudiar la tradició itinerant del poble gitano i el seu amor a la llibertat, la necessitat de

supervivència dels beduïns en el desert, el valor de l'hospitalitat en molts pobles àrabs.

- Es pot analitzar la **varietat de representacions cartogràfiques** del món; es poden comparar la més convencional, la de Mercator, i la més actual, la de Peters. És important no tan sols l'objectivitat i el rigor científics d'aquests atlas, sinó, sobretot, que un d'ells mostra una desviació clarament eurocèntrica i una valoració totalment discriminatòria de les relacions econòmiques, socials i polítiques entre els països i pobles del Nord i del Sud.

Si comparem ambdós planisferis ens adonarem que en l'atlas de Mercator, Europa i els Estats Units surten molt més grans del que realment són i els països europeus se situen en el centre del món. D'aquesta manera, per mitjà d'un currículum ocult subtil se suggereix la idea que Europa és el centre del pensament i de l'acció mundials.

A l'atlas de Peter, en canvi, a més del fet que l'equador se situa al lloc pertinent i que les proporcions reflecteixen la realitat molt més fidelment, es transmet una nova concepció de la relació entre els pobles.

Aquest atlas permet passar d'una relació de dominació – la part superior és el símbol del poder, el domini i la dignitat respecte a la part inferior – a una altra més natural de solidaritat.

3. L'educació plàstica, musical i física

- És enriquidor que els alumnes escoltin i coneguin **músiques** d'estils i de gèneres diversos, és a dir, de perspectives culturals diferents: des de la música clàssica occidental fins la música popular africana. Així es pot remarcar la universalitat del fenomen musical, les semblances i les diferències entre la música de diferents països i les barreges i els intercanvis que s'han produït en l'àmbit musical al llarg de la història: per exemple, la influència de la música àrab en el flamenc andalús, la de

la música africana en els espirituals negres i en els blues actuals, o les conegudes havaneres que ens parlen de l'emigració catalana a Cuba.

- En el cas que es vulgui aprofundir en l'àmbit musical es pot comentar que els àrabs donaven molta importància a la música i és indiscutible que moltes cançons i estils musicals, així com instruments com ara el llaüt, que considerem ben nostres han nascut d'antics models àrabs. Al Magrib la música forma part de la vida quotidiana; és present a les noces, a les festes religioses. La música és profundament marcada per la civilització musulmana. Existeixen fragments de música clàssica que estan directament inspirats en tonalitats àrabs. Per altra banda, la música magrebina s'ha enriquit amb les aportacions de les famílies musulmanes i jueves expulsades d'Espanya al segle XV. L'escola algeriana sembla que ha rebut influències de Còrdova, l'escola tunesina ha heretat trets de Sevilla, mentre que València i Granada han deixat la seva empremta a l'escola marroquina. Actualment, al nord d'Àfrica hi ha encara grups musicals especialitzats en música andalusí. La música popular magrebina, derivada de la música clàssica àrab, ha anat evolucionant amb el pas del temps i té noms diferents segons la regió: s'anomena *chaahi* i *arubi*, a Alger, *hauzi* a Tremecen; *meyuz* a Constantina; *maluf* a Tunísia i *melhum* al Marroc. Algèria i Tunísia han incorporat també la música militar de l'època turca, la *zorna*, que utilitza oboès i tambors amb baquetes. Al folklore típic de les smuntanyes de Kabília, de l'Aurès, del Rif i de l'Atlas s'hi afegeix la música beduïna i la dels karkabú, música molt sincopada que s'acompanya amb gruixudes castanyoles metàl·liques. Alguns flamencòlegs situen el cante jondo com a derivat del cant que van portar els musulmans a la Península Ibèrica. Avui als països àrabs hi ha nous gèneres molt propers als occidentals, com ara el vals, el tango, el jazz o el rock, aquest últim cantat en àrab.
- Pel que fa a l'**educació plàstica i artística**, els alumnes poden portar de casa productes artístics típics de les diferents cultures per tal de dur a terme intercanvis enriquidors. També es poden portar a l'escola artistes reconeguts d'aquestes cultures diferents, que poden ensenyar els infants a fer algunes obres senzilles.

- Pel que fa a l'**educació física**, es poden introduir exercicis lúdics i esportius d'altres cultures, sense deixar de perseguir els objectius bàsics d'aquesta àrea. En la mateixa línia, cal evitar l'estereotip tan estès que diu que el alumnes de color són més bons per a alguns esports (per exemple, el bàsquet) i pitjors per a d'altres (per exemple, la natació), ja que unes expectatives estereotipades redueixen les possibilitats reals d'aquests alumnes diferents.

Cal ser prudents a l'hora d'afrontar certs aspectes conflictius lligats a l'àrea de l'educació física: la higiene d'alguns alumnes, les incompatibilitats d'algunes activitats amb les seves creences culturals i religioses: piscina, pantalons curts, sortides i excursions, gimnàstica durant el mes del ramadà, etc. En tots aquests casos cal pensar amb criteris fonamentalment pedagògics i dialogar amb les famílies dels alumnes afectats.

4. Les matemàtiques, les ciències de la naturalesa i la tecnologia.

- Aquestes àrees han estat, en general, treballades des de la perspectiva intercultural. Una de les raons ha estat la creença que són productes culturals objectius i universals. Però això no és cert, si més no en sentit estricte. Les matemàtiques no són ciències pures: els seus continguts, processos, resultats i aplicacions han estat sempre vinculats a factors socioculturals.
- Alguns pobles africans dedicats a extreure or de les mines han desenvolupat sistemes de pesos naturals (grans petits de cereals o de sorra) tan precisos i funcionals com els occidentals.
- Cal **humanitzar els currículums**, relacionant els continguts matemàtics, científics i tecnològics amb l'experiència vital i social dels alumnes.
- Es poden treballar temes com ara la dieta, la salut, l'energia, la flora, la fauna, la tecnologia, etc., a partir de les experiències i els coneixements

previs dels alumnes. Les experiències i els coneixements dels alumnes minoritaris poden ser diferents, però, per això mateix, mútuament enriquidors. Es poden proposar, per exemple, investigacions científiques senzilles sobre diferents tipus d'alimentació, l'aprenentatge de les matemàtiques per mitjà de problemes lligats a la venda ambulat o l'estudi de l'estadística a partir de dades sobre quotes d'immigració extretes de diverses fonts.

- Quan els temes ho permetin, s'ha **d'introduir l'estudi de les contribucions matemàtiques, científiques i tecnològiques** aportades per altres pobles i cultures diferents de l'occidental. Perquè aquesta introducció sigui positiva, és a dir, perquè augmenti autoconcepte de les minories, fomenti una visió més positiva d'altres pobles i proporcionin un ventall més ampli i més ric d'aquests temes curriculars, les contribucions han de tenir una certa rellevància des de la perspectiva occidental, és a dir, no s'han de limitar a aspectes simplement exòtics.

- Hi ha molts moments adequats per explicar als alumnes les aportacions d'altres cultures a la ciència. Caldria assenyalar:
 - Que els egipcis van inventar el calendari actual fa més de sis mil anys, i que posseïen un bagatge ric de coneixements matemàtics i astronòmics, com es reflecteix en la construcció de les impressionants piràmides.

 - El coneixements dels xinesos: el paper, el sistema decimal, els nombres negatius, els rellotges mecànics i sistemes mèdics i farmacològics naturals alternatius als nostres.

 - Els descobriments àrabs, com ara la teoria heliocèntrica, o els seus valuosos coneixements matemàtics (trigonometria) i científics (astronomia), etc. (es pot explicar que els àrabs van continuar l'obra dels astrònoms de l'antiguitat perquè la seva religió no posava obstacles a la

recerca científica; els astrònoms àrabs van iniciar la confecció de les taules astronòmiques. L'astronomia era considerada una branca de les matemàtiques). És important despertar la consciència que la ciència no és el monopoli de cap cultura concreta. Precisament els intercanvis històrics continus entre les cultures han contribuït a bona part dels descobriments científics occidentals.

- **Podem continuar la sessió parlant d'una experiència portada a terme per una companya del Programa de Compensatòria en un centre de la ciutat de Reus.¹⁰**

Porta per títol: **Recursos necessaris en els centres davant de situacions socials desfavorides.**

Davant l'arribada d'alumnat amb situacions socials desfavorides als centres de Catalunya, immigrant, d'ètnies diverses o del país, l'escola es troba amb unes necessitats diferents de les que fins ara preocupaven a la comunitat educativa.

Una d'aquestes problemàtiques és el baix nivell econòmic de la família que no pot assumir les despeses que generen els seus fills quan assisteixen a l'escola (llibres, materials, excursions, bates ...) això provoca una problemàtica important al centre que no compta amb recursos econòmics propis i suficients per ajudar a evitar la diferència social que es pot provocar dins de l'aula entre els alumnes.

Aquesta sensació d'impotència s'agreuja ja que els alumnes no sempre arriben en èpoques que es puguin demanar ajuts (bastant insuficients, per cert) i que moltes vegades la situació de legalitat i la quantitat de papers que es demanen impedeix demanar-los.

Per aquest motiu, crec que el centre ha de fer un plantejament seriós de com intentar resoldre aquestes deficiències, d'una manera el més positiva possible i que sigui beneficiosa per tot l'alumnat en general. Quantes menys diferències econòmiques, que marquin, tant cap amunt com cap a baix, entre l'alumnat, menys conflictes hi haurà entre ells, i més bona relació, almenys en la vida dins del centre.

Per això es poden buscar recursos i que alguns poden donar bons resultats.

¹⁰ Experiència de Pilar Ruibal, portada a terme en un centre de la ciutat de Reus.

1. Socialització de materials i llibres. El fet de que socialitzem no vol dir que uns paguen i altres no, vol dir **“que el material no és meu si no que és de tots”** (llapis, gomes, fulls, cartolines, fangs, pinzells, tisores, pintures, i perquè no bates o davantals de plàstica que els pares pagarien una vegada i no a mesura que creixessin els seus fills o perdessin les tisores), aquesta mesura de material de classe i no de cadascú que es fa en molts parvularis ens demostra que és vàlida, que és molt més econòmica pels pares, que els nens aprenen a respectar-lo molt més que a la primària i que s’eviten les diferències entre l’alumnat **“del tu tens i jo no”**.
2. En la qüestió de llibres (la part de consulta i no la part fungible) podria passar exactament el mateix, avui en dia i amb la societat de la informació, els llibres no deixen de ser una eina més, no són la base exclusiva de l’estudi com no ho és el professor que ja no representa tot el saber com anys enrera. Per tant aquestes eines (llibres de text, diccionaris, atlas, ...) no cal que siguin propietat de cadascú, poden ser utilitzades i deixades a la classe amb un sistema de préstec qualsevol i amb un compromís de contracte signat per pares i fill per tenir cura del què és de tots.
3. Per arribar a funcionar d’aquesta manera la comunitat educativa s’ha de posar d’acord, de ben segur que la responsabilitat ha de ser compartida, si es vol portar a bon terme cal que la idea neixi del professorat que és qui es troba amb el “problema”, que els pares han de col·laborar i sobretot l’AMPA per buscar el recurs de la compra de material de la manera més econòmica possible (per tots és sabut que comprar en grans quantitats és més econòmic).
4. Cal educar l’alumne/a en el respecte a les coses que ens envolten, natura, escola i perquè no, educar-los de cara a evitar el consum desmesurat de coses que es poden compartir i que pel sol fet de que altres ho han d’utilitzar després els ha de motivar a actuar amb respecte.

5. Per algun professor, el fet de que els alumnes no puguin subratllar en el llibre per fer un resum, podria ser una excusa per trobar una mesura absurda, però un resum es fa en un full, i, altres llibres de consulta mai pensarem a subratllar-los.

6. Què passa amb alumnes en situació social desfavorida quan s'actua amb aquesta proposta?. Algú pot pensar que s'aprofiten dels altres, perquè *"un llapis més o menys ..."* De cap manera crec que s'hagi d'arribar a donar material sense res a canvi per que el que es dóna no es valora de la mateixa manera i no hem de treballar amb les famílies com si l'escola fos un lloc de beneficència, hem de buscar la manera més fàcil per ajudar les famílies, a trobar la manera de participar en les despeses, sempre s'haurà d'analitzar cas per cas per conèixer la realitat econòmica i buscar els recursos externs de l'escola (beques, ajuts de serveis socials ...) i els interns (banc de bates, xandalls, motxilles ...) i després proposar una manera d'anar pagant sortides, material proporcionat, utilització de llibres etc., per exemple pagant un tant cada mes.

Així evitem les diferències entre els alumnes, ajudem a una més ràpida integració dins del grup, evitem els problemes al mestre , però implica una gestió dels ajuts i de l'aportació dels pares per part del centre (equips directius) i una confiança i compromís per part dels pares cap aquesta gestió.

- La Pilar acaba aquesta explicació amb aquesta reflexió:
“Segurament podríem buscar molts altres recursos i d’això es tracta de pensar entre tots, amb aquest recurs proposat no es pretén ni molt més que tots els alumnes siguin iguals però sí que no es sentin diferents”

Per tot això, jo, us proposo que mirem entre tots de buscar recursos que beneficiaran tota la comunitat educativa:

- Recollir les bates que s’han quedat petites.
- Pagar una quantitat fixa cada mes per les sortides.
-
-
-

- Ara podem fer un recull de pel·lícules que ens serviran per a treballar la diversitat cultural:

PEL·LÍCULA	ARGUMENT
<i>Bailando con lobos</i> Kevin Costner EUA 1990	El contrast entre la vida dels blancs dominada per la guerra i el progressiu apropament del protagonista cap al sioux, que acaba amb el genocidi dels indis americans
<i>Halfoouine</i> F.Bouguedir Tunísia França, 1993	La vida quotidiana als carrers del barri de Halfoouine, a Tunis, a través de l'aventura d'un grup d'adolescents.
<i>Los últimos días del Edén</i> J Mctiernan EUA 1992	La selva amazònica amenaçada per les excavadores i la civilització
<i>Mississipí</i> Massala Mirna Nair EUA Índia 1993	La història d'amor entre un afroafricà i una índia
<i>Salaam Bombay</i> Mirna Nair Índia Gran Bretanya 1988	Retrat de la vida quotidiana d'uns xiquets que malviuen a Bombai
<i>Babe el cerdito valiente</i> C.Noonan.Australia Estats Units 1995	Allò que s'espera d'un porc d'un gall d'un gos...Una divertida metàfora de com les expectatives mediatitzen el nostre comportament
<i>Alma gitana</i> Chus Gutiérrez Espanya 1995	Historia d'amor entre una gitana i un paio en el Madrid contemporani.
<i>Mamá, hay un hombre blanco en tú cama</i> C .Serrau França 1988	Divertida comèdia sobre l'amor entre dues persones de distinta classe social, cultura...
<i>Un lugar en el mundo</i> A.Aristaràin Argentina 1992	Una comunitat rural a l'Argentina intenta sobreviure en un clima de cooperació i de solidaritat.
<i>Bwana Imanol</i> Uribe Espanya 1996	Una família es troba casualment un africà en la platja on passen el dia .Intenten comunicar-se amb ell i són testimonis del racisme quotidià que afecta al immigrant.
<i>!Hola prima</i> M.Allouache França.	La supervivència a París de dos joves argelians, en clau de comèdia. Una mostra del contrast cultural de les dues riberes de la Mediterrània.
<i>Taxi</i> C. Saura Espanya 1996	Dura pel·lícula sobre el racisme i la xenofòbia quotidiana
<i>Las cartas de Alou</i> M Armendariz Espanya 1990	La vida dels immigrants il·legals a Espanya
<i>Arde Missipi</i> A Parker EUA1988	Un cas d'assassinat d'un jove negre i la investigació per part del FBI. Reflecteix molt bé l'ambient racista als Estats Units als anys 60.

- **Podem continuar fent un recull dels materials d'aprenentatge de què disposa el centre, fent constar si és un llibre que es troba a les llibreries o si és un material produït per algú, en aquest anotarem qui ens l'ha proporcionat.**

Material	On es troba?
Estructures bàsiques de conversa	Programa Compensatòria
Diccionari visual català àrab / àrab català	Departament d'Ensenyament
Primeres planes. Quaderns d'escriptura.	Editorial Eumo
Primeres planes. Llibres de lectura.	Editorial Eumo
Treball del nom	(Programa Educació Compensatòria)
Centres d'interès: Els colors, La família El menjar, La roba ...	(Programa Educació Compensatòria)
Comencem	(Programa Educació Compensatòria)
És fàcil	(Programa Educació Compensatòria)
Comprovació d'escriptura	Editorial
▪	
▪	
▪	
▪	
▪	
▪	
▪	

- **Continuarem la sessió parlant de música pensant que : Escoltar música d'arreu del món o amb influències diverses és ben senzill, només cal engegar la ràdio, la televisió o acudir a qualsevol botiga de discos on acostuma a haver-hi una secció de “músiques del món”. Així doncs la llista que podem fer és :**

- Lluís Llach. Un pont de mar blava.
- Músicas del mundo. EGM i Real World. Virgin 1995.
- La companyia Putumayo World Music ha editat nombroses recopilacions:
- One World, 1966
- Great Love Songs from around the World, 1998
- Women of Spirit, 1998.
- Women's Work, 1966
- Travel the World, 1997
- A World Instrumental Collections, 1996
- Afro-latino, 1998
- Caribbean Party, 1997
- Latino! Latino!, 1997
- Islands, 1997
- Music from the Coffe Lands, 1997
- Nonesuch té la col.lecció "Música de todos los colores"
- Música de Hussein el Masry. ZAGAL
-
-
-
-

- **Per acabar aquesta sessió treballarem un vocabulari que ens anirà bé de conèixer i de donar a conèixer als nostres alumnes, així desenvoluparem en ells i en nosaltres mateixos una cultura rica en aptituds i actituds necessàries per conviure en la nostra societat multicultural.**
- **Podríem tenir preparades les definicions en unes cartolines d'un color i els noms en unes altres de diferent color que repartirem entre els participants. Una persona llegirà el nom i qui tingui o cregui tenir la definició aixecarà la mà i la llegirà.**

Ajuda periescolar: expressió tècnica que designa el conjunt d'accions educatives que agents - voluntaris o professionals – de l'àmbit de l'educació no formal duen a terme fora de l'escola.

Apartheid: doctrina i pràctica política que parteix del principis segregacionista de separar una minoria de la majoria i de limitar-ne els drets social si polítics. El més conegut és l'aplicat a Sud-àfrica fins a l'any 1994.

Assimilació: procés pel qual un grup minoritari és sotmès culturalment, abandona la cultura d'origen i adopta els comportaments i els valors del grup majoritari pel qual és absorbit.

Cultura: sistema de significats i valors compartits per un grup humà concret, que genera percepcions i comportaments socials similars en els membres que el formen.

Cultura nociva: és un tecnicisme que s'utilitza per designar la visió negativa de els cultures minoritàries que planteja la integració dels alumnes diferents a l'escola. Es tracta, sobretot, de les cultures que es perceben com un destorb per a la integració escolar i social d'aquests alumnes.

Criteris epistemològicòètics: conjunt de principis que jutgen la vàlua d'uns trets culturals determinats i la conveniència (o no) d'incloure'ls en el currículum escolar, segons que siguin més o menys acceptats i incontestables des d'una perspectiva científica (criteris epistemològics) i humanitzadora (criteris ètics).

Criteris socioantropològics: Conjunt de principis útils per jutjar el grau en què uns trets culturals es poden adaptar a una societat determinada (criteris sociològics), i responen a la

sensibilitat cultural d'una majoria (criteris antropològics), i la conveniència o no d'incloure'ls en el currículum.

Discriminació: procés pel qual es concedeix un tracte d'inferioritat als qui són diferents; un tracte injust que es porta a terme pel sol fet de pertànyer a un grup estereotipat com a inferior, oblidant la seva qualitat de persones individuals.

Educació Intercultural: no tan sols comporta respecte a la diferència, sinó l'enriquiment mutu de les cultures coexistents i l'aspiració que tots els alumnes assoleixin una competència cultural que faciliti la convivència en una societat multicultural.

Educació multicultural: comporta un respecte a la diferència, però no necessàriament una incorporació d'elements enriquidors de la diversitat present en la societat i l'escola.

Estereotip: idea preconcebuda i simplista, estesa socialment, sobre els trets culturals – positius o negatius- d'un grup cultural determinat. Els estereotips són a la base dels prejudicis i impedeixen considerar les persones com a individus, ja que es veuen simplement amb el filtre dels trets genèrics atorgats a un grup cultural determinat.

Ètica professional: sovint anomenada deontologia professional, fa referència als deures implícits que comporta l'exercici correcte de la professió que es desenvolupa. Els criteris d'aquesta moral professional no són, en aquest sentit, purament èticopersonals, sinó més aviat èticoprofessionals.

Ètnia o grup ètnic: paraula derivada d'ethnos (poble). Fa referència a un grup social, amb una història comuna, en què els membres comparteixen un sentit d'identitat i de pertinença. Els grups ètnics es poden establir d'acord amb els trets físics, culturals o amb tots dos.

Etnocentrisme: procés pel qual s'estableixen com a universals i únicament valuosos els trets específics d'un grup cultural concret. En el pla educatiu, se sol fer servir el terme *currículum eurocèntric* que significa la utilització selectiva de continguts, materials, etc., tenint en compte només el referent de la cultural occidental.

Genocidi: extermini d'un grup ètnic o d'un poble. L'exemple més destacat n'és l'intent de l'Alemanya nazi respecte del poble jueu.

Gueto: sector social delimitat geogràficament en què la majoria de la població té unes característiques pròpies i diferents que el fan objecte de segregació.

Interculturalisme: valoració positiva del fet social de convida diverses cultures, de manera que es doni una relació d'intercanvi enriquidor mutu.

Minoria: grup ètnic o cultural que es troba immers en una societat en què la cultura dominant no és la seva. Normalment, les minories tenen poc poder social.

Multiculturalisme: terme que descriu el fet social de coexistir diverses cultures dins d'un mateix país. No implica, en principi, ni relació ni voluntat d'enriquiment mutu.

Prejudici: conjunt d'actituds, rígides i desfavorables envers individus o grups diferents, basades en judicis de valor, sovint preconcebuts.

Ramadà: novè mes del calendari lunar mahometà, durant el qual està prescrit el dejuni des de l'alba fins a la posta del sol. El sentit d'aquest dejuni és oferir a Al·là els plaers materials, mentre la persona viu en una mena d'ascesi espiritual. El ramadà acaba amb la festa de trencament del dejuni (id al-fir), que és motiu de gran alegria i de celebracions.

Tolerància: reconeixement i acceptació de les diferències entre les persones i els grups culturalment diferents. Es basa en el respecte dels drets humans i culturals.

Vivència vicària: a diferència de la vivència que experimentem per mitjà del contacte amb la realitat, la vivència vicària es refereix als sentiments que ens produeix entrar en relació amb realitats o persones fictícies: per exemple, amb alguns personatges minoritaris modèlics de novel·les o pel·lícules que no tenen necessàriament una base real.

Xenofòbia: prejudici etnocèntric que es manifesta en forma d'odi a l'estranger. Els qui posseeixen aquesta hostilitat solen justificar-la amb raons sobre la perillositat social o econòmica que pressuposen als grups minoritaris afectats.

- **Al final de la sessió es recull el full corresponent al treball d'avui i que ha de servir per anar omplint el document final.**

SEGUIMENT DE LES SESSIONS
Data.-
Temes tractats.-
Acords presos.-
Material emprat.-
Qüestions pendents.-

Un vell proverbi dels indis nord - americans diu que no pots conèixer una persona si abans no has caminat amb els seus mocassins .Has provat mai de "posar-te els mocassins" d'un gitano, o d'un magrebí que arrisca la seva vida en una "patera", o de l'africà que cultiva les maduixes que et menges?

3.3.8.- Vuitena sessió : Pla d'acollida: Anàlisi d'una situació educativa. Avaluació

VUITENA SESSIÓ

CONTINGUTS	MATERIALS
<ul style="list-style-type: none">▪ Analitzar una situació educativa.▪ Recull de les decisions.▪ Avaluació de l'assessorament.	<ul style="list-style-type: none">▪ Vídeo: Catalans també.▪ Elaboració del Pla d'acollida del centre.▪ Full avaluació.

- **Començarem la darrera sessió veient el Vídeo¹¹ “Catalans també” del programa 30 minuts editat per TV de Catalunya, l’any 93.**

Aquest vídeo ens permetrà observar, reflexionar i reaccionar davant d’una situació en la que es troben un grup d’immigrants. Ens ofereix una gran quantitat i varietat d’informació que ens permet conèixer multitud d’aspectes culturals, socials, laborals i filosòfics de les diferents persones que s’hi entrevista, i per inferència, de les cultures i la situació social que els ha tocat viure.

El vídeo ens deixa veure la problemàtica de la integració a Catalunya, amb llengües, cultures i maneres diverses d’entendre el món. Es contempen diferents situacions i persones ubicades a diferents indrets del territori català i de procedència diversa. Veiem diferents situacions escolars, laborals, manifestacions ciutadanes.

Ens adonarem del què pensen els fills dels immigrants (2ª generació) pel que fa a diferents aspectes referits a la seva integració al país d’acollida, en aquest cas Catalunya, en referència a la llengua, les entitats, la gastronomia, la forma de vida, els costums, la vestimenta, l’oci, l’esport ... i que ens fan la pregunta : **Són també catalans els immigrants que viuen, pensen, somien, estudien, treballen i creixen a Catalunya?**

Una vegada vist aquest vídeo ens podem plantejar una millora en l’acció que es portarà a terme l’escola i que precisament ens ha mogut a participar activament en aquest assessorament: **El pla d’acollida del centre, l’acolliment que fa l’AMPA als pares dels alumnes nouvinguts per integrar-los a la dinàmica de l’escola o l’IES, el sistema comunicatiu de l’escola, la imatge del centre envers la diversitat cultural i com integrem aquesta diversitat en el currículum.**

¹¹ Vídeo Catalans també de l’assignatura Enfocaments, mètodes i àmbits de la investigació psicopedagògica de la Universitat Oberta de Catalunya.

- **A partir del vídeo i per grups es respondrà a les següents preguntes. Després es posaran en comú:**

Quina activitat educativa es dóna?
On es produeix aquesta situació?
En quina data?
Qui són els protagonistes?
En quin escenari es dóna? Quins comentaris es podrien fer de l'escenari?
Es produeixen interaccions entre els participants?
És una activitat favorable a la integració?
Quin comentari podríem fer de l'ambient ?
Quin és l'origen de les persones entrevistades?
Quina edat tenen?
D'on se senten?
Quina és la seva situació laboral?
Què vol ser de gran?
Perquè lluita el jovent?
Què és el més important a la vida?
Quina actitud veieu en els mestres?
Penseu que és una activitat caduca? Quines proposaríeu que tingués un caire més intercultural?

- **Comentaris com aquests són els que es podrien fer una vegada treballat el vídeo i fer una posada en comú.**

- Una ONG que mobilitza a la gent per tal d'ajudar als nous immigrants a vèncer barreres (culturals, econòmiques, lingüístiques ...) que es troben quan arriben als països d'acollida.
- Només les noies es vesteixen amb vestit folklòric.
- Sembla que la música és un element que pot ajudar a unir cultures.
- És agradable veure com molta gent d'origen occidental, està atenta a una manifestació musical que potser els podria resultar aliena.
- La convivència entre cultures és possible i pot esdevenir enriquidora.
- Calen unes condicions mínimes però:
 - El respecte per part de tots a les diferents cultures.
 - Els immigrants han de ser considerats com a persones de ple dret igual que les persones que viuen en el seu mateix territori.
 - Que les persones novingudes puguin fomentar les seves arrels sense problemes.
- Cal treballar des dels diferents àmbits socials i polítics (economia, salut, urbanisme, educació) per aconseguir que aquestes condicions siguin possibles.
- Hi ha voluntaris que ajuden els immigrants a sortir-se'n

- **Per acabar continuarem treballant els fulls del Pla d'Acollida que s'ha anat treballant al llarg de les sessions i que podria ser com el següent:. El treball es farà per grups :**
 - Matriculació
 - Acollida inicial
 - Organització de l'escolarització
 - Organització dels recursos.

GRUP 1: MATRICULACIÓ

MATRICULACIÓ			
<ul style="list-style-type: none"> • Acollida afable i càlida • Informació clara i concisa • Valorar la documentació aportada. • Informar de com aconseguir la que falta.(certificat mèdic, assegurances, convalidacions ..) 			
ACTUACIONS:			
ACCIÓ	Quan es fa?	Responsable	Com es realitza?
Recepció de la família que sol·licita l'escolarització d'algun familiar	A qualsevol moment del curs	Direcció i secretària.	Documentació que han de portar i l'horari de matrícula.
Notificació de la sol·licitud d'escolarització	Immediatament a la sol·licitud segons l'horari de la persona responsable de l'escola.	Direcció i secretària.	En el moment de fer la matrícula.
Entrevista amb la família per formalitzar la matrícula	Dins l'horari que s'hagi acordat. Si es creu necessari es demana la col·laboració del mediador traductor	Direcció i secretària.	.S'informa a la família sobre el centre, el funcionament, les serveis, horaris, material, sortides, menjador. .Recull la informació proposada en el full de registre de les dades inicials de l'alumne ,facilitar la formalització administrativa de la matrícula. .Mostrar el centre a la família i conèixer al tutor. .Comunicar quan ha de venir l'alumne

GRUP 2: ACOLLIDA

ACOLLIDA INICIAL			
<ul style="list-style-type: none"> • Valorar la gran importància que tenen les actuacions que realitzem en l'acollida inicial ja que es determina la seva escolaritat. <ul style="list-style-type: none"> • És necessari un procés molt definit que es faci amb molta cura. <ul style="list-style-type: none"> • Evitar la improvisació. • És millor planificar-la encara que es tardi més. 			
ACTUACIONS:			
ACCIÓ	Quan es fa ?	Responsable	Com es realitza?
Avaluació inicial	.Prèvia entrada al centre.	.La mestra/ el mestre d'E.E. o el/la professor /a de pedagogia terapèutica.	.Recollir les dades de l'alumne de l'escolarització anterior. .Nivells de llengua i matemàtiques. .Procediments bàsics.
Adscripció al curs	Un cop s'ha realitzat l'avaluació inicial.	.La mestra/ el mestre d'E.E. o el/la professor /a de pedagogia terapèutica.	Criteris: .Edat cronològica .Historial acadèmic. .Nivell d'aprenentatge. .Anàlisi dels grups o tutors.
Traspàs d'informació al tutor	.Abans de la incorporació al centre. .Després dels resultats de l'avaluació inicial.	.Equip Directiu i la mestra /el mestre d'E.E, o el professor / a de pedagogia terapèutica.	.Se li comunica la incorporació de l'alumne. .Se li traspasa tota la informació referent a la informació recollida a la entrevista amb la família i el resultat de l'avaluació inicial.

Preparació de l'entrada a l'aula	.quan s'incorpora	.El tutor	.S'informa al grup classe de la nova incorporació. .Es planifica el tipus de col.laboració que el grup classe pot oferir.
Coneixement dels companys professorat i espais del centre	.quan s'incorpora	.El tutor.	

GRUP 3: ORGANITZACIÓ DE L'ESCOLARITZACIÓ

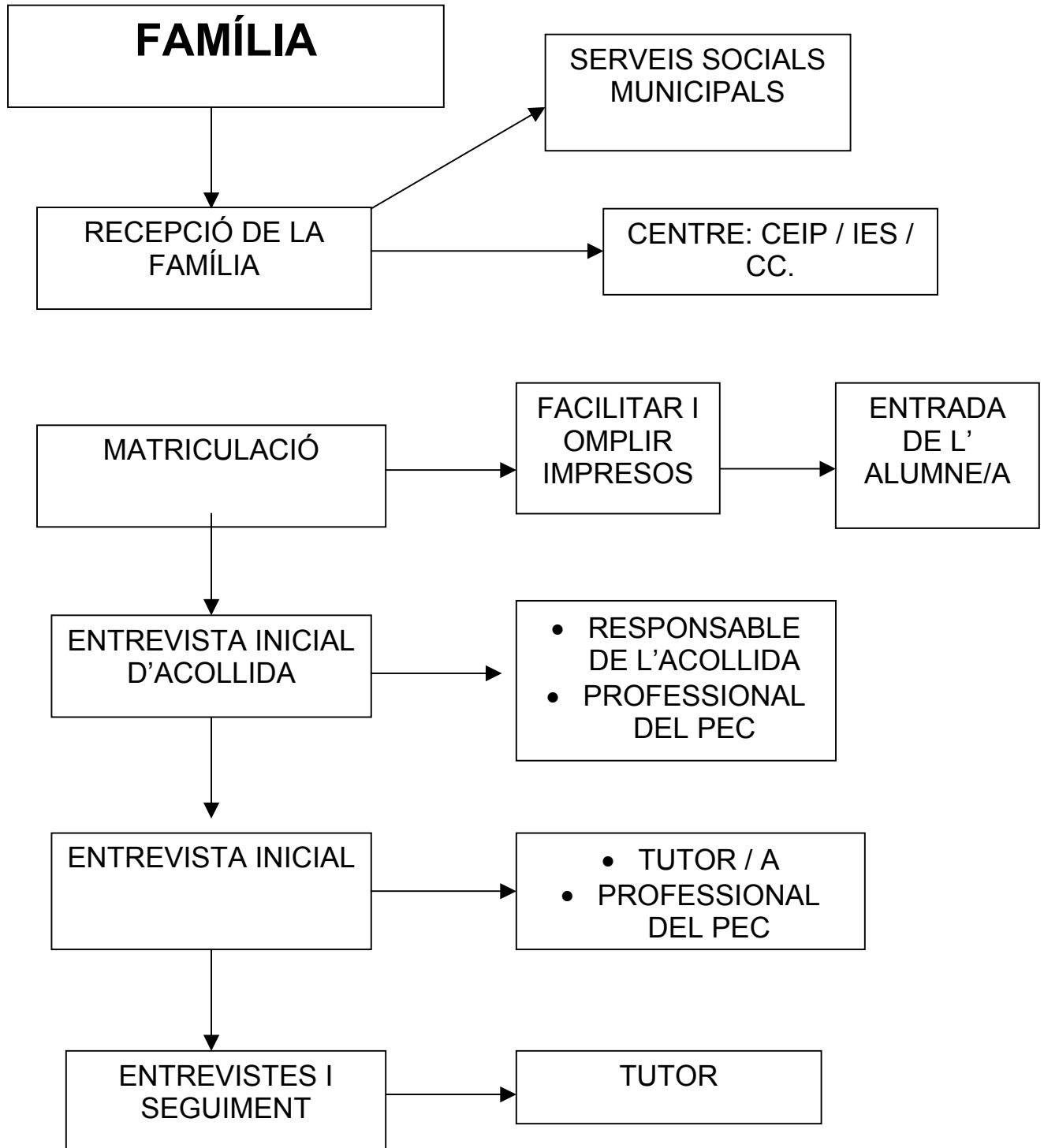
ORGANITZACIÓ DE L'ESCOLARITZACIÓ			
<ul style="list-style-type: none"> Totes les accions han de tenir com a primer objectiu a assolir, el seu procés d'integració al centre. <ul style="list-style-type: none"> Les nostres expectatives sobre l'escolarització han de ser sempre positives Partint d'aquest dos supòsits, arribarem fàcilment a la conclusió que no es pot improvisar, i que cal planificar el procés d'escolarització d'aquest alumnat. 			
ACTUACIONS			
ACCIÓ	Quan es fa?	Responsable	Com es realitza?
Elaboració pla de treball individual	.En el moment de la seva incorporació i com a màxim en el transcurs de les dues primeres setmanes.	.El tutor, mestre d'E.E., el mestre de suport, el de reforç,, el professor de pedagogia terapèutica, el professor de la diversitat i si es creu necessari EAP, compensatòria i SEDEC, sota la supervisió del C.d'E.	.Tenint en compte l'avaluació inicial i el nivell que se li assigna es decideix: .l'horari especificant les hores d'atenció individual, àrees que no realitza, si n'hi ha alguna, .Es fa la programació de les instrumentals i es decideix els materials de treball. .Es programa el treball que ha de fer en la resta de matèries. .S'acorden responsabilitats de cada docent i les coordinacions que calen. .Es decideix com es farà l'avaluació.
Organització de l'atenció específica.	.Durant la primera setmana.	.El tutor amb el vist-i-plau del C.d'E.	.Decidir qui fa l'atenció, de quines àrees, on es realitza, quantes hores, quan es revisa.
Seguiment i avaluació del pla	.Trimestralment.	.Equip responsable de l'atenció	.Sempre que es cregui

de treball de l'alumne.		específica.	convenient.
Avaluació de l'alumne	.Igual que els altres	.Segons els acords del pla de treball.	.Segons els acords del pla de treball.

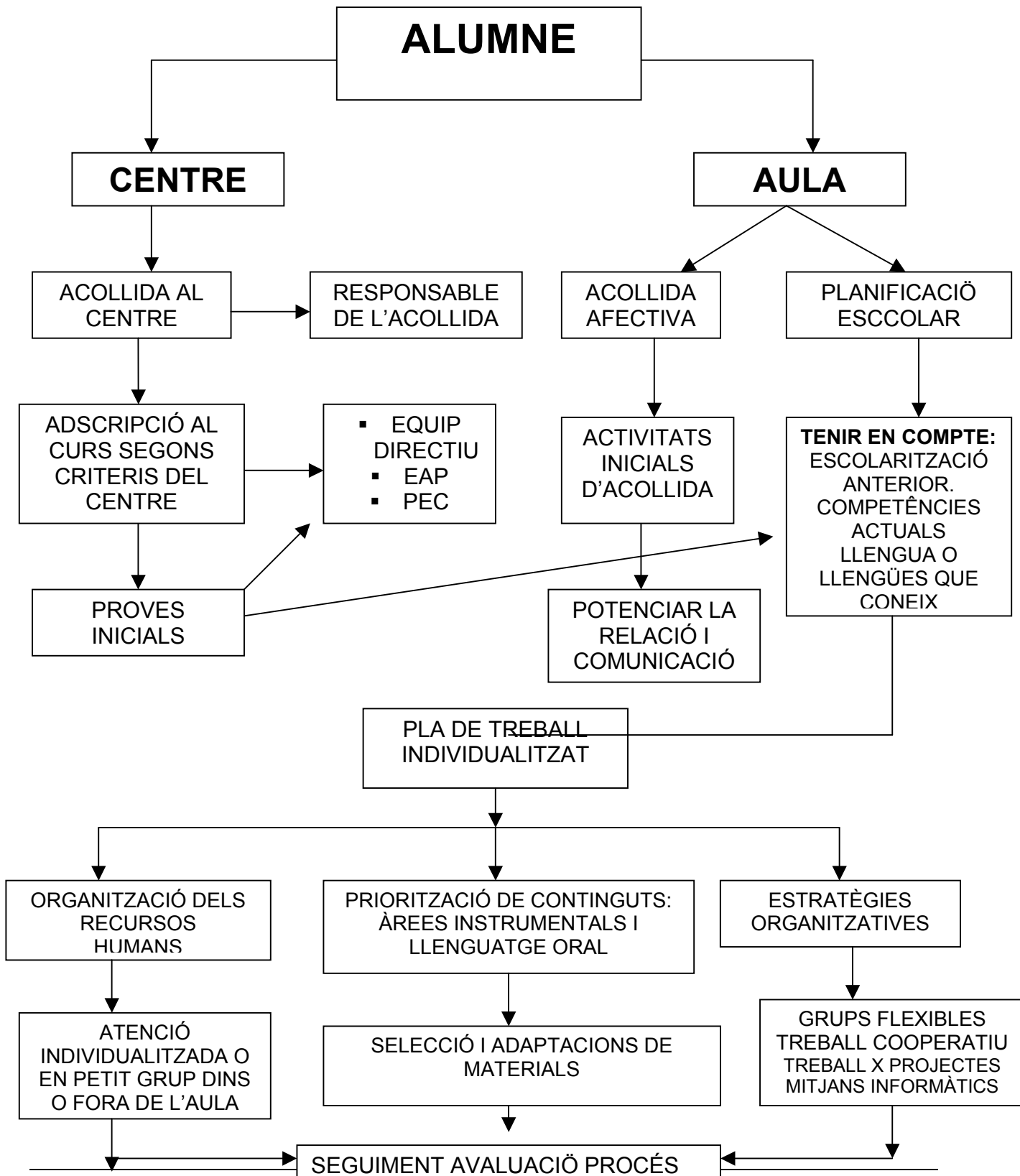
GRUP 4: ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS DEL CENTRE

ORGANITZACIÓ DELS RECURSOS DEL CENTRE			
<ul style="list-style-type: none"> • És molt important que tot el centre accepti que la situació d'aquest alumnat requereix d'uns recursos específics com: a/Persona que actua de referent en el seu procés d'escolarització. b/Professionals que hauran de destinar unes hores per la seva atenció específica. • És important que el claustre tingui en compte la possibilitat d'organitzar material que tingui en compte les necessitats d'aquest alumnat. • Convé que es planifiquin activitats per el tractament de situacions de manca de convivència entre els alumnes i de rebuig envers altres companys i companyes, sovint pel simple fet de pertànyer a una altra cultura 			
ACTUACIONS:			
ACCIÓ	Quan es fa?	Responsable	Com es realitza?
Organització dels reforços.	Quan es confeccionen els horaris i en cada nova matrícula	Tutora i Cap d'estudis.	En funció de les hores de disposició dels mestres.
Creació d'un fons de material	A mida que es va programant el reforç	El tutor del reforç	Es va creant un fons de material.
Dossiers adequats a les necessitats d'aquest alumnat	Quan es necessita	El tutor del reforç	Es va creant un fons de material.
Eix transversal per a treballar l'Educació Intercultural	Quan es veu la necessitat de fer-ho	Tot el claustre	En el pla anual de centre.

- Un grup treballarà el circuit d'acollida a la família:

- Un altre grup podrà treballar el circuit que correspondrà a l'entrada de l'alumne al centre i a l'aula.

- Podríem acabar ja fent l'avaluació de l'assessorament per part dels participants i ho farem en un full com aquest

FULL D'AVALUACIÓ

1.- S'han complert les meves expectatives respecte a aquest assessorament? He aconseguit els objectius específics que m'havia proposat?

2. Podré resoldre els problemes de la pràctica de professor/a que m'havia proposat ?

3. Han augmentat els coneixements que tenia?

4. Quines mancances tinc encara?

5. Podré resoldre aquelles dificultats que creia que em podia trobar en el moment de portar a la pràctica alguna activitat de les proposades en el pla d'acollida?

6. Els passos que jo creia que serien els que els centre hauria de donar per aconseguir els objectius de treball proposats són realment correctes?

7. Crec que s'han aconseguit els objectius proposats?

- Com a full de valoració /avaluació personal, és a dir com a persona que ha donat l'assessorament proposo el següent:

Full d'avaluació (1)			
	Sempre	Sovint	Mai
Pel que fa a les funcions del psicopedagog			
He estat capaç de: Fer reflexionar sobre la situació del centre amb presència creixent d'alumnes nous?			
He estat capaç de: Fer reflexionar sobre la importància de la diversitat cultural i social en els processos d' e - a?			
He estat capaç de: Fer reflexionar sobre l'atenció a la diversitat com a tasca de tots els professionals?			
He estat capaç de: Fer reflexionar sobre la igualtat de tots els alumnes i que han de viure la seva identitat?			
Pel que fa al Pla de treball			
He partit del coneixement i l'anàlisi de la demanda?			
He pres els acords amb l'equip directiu?			
He formulat els objectius i si ha calgut els hem ajustat a la demanda?			
He elaborat el pla d'actuació?			
He participat en el desenvolupament del pla?			
He col·laborat en el desenvolupament de la feina?			
He avaluat el procés de treball seguit a mida que avançava l'assessorament?			
He plantejat la continuïtat del procés iniciat?			

Full d'avaluació (2)			
	Sempre	Sovint	Mai
Pel que fa a les meves funcions en el centre			
He estat capaç de: representar el dilema implícit en el cas?			
He estat capaç de: plantejar preguntes per tal d'obtenir la informació necessària?			
He estat capaç de: compartir les opinions dels participants en l'assessorament?			
He estat capaç de: decidir les vies d'actuació més adequades?			
He estat capaç de: anticipar conseqüències que poden derivar del procés escollit i arbitrar altres solucions?			
He estat capaç de: entendre que la solució de qualsevol problema implica el treball conjunt?			
He estat capaç de: fer veure que cal dialogar, pactar, negociar, col·laborar i consensuar?			
He estat capaç de: fonamentar la intervenció en els valors ètics de la professió?			
Pel que fa a l'assessorament			
El centre, ha assumit els canvis que comporta la interacció cultural amb alumnes nouvinguts?			
L'alumne /a ha comprés el funcionament del centre i s'hi va adaptant?			
Hem trobat maneres d'establir criteris per a una bona acollida?			
Hem definit les competències i actuacions de cadascú dels diferents òrgans de la comunitat educativa?			

Data,

Signat:

*"El principi d'igualtat d'oportunitats ha de predominar a
l'hora d'escollir alternatives."*

Jacques Delors

Educació : Hi ha un tresor amagat a dins.

4.- CONCLUSIONS I PROSPECTIVA

La nostra societat és cada vegada més plural. Aquest fenomen cal veure'l com una possibilitat d'enriquiment mutu. Els canvis que es produeixen en aquesta societat són ràpids i de vegades inesperats, per tant no són fàcils de preveure; si parlem d'educació veurem que són molts els factors implicats: educació per ella mateixa, política, economia...

Són aquests canvis els que han comportat que com a psicopedagoga em calgui estar alerta per les noves tasques que em podran ser assignades, em refereixo a l'orientació als alumnes, l'educació personal d'aquests, l'atenció a la diversitat incorporant l'educació en valors, l'organització de l'escolarització tenint en compte els diferents ritmes d'aprenentatge i l'assessorament curricular i suport als docents.

En aquest assessorament dono les eines bàsiques que els professors necessiten per tal de poder acollir i atendre millor cada un dels alumnes que tenen a les

aules i d'una manera especial aquells que s'incorporen tardanament al nostre sistema educatiu.

Aquesta tasca d'atenció a la diversitat, en la qual es troba moltes vegades com a responsable final el psicopedagog, és complicada. Cal un treball conjunt de tots els professionals del centre, un treball en equip i una acció de conjunt de centre, l'entorn social i familiar. Un primer pas, que, penso, ja s'ha donat en aquest Municipi on s'ha treballat conjuntament el Pla d'Acollida amb els professionals de Serveis Socials i Sanitat.

Un altre aspecte ha estat fer adonar de la necessitat que hi ha de fer un treball que promogui valors com el respecte, la tolerància i la solidaritat, tant entre alumnes, com entre professors i famílies. No podem oblidar aquests valors esmentats que es difonen en aquesta societat que cada vegada més volem que sigui solidària i equitativa. Crec important els raonaments fets pel conjunt de professors que han fet comentaris com: *"Potser ens cal una mentalitat positiva, més oberta i creativa"*.

S'ha de valorar positivament el fet que la demanda d'intervenció hagi sortit del mateix centre, en concret ha estat la Coordinadora Pedagògica qui ha fet la demanda després que l'equip docent veiés la necessitat de donar una bona acollida als alumnes nous.

Hi ha hagut alguns moments en que la discussió entre els participants ha estat dura sobretot quan s'ha parlat de l'atenció a la diversitat i dels recursos humans dels que es disposa en els centres (setena sessió). Precisament volia arribar a la conclusió que, per tal de portar a terme una educació comprensiva per a tot l'alumnat, s'ha de donar una formació al professorat, una formació que el capaciti per atendre la diversitat cultural, lingüística o qualsevol altra dins el centre escolar. Ha calgut, per això, escoltar i discutir les diferents aportacions que el professorat ha fet i fonamentar nous enfocaments més propers a l'atenció a la diversitat de qualitat.

S'han desfet molts mites i falses creences com ara la poca importància que les famílies donen a l'educació, o la necessitat de treballar en equip i intercanviar experiències i materials com a element positiu i enriquiment mutu, conèixer els costums de les famílies i

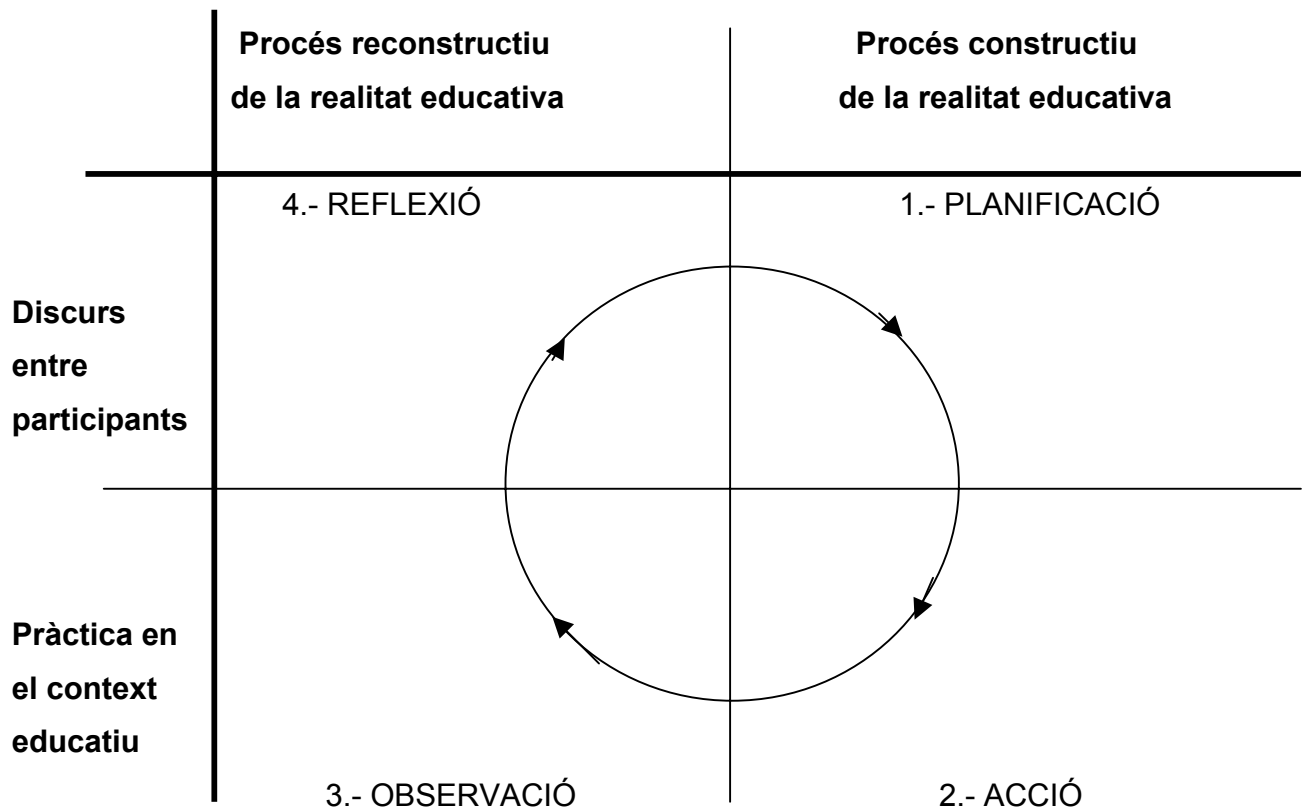
pensar que el col·lectiu d'immigrants no és homogeni sinó divers, pensar que podem recórrer a la figura del traductor per tal d'establir, des del començament una bona i fluïda comunicació amb la família. S'ha discutit el terme d'Incorporació tardana a partir de tercer de primària com diu l'administració, de vegades les característiques personals fan que aquest criteri estàtic d'edat pot dificultar l'escolarització.

Sovint els centres busquen la comoditat de que siguin els serveis externs, com ara SEDEC o Compensatòria, qui organitzin l'escolarització dels alumnes nous ja sigui dins o fora del centre; aquest fet distorsiona la socialització i la relació entre iguals.

El procés que s'ha seguit en aquest assessorament és el propi d'una investigació - acció i que es pot definir com una espiral de canvi: *“la investigació - acció és, senzillament, una forma d'indagació autoreflexiva que emprenen els participants en situacions socials per tal de millorar la racionalitat i la justícia de les seves pròpies pràctiques, la comprensió d'aquestes pràctiques i de les situacions en les quals es duen a terme”* (Carr i Kemmis, 1988, pàg. 174).

És un procés que s'ha plantejat de forma dinàmica, els professionals han participat en les sessions de manera activa i reflexionant sobre cada nou element a discutir. Amb tot això el centre vol millorar l'atenció que es dona als alumnes nous que es matriculen a la SES; ha estat també molt positiu el treball comunitari a nivell municipal; les pràctiques educatives quant a l'escolarització d'aquests alumnes segur que a partir d'ara suportaran una transformació.

Segons els mateixos autors la metodologia emprada en la investigació - acció i paral·lelament de l'assessorament comunitari, està formada per una espiral autoreflexiva formada per cicles successius de planificació, acció, observació i reflexió. En el quadre següent es veuen representats els moments de la investigació - acció segons Carr i Kemmis, (1988, pàg. 187)

Per tant durant l'assessorament s'ha passat per un procés que ha comportat les fases de:

- Formació : l'assessorament
- Planificació de la millora: què farem a partir d'ara?
- Aplicació de l'acció: fem-ho.
- Reflexionem i avaluem

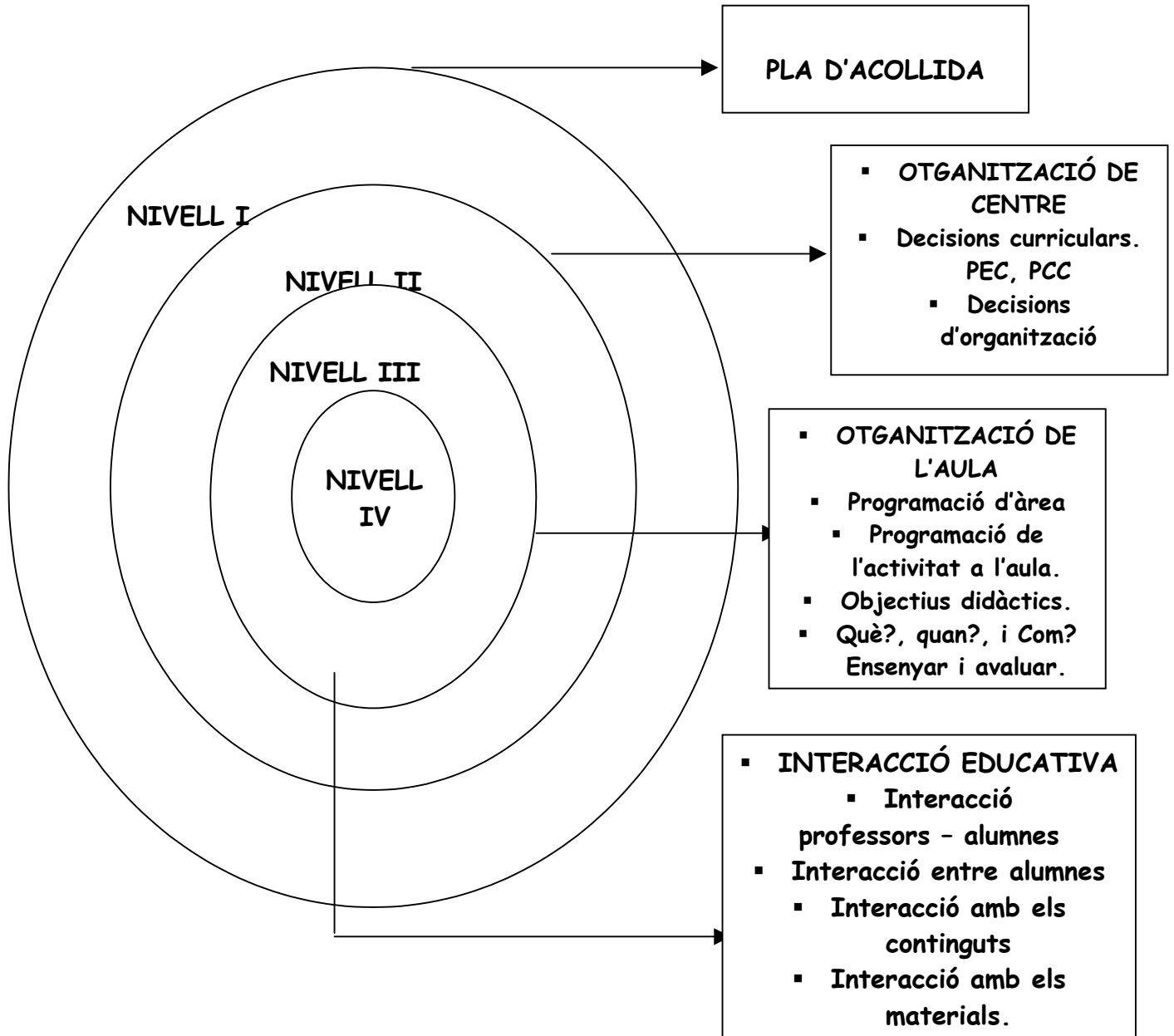
Finalment el Pla d'acollida ha estat entès com un pla de millora, on els professionals s'han plantejat qüestions i problemes de la seva pràctica docent, amb la intenció d'aconseguir, a través de l'activitat reflexiva, una major comprensió de la seva pràctica, la millora d'aquesta i el seu propi desenvolupament professional. Per això primer hem analitzat, comprés i a partir d'ara introduïrem canvis, que ens han de portar a

optimitzar el procés d'ensenyament - aprenentatge, perquè augmentin els alumnes que aprenguin més i millor.

Aquest assessorament ha estat un primer pas per a conèixer la realitat que es vol transformar i implicar els professionals en aquesta millora. En aquest cas, com a assessora he intentat agafar el rol de "facilitador extern" i m'he implicat plenament amb l'assessorament a l'hora d'analitzar la pràctica docent per millorar-la. He procurat no caure en el risc de ser considerat com l'expert que ho sap tot i que ve de fora a donar lliçons, he procurat anar "desapareixent" al llarg de les sessions a mida que aquestes anaven avançant i es tractava de produir documents útils al centre.

Posant en pràctica aquest Pla d'Acollida en podrem fer l'avaluació però mentre s'ha demanat ja un proper assessorament que, sempre tenint en compte l'alumnat nouvingut, ens hauria de permetre treballar en els diferents nivells que es veuen reflectits en el següent quadre:

Nivells d'anàlisi, planificació i intervenció

5.- BIBLIOGRAFIA

- MATEO ANDRÉS, Joan; VIDAL XIFRÉ, M^a del Carme (coordinadors) (1997) *Enfocaments, mètodes i àmbits de la investigació psicopedagògica*. Barcelona. Universitat Oberta de Catalunya.
- JORDÁN SIERRA, José Antonio. (coordinador) (1997). *Multiculturalisme i educació*. Barcelona. Universitat Oberta de Catalunya.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. (1999). *Dades estadístiques d'alumnes estrangers*. Barcelona.
- GONZÀLEZ ESTREMAD, M^a dels Àngels. (presidenta), (1999). *Escolarització d'alumnat fill de famílies immigrants. Informe final*. Barcelona.
- Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament. *Resolució de 18 de maig de 2000, que dona instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents d'educació infantil i primària per al curs 2000 – 2001*.
- DELORS, Jacques i altres. (1996). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Informe per a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació per al Segle XXI. Barcelona.
- DEL RINCON IGEA, Benito (coordinador). (2001) *Presente y futuro del trabajo psicopedagógico*. Editorial Ariel. Educación.
- SALES, A. GARCÍA, R. (1997). *Programas de educación intercultural*. Bilbao. Colección Aprender a Ser. Desclée De Brouer.

- AJA, E. ; CARBONELL, F; COLECTIVO IOÉ; FUNES, J i VILA, I. (1999) *La immigració estrangera a Espanya. Els reptes educatius*. Barcelona. Col·lecció Estudis Socials. Fundació “la Caixa”.
- NAÏR, Sami. (2001) *La immigració explicada a la meva filla*. Gavà. Plaza & Janés Editores, S.A. Col·lecció De butxaca.
- CARRETERO, M. Reyes; PUJOLÀS, Pere; SERRA, Joan. (2002) *Un altre assessorament per a l'escola. L'assessorament psicopedagògic des d'una perspectiva comunitària*.
- <http://www.gencat.es/ense>
- LLUCH, Xavier. (1999) *Plural. Educació intercultural 12/16 ESO*. Tàndem edicions. València.
- <http://www.xtec.es>
- <http://www.xtec.es/serveis/pec/a8900066/>

"La nostra societat és cada vegada més multiètnica i multicultural, l'escola no en queda al marge i aquesta diversitat va sent una realitat que fa que hem de preparar joves ciutadans i ciutadanes per viure en una societat plural; tots necessitem ser tractats com a persones - en el sentit més profund- ja que a tots ens manca afecte, respecte, autoestima, equitat, participació, èxit,.... i reconeixement de la nostra dignitat".

Reus, juny de 2002